

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA OBČANSKÉ VÝCHOVY A FILOZOFIE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ZVYKY MUSLIMSKÉ RODINY V ČESKÉ REPUBLICE

Autor: Jana Valmová

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Markéta Dvořáková

2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Zvyky muslimské rodiny v České republice vypracovala samostatně a na základě literatury, která je uvedena v seznamu použité literatury.

V Praze dne 25. 6. 2013

.....
Jana Valmová

Poděkování

Ráda bych poděkovala především Mgr. Markétě Dvořákové za pomoc a cenné rady při psaní bakalářské práce. Dále všem respondentům, kteří byli ochotní a poskytli mi rozhovor.

Abstrakt

Bakalářská práce „Zvyky muslimské rodiny v České republice“ je zaměřena na tradice a zvyky muslimské rodiny z pohledu mladých muslimů, kteří žijí v České republice, konkrétně v Praze. V úvodních kapitolách práce je představen islám, jeho vznik a pět zásad islámského náboženství. Další kapitoly věnují pozornost rodině a manželství, muslimským tradicím, zvykům, svátkům, obřadům, oslavám a výživě. V závěru teoretické části je zmíněna historie muslimů a islámu v Evropě, českých zemích a představena je také Muslimská náboženská obec a Islámská nadace v Praze.

Druhou část bakalářské práce tvoří empirický výzkum. Jsou zde vymezeny metody a cíle výzkumu. Dále jsou popsáni respondenti a rozbor získaných dat. V závěru jsou shrnuty poznatky jaké tradice a zvyky muslimové žijící v Praze dodržují a proč.

Klíčová slova: rodina, manželství, islám, Praha, tradice, zvyky.

Abstract

The thesis „Customs of Muslim family in Czech Republic“ is focused on the traditions and customs of Muslim family from the point of view of young Muslims who live in the Czech Republic, concretely in Prague. In the opening chapters islam, its origin and five principles of Islamic religion are introduced. Family, marriage, Muslim traditions, customs, feasts, ceremonies, celebrations and nourishment are emphasised in the following chapters. In the conclusion of the theoretical part, history od Islam and Muslims in Europe and Bohemian countries is mentioned and Muslim congregation and Islamic nadation in Prague are introduced as well.

Second part of the thesis consists of empirical research. Methods and aims of the research are defined. Respondents and the analysis of data are described as well. In the conclusion there are summarized information about traditions and customs which Muslims living in Prague keep and why.

Keywords: Family, Marriage, Islam, Prague, Traditions, Customs

Obsah

Úvod	1
I. TEORETICKÁ ČÁST	2
1. Islám – vznik	2
1.1 Prorok Muhammad	2
1.2 Korán.....	5
1.3 Sunna.....	5
1.4 Šarí'a.....	6
1.5 Sunnité versus šíité	6
2. Aplikace víry – pět pilířů náboženství	7
2.1 Šaháda	7
2.2 Salát.....	7
2.2.1 Tahára.....	8
2.3 Zakát	9
2.4 Sawm.....	9
2.5 Hadždž	10
2.6 Džihád.....	11
3. Rodina	12
3.1 Sňatek a manželství.....	12
3.2 Zánik manželství.....	13
3.3 Mnohoženství.....	13
3.4 Rodinné vztahy	14
3.5 Postavení ženy v islámu.....	14
4. Tradice, zvyky, svátky a zákazy	16
4.1 Islámská tradice, Sunna.....	16

4.2	Muslimský kalendář.....	16
4.3	Náboženské svátky.....	17
4.4	Oslavy, obřady	18
4.5	Způsob života.....	20
4.5.1	Výživa.....	20
4.5.2	Oblékání a zdobení	20
4.5.3	Zábava	21
5.	Islám a muslimové v Evropě	22
5.1	Islám a evropské dějiny.....	22
5.2	Islám v českých zemích	23
5.2.1	Muslimská obec.....	25
5.2.2	Islámská nadace v Praze	26
II.	PRAKTICKÁ ČÁST.....	28
6.	Metodologie výzkumu	28
6.1	Cíle výzkumu	28
6.2	Kvalitativní výzkum.....	28
6.3	Polostrukturovaný rozhovor.....	29
6.4	Výběr respondentů	31
6.4.1	Představení respondentů.....	32
6.5	Analýza dat – otevřené kódování	33
Závěr	62	
Použitá literatura.....	65	
Seznam příloh	67	
Přílohy.....	68	

Úvod

Bakalářská práce na téma „Zvyky muslimské rodiny v České republice“ poodkrývá život mladých muslimů, kteří žijí v Praze se svými rodinami již delší dobu. Práce se zaměřuje především na dvě oblasti – rodinu a tradice, zvyky. Rodina je pro muslimy nejdůležitější a nejzákladnější složkou života. Tradice a zvyky, které muslimové žijící v Praze dodržují, úzce souvisí s islámem, muslimským náboženstvím, které vzniklo v 7. století.

Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. Teoretická část je rozdělena do pěti hlavních kapitol. První dvě kapitoly se zabývají islámem, jeho vznikem a základními pojmy týkající se islámu. Třetí kapitola je věnována rodině, manželství, rodinným vztahům, mnohoženství a postavení ženy v islámu. Čtvrtá kapitola pojednává o muslimských tradicích, zvycích, svátcích, obřadech, oslavách a o islámském kalendáři. Poslední pátá kapitola je zaměřena na historii islámu a muslimů v Evropě a v českých zemích. Muslimská náboženská obec a Islámská nadace v Praze jsou též zmíněny.

Praktickou část tvoří kvalitativní výzkum, který jsem provedla na základě pěti rozhovorů s pražskými muslimy. Cílem výzkumu je prozkoumat tradice a zvyky, které muslimové, kteří zde žijí, dodržují. Zda jsou ochotni se přizpůsobit a slavit či dodržovat některé české zvyky a tradice nebo lpí pouze na těch muslimských. Dále zjistit jestli je život v České republice vede k tomu, aby se některých tradic a zvyků vzdali a přehodnotili tak svá rozhodnutí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

V teoretické části uvádím základní pojmy důležité pro pochopení islámu, zmiňuji jeho vznik a věnuji se též historii islámu a muslimů v Evropě a českých zemích. Vycházím především z publikace českého orientalisty a afrikanisty Luboše Kropáčka, dále z děl českého arabisty a islamisty Miloše Mendela a také z publikace Zaostřeno na islám od sociologa Dr. Abdalatiho.

1. Islám – vznik

„Vyznavači islámu pokládají své náboženství za přirozenou monoteistickou víru a řád daný Bohem již prvnímu člověku, Adamovi.“¹

Samotné slovo *islám* znamená „odevzdání se“. Muslimové věří, že tato Boží vůle byla zprostředkována skrze proroky. S posledním prorokem Muhammadem je spojen nástup dovršeného islámu, avšak vznik islámu jako nového náboženství z hlediska historické vědy je spojován s počátky 7. století.²

Islám je po křesťanství druhým nejrozšířenějším náboženstvím a vyznává ho víc jak miliarda věřících. Je také nejrychleji se rozvíjejícím světovým náboženstvím.³

Muslimy jsou nejčastěji Arabové, Berberové v saharské Africe, Íránci, Pákistánci, Afghánci, Indové, Malajsané, Súdánci, Nigerijci, Keňané, Jihoafričané, Albánci, Bosňané a další. Být Arabem neznámá být muslimem, mnozí Arabové jsou také křesťany, mezi nejznámější patří egyptští a súdánské křesťané, kteří se nazývají koptové.⁴

1.1 Prorok Muhammad

Muhammad Ibn Abdulláh se pravděpodobně narodil kolem roku 570 v Mekce, prosperujícím městě v západní Arábii. Otec mu zemřel před jeho narozením a měl tedy pouze matku. Po její smrti se stal jeho poručíkem jeho strýc Abú Tálíb. Při karavanních výpravách, které podnikal spolu se svým strýcem, pracoval pro o patnáct let starší bohatou vdovu Chadídžu, kterou si později vzal za ženu.⁵

Muhammadovi dělala starosti arabská společnost, která se svým bezohledným úsilím o získání majetku měnila a některé kmenové hodnoty tak byly zničeny. Na celém poloostrově vládl duchovní neklid, Arabové věděli, že

¹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 9.

² KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

³ PARTRIDGE, C. *Lexikon světových náboženství*. Praha: Slovart, 2006.

⁴ KHIDAYER, E. *Arabský svět - jiná planeta?*. Praha: Mladá fronta, 2011.

⁵ TUREČEK, B. *Světla a stíny islámu*. Praha: Knižní klub, 2007.

jejich Bůh je božstvem, které uctívají také židé a křesťané, oni sami však neměli Písmo ani proroky, které by byly v jejich mateřském jazyce.

Vše se změnilo v roce 610, během měsíce ramadánu. Muhammad se uchýlil do jeskyně na vrcholu hory Hirá' nedaleko Mekky, kde rozjímal nad životem, postil se a dával almužny chudým. Tam Muhammad uslyšel poprvé ze svých vlastních úst první slova arabského Písma. V roce 612 když začal veřejně kázat, získával postupně mnoho konvertitů a byl přesvědčen, že nepřichází s ničím novým, pouze jim přináší starou víru v jednoho Boha. Tvrdil, že je špatné, aby si lidé nechávali majetek pouze pro sebe, raději by ho měli sdílet s ostatními a podílet se tak na vytváření takové společnosti, kde se všemi bude zacházeno s respektem, především se slabými a zranitelnými. Toto tvořilo základ učení nového Písma, zvaného Al-Qur'án. Jelikož většina stoupců v té době byla negramotná, přijímali toto učení poslechem jeho kázání, kdy Muhammad předčítal veřejně kapitoly. Celé znění Koránu bylo Muhammadovi zjeveno během následujících jednadvaceti let.

Tato nové seskupení dostalo pojmenování islám a muslimi se stali ti lidé, kteří se zcela oddaně podřídili Alláhovi a požadavku, aby se k sobě všichni lidé chovali spravedlivě, poctivě a se soucitem. Prvním úkolem pro muslimy bylo vybudování obce, ve které bude vládnout především spravedlnost a rovnost. Mnoho lidí stále uctívalo některé pohanské bohy, zároveň ale rostl počet těch, kteří chtěli vyznávat pouze jednoho Boha. Velký důraz klade Korán především na to, aby se lidé nenutili do náboženství, a přikazuje tak svým stoupcům, aby respektovali židovství i křesťanství.

Muhammad nezískal příliš mnoho stoupců a k islámu nakonec konvertovalo zhruba sedmdesát rodin. V roce 616 začali nejvlivnější z mekkánských mužů prohlašovat o Muhammadovi, že je to podvodník, který pouze předstírá, že je prorokem. Nejvíce se stavěli proti popisu posledního soudu v Koránu, jelikož Arabové doposud nevěřili v posmrtný život. Skupina soustředěná kolem Kurajšovců, která neuznávala Muhammada, se tak začala postupně rozrůstat. Vztahy mezi vyznavači islámu a Kurajšovci se tak značně zhoršily. Byl vydán zákaz uzavírání sňatků a obchodů mezi sebou. V této době Muhammad přišel o svou milovanou ženu Chadídžu a později také o svého strýce Abú Tálíba.⁶

Muhammad tak ztratil příbuzenskou podporu a byl si vědom toho, že v Mekce již další stoupence nezíská. V roce 622 tedy odešel se svými stoupci do Medíny, tato událost je známá jako *hidžra*. V Medíně byl prohlášen za nejvyššího duchovního vůdce a jeho stoupci, kteří přišli s ním, byli označeni jako *muhádžirové*, neboli přesídlenci. Muhammadovým novým úkolem bylo vytvořit nové islámské společenství, které se bude týkat všech Arabů, ne pouze těch mekkánských. Vznikla tak islámská obec – *umma* a v jejím čele stál sám Muhammad. Avšak ani tato nová obec se neubráníla vnitřním střetům. Příčinou těchto střetů byli především tři skupiny obyvatel: pohané, dále lidé, kteří přijali

⁶ ARMSTRONGOVÁ, K. *Islám*. Praha: Slovart, 1998.

islám, ale nebyli o něm zcela přesvědčeni a také židé. Jejich přičiněním byl vývoj zpomalen a brzy poté také ukončen.⁷

Jedním z jeho velkých životních zklamání bylo, že ho medínští židé neuznali jako pravého proroka. V roce 624 během modlitby řekl shromážděnému davu, aby se obrátili směrem ke Ka'bě a k Mekce, ne k Jeruzalému jak to bylo zvykem doposud. Tímto dali veřejně najevo osamostatnění islámu a odklon od židovství i křesťanství a návrat k monoteismu, který je spojen s Abrahamem. Tato změna byla přijata všemi arabskými muslimy.

Muhammad a jeho stoupenci, kteří přišli do Medíny, neměli žádné prostředky k tomu, aby uživili sebe a své rodiny. Místní lidé je nemohli živit na vlastní náklady. Začali tedy podnikat nájezdy na soupeřící kmeny a získávali tak suroviny a dobytek. Zvláštní pozor byl kladen na to, aby nezabili jediného člověka a nevyvolali krevní mstu a také na to, aby nepořádali nájezdy na spřátelené kmeny. Své výpady také pořádali proti mekkánským karavanám, toto napadání vlastního kmene bylo ale považováno za porušení tradice.

V roce 624 Muhammad vedl své lidi na přepadení bohaté mekkánské karavany, avšak Kurajšovci, kteří se o tom dověděli, poslali na obranu vojsko. K všeobecnému překvapení však se muslimové ubránili a zvítězili nad početným vojskem. Brzy poté však musel Muhammad čelit mnohým problémům. Některým pohanům v Medíně se nelíbili muslimští přistěhovalci a jejich moc a rozhodli se, že je vyženou. Další problém pro něj představovala Mekka, kde proti němu vedl kampaň jeho protivník Abú Sufján, který ho chtěl porazit a všechny muslimy vyhladit. V roce 625 utrpěla islámská umma porážku od Mekky, ale následné dvě bitvy vyhráli. Toto přesvědčilo i ty nejzarytější odpůrce islámu, kteří se nyní chtěli stát přívrženci ummy. Muhammad tak začal budovat kmenový svaz, ve kterém si jeho členové slíbili vzájemnou podporu proti nepřítelům. Tři židovské kmeny, které chtěly zničit Muhammada a měly dohodu s Mekkou, byly vyhnány a zničeny. Avšak Prorok sám k židům necítil žádnou nenávist, pouze se snažil ubránit ummu a zaujmout postoj ke zrádcům. V roce 628 Muhammad ohlásil, že se chystá podniknout pout' do Mekky a našlo se zhruba tisíc muslimů, kteří ho doprovázeli oděni tradičně v bílém šatu a beze zbraní. Nebezpečí na ně číhalo ještě před branami města, kde byl přísný zákaz násilí. Kurajšovci nakonec nechtěně uzavřeli dohodu s ummou, toto bylo neseno ze strany mnoha muslimů velmi nelibě, avšak Muhammad chtěl zvítězit pouze mírovými prostředky. Takto zapůsobil na mnoho beduínů a islám tak nacházel stále větší počet příznivců. V roce 630 zaútočili Kurajšovci proti jednomu z Muhammadových spřátelených kmenů a porušili tak tuto dohodu. Prorok se vydal s početnou armádou na pochod proti Mekce a Kurajšovcům, kteří pod nápořem takovéto síly byli nuceni otevřít městské brány. Muhammad tak obsadil město a opět zasvětil Ka'bu jedinému Bohu, Alláhovi. Toto Prorokovo vítězství přesvědčilo i nepřátele o selhání starého náboženství. Když Muhammad zemřel v roce 632, téměř všechny arabské kmeny byly sjednoceny a jako členové ummy uzavřeli příměří.

⁷ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

Nástupcem Muhammada se stal jeho tchán Abú Bakr, který získal titul *chalífa*. Později se uplatňoval systém, že nástupcem bude Kurajšovec, který bude zvolen předními muži obce.⁸

1.2 Korán

„Pravý muslim věří, že *Korán* je slovo Stvořitele zjevené Muhammadovi prostřednictvím anděla Gabriela.“⁹

Nejen muslimové, ale i vědci věří, že Korán je jediným výkladem Písma v dějinách, který je uchován v jeho původní a nezměněné verzi.¹⁰

Korán je ortodoxními muslimy chápán jako nestvořený a jako slovo, které bylo dáno přímo Bohem a existuje od věčnosti, na rozdíl od Bible, která uznává i lidské přičinění. Slovo *Korán*, arabsky *qur'án*, je odvozen od kořene qara'a, což znamená „přednášet“ nebo „číst“.¹¹

Jednotlivé verše Koránu byly zjevovány Muhammadovi postupně od doby prvního zjevení na hoře Híra až do jeho smrti. Za Prorokova života byla tato zjevení předávána ústně prvními stoupenci islámu. Teprve až několik let po jeho smrti, když vládl chalífa Uthmán, byl sepsán a vytvořen celek 114 kapitol, zvaných *súry*. Každá *súra* obsahuje verš, zvaný *ája* a jednotlivé kapitoly jsou řazeny podle počtu veršů, od nejdelší k nejkratší kapitole. Korán byl zjeven v arabském jazyce.¹²

1.3 Sunna

„Druhý rozsáhlý soubor závazných naučení a norem, řazený po bok Koránu, představuje ustavená tradice, *sunna*.“¹³

Původně tento termín označoval zvyklost, ale v užším smyslu je *sunna* spojována se vzorem Muhammada, který je pro muslimy závazný.¹⁴

Muslimové věří, že *sunna*, je praktickým výkladem Koránu, zatímco Korán je slovo Boží, tedy Alláhovo. Sunna by měla být v naprostém souladu s Koránem, a pokud tomu tak není, pak dávají přednost Koránu. Hlavním důvodem je, že *sunna*, Muhammadova tradice, byla sepsána až po smrti samotného Muhammada, zatímco Korán byl zjeven samotnému Proroku a již za jeho života.¹⁵

⁸ ARMSTRONGOVÁ, K. *Islám*. Praha: Slovart, 1998.

⁹ ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010, s. 42.

¹⁰ ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010.

¹¹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

¹² KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002.

¹³ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 47.

¹⁴ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

¹⁵ ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010.

1.4 Šarí'a

Šarí'a, náboženský zákon, představuje Boží neměnný morální zákon, který byl přikázán lidem. Stejně jako Korán je šarí'a chápána jako nestvořená a věčná. Islámské učení vychází vedle Koránu a sunny také ze šarí'i.¹⁶

„Samotné slovo šarí'a zahrnuje starší význam cesty ke zdroji vody nebo vyšlapané stezky, po níž je třeba kráčet.“¹⁷

Pro beduína představovalo jakékoliv odchylení od této cesty nebezpečí, proto šarí'a brzy nabyla významu cesty, který má být následována a dodržována a která poskytuje pocit bezpečí.

Boží zákon, který představuje Šarí'a, zahrnuje různé příkazy a nařízení týkající se různých životních situací. Muslimové jsou povinni se tímto zákonem řídit. Šarí'a tedy ovlivňuje všechny sféry lidského života a zasahuje tak do všech záležitostí člověka, ať už méně či více závažných.¹⁸

1.5 Sunnité versus šíité

Muslimové se dělí na šíity a sunnity. Zhruba 90% muslimů jsou sunnité, kteří uznávají za Muhammadova nástupce Abú Bakra a po něm tři další chalífy. Naopak šíité uznávají jako Muhammadova nástupce jeho zetě Alího, který byl zároveň prvním imámem. Imám je pro šíity Bohem vyvolený vůdce. Šíité jsou zastoupeni především v Íránu, ale také v Jemenu, Iráku, Libanonu a na Indickém subkontinentu.¹⁹

¹⁶ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

¹⁷ KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002, s. 38.

¹⁸ KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002.

¹⁹ PARTRIDGE, C. *Lexikon světových náboženství*. Praha: Slovart, 2006.

2. Aplikace víry – pět pilířů náboženství

Stejně jako ostatní věřící, mají i muslimové své povinnosti, označovány jako pět pilířů nebo také pět sloupů náboženství. Každý muslim je povinen dodržovat těchto pět náboženských povinností, které se týkají vztahu člověka k Bohu. Jednotlivé povinnosti jsou vyznání víry – šaháda, modlitba – salát, almužna – zakát, půst v měsíci ramadánu – sawm a pouť do Mekky – hadždž.

2.1 Šaháda

Šaháda neboli vyznání víry, je prvním pilířem islámu. „Islámská šaháda zní: Ašhadu an lá iláha illá 'lláh wa Muhammadan rasúlu 'lláh.“²⁰

Tato formule, kdy člověk pronese větu, kde vyznává, že není jiného Boha kromě Alláha a Muhammad je jeho prorok, je závazná pro všechny, kteří se chtějí stát muslimem. Musí tuto formuli přednést před dvěma svědky a opatřit úřední záznam. Nejpodstatnější znakem je, že člověk, který pronese tuto větu, ji musí minit upřímně a chápat její pravdu, aby byl u Boha odměněn. V opačném případě člověk není chráněn před trestem na onom světě.²¹

Muslimové jsou provázeni šahádou po celý život, který by měli završit také tím, že těsně před smrtí vyřknou toto vyznání. Osoba, která takto učiní, se nazývala *šahíd*, avšak v pozdější době tento výraz nabyl nového významu a označoval mučedníka.²²

2.2 Salát

Salát, rituální modlitba, je každodenní a zásadní povinnost každého muslima. Kropáček ve své knize uvádí: „Jako pokorný, čistě bohabojný projev nemůže být spojována se snahou vyprosit si od Boha cokoli jiného než správné vedení.“²³

Modlitba se považuje za platnou, pokud jsou splněny podmínky modlitby, které jsou: tělesná čistota, čistota místa a oděvu, modlíci musí být patřičně oděni, modlitba musí směřovat směrem k Mekce a ke svatyni Ka'bě, modlíci musí znát správné modlitební časy a zbožné předsevzetí. Věřící musí modlitbu vykonat bez obuvi, v čistém šatu, a pokud se nedotkl něčeho poskvrňujícího.²⁴

Věřící se může modlit kdekoli, kde to není znečištěno krví, menstrující či těhotnou ženou nebo zvířetem. Muslimové využívají modlitebních koberců, ale

²⁰ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 92.

²¹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

²² KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002.

²³ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 96.

²⁴ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

také jakýkoliv kus látky nebo noviny, které si položí na zem a pak se modlí. Správný muslim by se měl modlit pětkrát denně, první modlitba je při západu slunce, další modlitba následuje dvě hodiny po setmění, třetí modlitba je za svítání, čtvrtá modlitba v době oběda a poslední modlitba v pozdním odpolední. Možnost vykonat modlitbu je kdykoliv mezi povinnostmi jedné modlitby do vykonání další modlitby. Časy modliteb se však mění, dříve byly určovány podle postavení slunce, avšak v dnešní době se časy určují podle astronomických údajů. Volání k modlitbě, zvané *azán*, je všude téměř stejné a smí být pronášeno pouze v arabštině. Když se modlitba koná v mešitě pod vedením *imáma*²⁵, má povinnou a dobrovolnou část. *Fard* neboli povinnou část se modlí všichni společně podle přednášejícího *imáma* a *sunnu*, dobrovolnou část se modlí každý podle svých možností. Podle *Šarí'i* je možno se modlit i za různými účely.²⁶

Modlitba se skládá z několika tělesných pohybů, nejznámějším z nich je prostrace, kdy modlíci padne na kolena a dotýká se čelem země. Modlitba žen a mužů se v některých pohybech liší, také nemocní nebo mrzáci mohou modlitbu konat, jak jim jejich stav dovolí. Kromě pěti povinných modliteb je dovoleno konat i další modlitby. Zvláštnímu významu se těší páteční modlitba, které by se povinně měli účastnit všichni dospělí muži. Dále modlitba, která se provádí o obou svátcích a také pohřební modlitba, která je spíše prosbou za zesnulého.²⁷

2.2.1 Tahára

Tahára není samotným pilířem, ale je důležitým předpokladem modlitby a hadždže. Jde o rituální čistotu, čistotu těla a mysli. Čistota je pro islám velmi důležitým prvkem.²⁸

„Opakem čistoty je poskvrnění, které se z teologického pohledu dělí na hmotné a mentální, a z pohledu práva, prakticky závažnějšího, na věcné a náboženské, nebo na těžké (*džanába*) a lehké (*hadath*).“²⁹

Za těžké znečištění je považován pohlavní styk, vyměšování spermatu či u ženy menstruace a šestinedělí. Naopak lehké znečištění může přivodit jakýkoliv dotyk nečisté věci, které představují alkohol, nečistá zvířata, zdechliny, krev, zvratky, výkaly, hnis nebo mléko nejedlých zvířat. Člověk je také znečištěn spánkem, dotykem pohlavních orgánů, konáním potřeby či omdlením nebo dotykem osoby, která je opačného pohlaví. Lehce znečištěné osoby se nesmí modlit, konat obřady a rituály kolem Ka'by nebo dotýkat se Koránu. V případě těžkého znečištění nesmí vstoupit do mešity či přednášet z Koránu.

Jelikož jsou dva druhy znečištění, jsou i dva druhy očištění omytí. Velkého znečištění se lze zbavit omytím celého těla, přičemž se musí vypláchnout veškeré

²⁵ Muslimský duchovní

²⁶ KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002.

²⁷ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

²⁸ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

²⁹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 93.

otvory. Lehké znečištění lze odstranit, když si částečně omyjeme hlavu a tváře, ruce a nohy, proto můžeme najít v mešitách umývárny, kde se lze takto očistit. Částečnému omytí se říká wudú' a liší se v různých zemích. Pokud není k dispozici voda, může k omytí posloužit i jemný písek. Očista však není spojena jen s omytím těla, má být také doprovázena myšlenkami na Boha. Jde tedy nejen o očistu těla, ale i o očistu srdce a ducha.³⁰

2.3 Zakát

„*Zakát*, tedy příspěvek na podporu chudiny, válečných vdov a sirotků, invalidů, uprchlíků a mnoha jiných handicapovaných skupin, je vedle vyznání víry, pravidelné modlitby, ramadánového půstu a pouti do Mekky jedním z pěti pilířů víry pro všechny muslimy.“³¹

V žádném jazyce nenajdeme slovo, které by dokonale vystihovalo termín *zakát*. Líbí se mi popis, který uvádí 'Abd al-'Átí: „Koránské slovo *zakát* nezahrnuje tedy jenom dobročinnost, almužny, desátek, laskavost, úřední daň, dobrovolné příspěvky atd., ale spojuje všechny tyto záležitosti se zbožností a s duchovními a také morálními motivy.“³²

Šarí'a ustanovuje, že *zakát* musí odvádět každý dospělý muslim, který vlastní majetek přesahující stanovené minimum. Z toho vyplývá, že se tato povinnost nevztahuje na otroky, jinověrce, děti nebo tělesně či duševně postižené osoby.³³

2.4 Sawm

„Závaznou normou pro půst se stal celý devátý měsíc islámského lunárního kalendáře *ramadán*, který už staří Arabové považovali za posvátný“³⁴

Islámský půst se liší od židovského a křesťanského půstu tím, že trvá celých třicet dní a musí se dodržovat jen během dne, kdy muslimové nesmí jíst, pít a vyvarovat se polknutí čehokoliv a také se zdržet pohlavního styku. Mimoto, postící věřící by se měli také vyhýbat svárům a naopak konat dobré skutky.

Půst začíná ráno za úsvitu a končí po západu slunce. Přesné časy bývají ohlašovány sdělovacími prostředky. Život během ramadánu probíhá poněkud odlišněji, lidé si uzpůsobují pracovní dobu, aby si mohli během dne odpočinout, a naopak v noci jsou různé podniky otevřené a všude je rušno.³⁵

³⁰ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

³¹ TUREČEK, B. *Světla a stíny islámu*. Praha: Knižní klub, 2007, s. 32.

³² ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010, s. 107.

³³ KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002.

³⁴ KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002, s. 79.

³⁵ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

Půst je povinný pro všechny muslimy, kteří jsou zdraví fyzicky i duševně, jsou rozumově a pohlavně zralí, nejsou na cestách a jsou si jisti, že jim půst nezpůsobí žádnou újmu na zdraví. Z toho též vyplývá, že půst nedodrží děti; duševně nemocní; cestující; ženy, které jsou těhotné, kojící, menstrující nebo v šestinedělí a lidé, kteří jsou staří, nemocní nebo příliš slabí na to, aby mohli držet půst.

Smysl půstu spočívá především v tom, že člověk v sobě posiluje upřímnou lásku, protože drží půst z lásky k Bohu. Dále v člověku posiluje zdravé svědomí, trpělivost a sílu vůle. Půst poskytuje postícimu čistou duši a mysl a dává mu pocit sounáležitosti a bratrství.³⁶

2.5 Hadždž

Pouť do Mekky je posledním z pěti povinných pilířů. Podle Koránu musí vykonat tuto pouť alespoň jednou za život každý muslim, který je zdravý a má finanční prostředky k podniknutí této cesty. Rozlišuje se mezi malou poutí – *umrou* a *hadždžem*, který reprezentuje hromadnou pouť. Malá pouť může být vykonána kdykoliv, ale je zvykem, že se tyto dvě pouti spojují právě ve dnech měsíce dhú-l-hidždža. V době pouti je zakázán přístup do Mekky a Medíny pro nemuslimy. Muslim, který se vydává na pouť, si obleče poutní šat - *ihram*, který představují dva nesešité pruhy bílé látky ještě před vstupem do Mekky. Poutníkům není dovoleno holení, česání, stříhání, prolévání krve či pohlavní styk. Ženy musí být zahalené do šatů, které jim kryjí tělo i hlavu. V době pouti jsou na různých místech rozmístěni průvodci, kteří lidem dávají rady co a jak správně vykonat.

První věc, kterou musí muslim udělat, když přijde do Mekky, je že sedmkrát obejde Ka'bu, tento rituál je nazvaný *tawáf*. Při něm se poutník dotkne nebo políbí černý kámen. Poté běží mezi pahorky Safá a Marwa. Tento úkon připomíná, jak zde Ibráhím hledal vodu pro syna a našel pramen Zamzam. Poutníci věří, že má zázračné účinky a proto ji pijí a berou si jí domů. Tyto obřady jsou obřady umry. Poutníci, kteří pokračují na hadždž, se přesunou sedmý den daného měsíce ke Ka'bě, kde probíhá velké kázání. Lidé se hromadně přesouvají do údolí Miná, kde se modlí a následně zde i přenocují. Druhý den jdou k pahorku Arafát, kde vykonávají obřad stání a hned po setmění běží k mešitě zvané Muzdalifa. Pouť končí desátým dnem, kdy se poutníci přesunou po ranní modlitbě v mešitě zpět do údolí Miná a zde každý muslim hodí sedm kamínků. Tento obřad symbolizuje Ibráhíma kamenujícího satana a je nazýván Velký svátek. Podle tradice v tento den všichni muslimové na celém světě obětují ovci nebo kozu. Maso by se poté mělo rozdat chudým. Podle zvyku se zde poutníci zdrží ještě tři dny. Poté poutníci vykonají *tawáf* na rozloučenou a vydají se ke hrobu Proroka do Medíny. Lidé, kteří vykonají tuto pouť, se těší ve svém okolí zvláštní úctě.³⁷

³⁶ ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010.

³⁷ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

Vykonání pouti je velmi fyzicky i psychicky náročné pro tak velké množství věřících a běžně dochází ke zraněním jako je např. ušlapání. Do Mekky se vydávají na pouť lidé z celého světa, především ale věřící ze Saúdské Arábie a okolních států. Rok od roku se počet poutníků zvyšuje díky moderním prostředkům hromadné dopravy.³⁸

2.6 Džihád

Někdy se k pěti pilířům přidává i džihád, označení „svatá válka“ však může být zavádějící. Toto slovo je odvozeno od kmene *džaháda*, což ve volném překladu znamená „všeobecné úsilí o upevnování a šíření víry“. S džihádem tak může být spojeno aktivní šíření víry i za použití síly. Může být také interpretován jako všechno, co posiluje zbožnost všech a soudržnost ummy a státu nebo jím může být míněno vroucné plnění náboženských a etických povinností. S tímto pojmem manipulují jak západní média, tak různé radikální skupiny v islámských zemích.³⁹

„Povinnost bojovat za víru krystalizovala v koránských ustanoveních postupně, od požadavků trpělivosti z mekkánského období, přes vyzdvižení práva odrazet útoky až po úkol vést aktivní, iniciativní boj za podrobení nevěřících nepřátel, jemuž se rostoucí silou obce otevřela cesta k úspěchu.“⁴⁰

³⁸ KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002.

³⁹ KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002.

⁴⁰ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 114.

3. Rodina

Jak správně popisuje autor 'Abd al-'Átí: „Existuje mnoho definic a popisů rodiny. Pro naše účely přijmeme následující a zjednodušenou definici. Rodina je lidská společenská skupina, jejíž členové jsou svázáni pokrevními anebo příbuzenskými vztahy.“

Základ islámské rodiny tvoří tedy pokrevní pouta a manželské závazky. Manželství je považováno za jednu z povinností v islámu. Běžný život se točí kolem rodiny a ta je proto ve výsadním postavení.⁴¹

„Adopce, vzájemná náklonnost, zákaznické vztahy, soukromý souhlas k pohlavním intimitám a „zvykové právo“ nebo „světské manželství“ nevytváří rodinu v islámském smyslu.“⁴²

„Převládajícím typem rodiny v islámských zemích je stále ještě velkorodina, budovaná na klasických předkapitalistických společenských vazbách“⁴³

Homosexualita je v islámských zemích tabu. Nikdo se tam se svou homosexuální orientací neprojevuje, jelikož by byl ihned odsouzen a zapuzen společností. Proto se homosexuálové musí ukrývat a svou orientaci tajit.

Naopak neobyčejná úcta se projevuje starým lidem a na jejich názory je nahlíženo s respektem. Úcta se projevuje např. povstáním, když do místnosti přijde starší osoba nebo z ní odchází.⁴⁴

3.1 Sňatek a manželství

„Muslimská rodina je patriarchální a patrilinéární. Manželství se uzavírá smlouvou, zpravidla písemnou, mezi ženichem a zákonným zástupcem (*walí*) nevěsty za přítomnosti dvou plnoprávných svědků (např. jednoho muže a dvou žen).“⁴⁵

Ve smlouvě je stanovena výše daru, který je nazýván *mahr*, tento dar je ženichem vyplacen otci nebo nevěště. *Walím* může být jakýkoliv mužský příbuzný z otcovy strany, případně soudce, není-li v rodině žádný mužský příbuzný. Manželství se nesmí uzavřít, pokud je mezi ženichem a nevěstou příbuzenské pouto po krvi nebo po mléce. Také žena má jisté omezení, nesmí se provdat za nemuslima, zatímco muž žádné omezení nemá a může si vzít za ženu křesťanku nebo židovku.⁴⁶

Ve většině muslimských společností je věková hranice pro sňatek 16 let.

⁴¹ ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010.

⁴² ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010, s. 122.

⁴³ KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002, s. 148

⁴⁴ KHIDAYER, E. *Arabský svět - jiná planeta?*. Praha: Mladá fronta, 2011.

⁴⁵ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 127.

⁴⁶ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

Ženich i nevěsta musí se sňatkem souhlasit, přítomnost dívky na obřadu či její mlčení je považováno za souhlas.⁴⁷

3.2 Zánik manželství

Muž i žena mají právo na rozvod. Podle právní normy je možné se rozvést, když je mužem pronesena třikrát formule „zapuzuji tě“ a když žena požádá o rozvod *kádího*, místního soudce, avšak není to tak jednoduché. Sám Prorok uvedl, že ze všeho na světě se mu nejvíce přičí rozvod. Musí-li však k němu dojít, má být proveden důstojně.

Důvodem rozvodu může být špatné zacházení se ženou a dětmi ze strany manžela a jeho rodiny, jejich zanedbávání či mužova impotence nebo dlouhá nepřítomnost v rodině.

Na ukončení vztahu se oba partneři musí dohodnout za přítomnosti již zmíněného *kádího*. Muž ženě vrátí hmotný majetek, který si ona do manželství přinesla, dá jí také druhou část daru, která je stanovena ve satební smlouvě. Zakončením je již zmíněná zapuzovací formule. V mnoha zemích se však toto verbální zapuzení nepoužívá či je dokonce odmítáno. V současnosti v Turecku a Tunisku žena může požádat o rozvod a nemusí k tomu mít pádný důvod.⁴⁸

Manželství zaniká úmrtím jednoho z manželů; soudním prohlášením, že sňatek je neplatný; dále může být zrušeno, když jeden z manželů odpadne od víry či vykoupením se z manželství.⁴⁹

3.3 Mnohoženství

Značná pozornost je také věnována otázce mnohoženství v islámu. Když lidé hovoří o polygamii v souvislosti s islámskou tematikou, mají na mysli polygynii, tedy možnost jednoho muže mít více žen. Polygamie, čili mít více partnerů, v sobě zahrnuje jak polygynii, tak polyandrii, tedy stav kdy má žena více jak jednoho muže. Islám však povoluje pouze polygynii. A to za určitých podmínek. Muslim může mít nejvíce čtyři ženy, které s tímto soužitím souhlasí. A ke všem se musí chovat stejně spravedlivě.

Islám polygynii povoluje z mnoha reálných důvodů jako např. větší počet žen než je počet mužů; neplodnost ženy a tudíž neschopnost plnit základní funkci rodiny – plození dětí; neschopnost ženy plnit své manželské povinnosti; fyzické potřeby muže, který hodně cestuje a bývá tak často mimo domov.⁵⁰

Polygynie se stává čím dál tím více vzácností, běžnou je pouze na Arabském

⁴⁷ KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002.

⁴⁸ KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002.

⁴⁹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

⁵⁰ ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010.

poloostrově. V moderních islámských společnostech je však spíše brána jako historická záležitost, která je v rozporu s přirozeným citovým stavem člověka. Např. v Egyptě bylo pouze 0,5 % polygamiálních manželství a to již v 50. letech 20. století. V Turecku a Tunisku je dokonce zakázána.⁵¹

3.4 Rodinné vztahy

Muhammad řekl, že nejlepším muslimem je ten muž, který se chová dobře ke své rodině a bohabojná žena je jeho největším potěšením. Oba manželé mají svá práva a povinnosti. Manžel nese odpovědnost za materiální zaopatření manželky, musí se k ní chovat vždy laskavě a spravedlivě. Naopak manželka by měla přispívat k zajištění blaženosti a úspěchu manželství a starat se o blaho svého muže. Nesmí mu tedy být nevěrná, úmyslně se vyhýbat početí či dělat cokoli, co by způsobilo, že její společnost bude nepříjemná ostatním.

Podle Proroka by mělo dítě dostat v sedmý den od narození dobré jméno, měla by být provedena obřízka u chlapců a měla by se dítěti oholit hlava. Podle tradice by měli rodiče na oslavu narození svého dítěte porazit ovci a pohostit své příbuzné a přátele. Jedním z hlavních rysů islámu je také zodpovědnost za dítě a s ní spojená péče o ty děti, které nemají své vlastní rodiče, nebo jsou jimi zanedbávány či nemají vůbec žádné příbuzné, pak se stávají záležitostí celého muslimského společenství. Vztah mezi rodičem a dítětem je vzájemný, jsou svázáni společnými povinnostmi a závazky. Pojem *ihsán*, který označuje vše co je dobré, správné a krásné, zahrnuje vcítění potomků do problémů, vděčnost a v neposlední řadě úctu a modlitby za duše rodičů. Jednou z náboženských povinností dětí je pomoc rodičům v případě potřeby a také jim život co nejvíce zpříjemnit.⁵²

Výchova dítěte se netýká pouze jeho matky, ale také tchyně. Matka muže by měla mít od svého syna náležitý obdiv a měla by jí náležet větší pozornost než jeho manželce. Má také právo zasahovat nejen do výchovy svých vnoučat, ale také do soukromí manželů.⁵³

3.5 Postavení ženy v islámu

Další velmi diskutovanou otázkou je postavení ženy v islámu. Lidé v západních společnostech mnohdy nahlíží na muslimské ženy jako na ty, které jsou utiskované, nemají žádná práva a jsou podřízeny mužům.

Podle Šarí'í se muslimská žena nesmí provdat za nemuslima, v manželství je

⁵¹ KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002.

⁵² ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010.

⁵³ KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002.

v podřízeném postavení a nemá lehké podmínky k uskutečnění rozvodu. V případech svědectví, dědictví a nároků na odškodnění je hodnocena jen jako polovina muže. Další omezením je zahalování a omezení ve veřejném životě.⁵⁴

„Apologeti islámu naopak argumentují, že islám dal ženě právo na majetek, dědictví, rozvod, finanční zabezpečení od manžela a celkovou životní jistotu o 1400 let dříve, než toho dosáhla v Evropě.“⁵⁵

Mendel a kol. podobně uvádějí: “Tím, že islám vybavil ženu jistými právně zakotvenými možnostmi i povinnostmi, zbavil ji v mnohém bezprávného postavení otrokyně a vykonavatelky mužských představ.“⁵⁶

Islám byl také první institucí, která zakázala zabíjení prvorozených dcer, které bylo běžným jevem v Arábii. Jistá míra nadřazenosti mužů nad ženami je v Koránu i v tradicích, plyne však spíše z jeho větší fyzické síly a některých sociálních rolí zavedených již v předislámském období. Již za Proroka byly ženy nedílnou součástí jeho života a těšily se všeobecné úctě. Sám Muhammad dbal o jejich vzdělání a věnoval jim čas při jejich výuce.⁵⁷

Korán uvádí, že žena je stejně důležitá jako muž, není horší ani nepatří k nižšímu živočišnému druhu. Muži i ženy jsou si rovni, nejsou však totožní. Z toho plyne, že mají stejně široká práva, která však nejsou totožná.⁵⁸

Žena je rovnocenným partnerem muže, co se týče rozmnožování lidstva, muž i žena jsou stejně potřební k vytvoření nového života. Jsou si rovni i v otázce vzdělání a vědění. Podle Proroka je povinnost každého muslima, aby se zajímal o vzdělání. Žena, stejně jako muž, může svobodně vyjadřovat svůj názor. V dějinách existovaly případy, kdy se žena aktivně zapojovala do debat s muslimskými vůdci i s Prorokem. Ženy v islámu mají stejná práva uzavírat smlouvy, podnikat a vydělávat jako muži.

Co se týče svědectví, je pravda, že se vyžadují dva mužští svědkové nebo jeden muž a dvě ženy. Avšak je to z důvodu, že žena nemá tolik zkušeností ze života jako muž, nejedná se o případ diskriminace. Žena, na rozdíl od muže, je osvobozena od finančních závazků, nemusí pracovat a je osvobozena od modliteb a půstu pokud menstruuje či je v šestinedělí. Dále nemusí navštěvovat páteční shromáždění. Když se stane matkou, těší se většímu uznání. Muslimka by se měla zahalovat závojem počestnosti a čistoty, měla by se zdržet gest, která by se mohla stát středem pozornosti někoho jiného než je její manžel.

Co se týče dědictví, v některých případech muži náleží dva podíly, zatímco ženě jen jeden. Nejde o případ diskriminace, ale je to z důvodu, že muž nese veškerou finanční tíhu, od které je žena osvobozena a je zodpovědný za celou svou rodinu.⁵⁹

⁵⁴ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

⁵⁵ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 97.

⁵⁶ KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002, s. 133.

⁵⁷ KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002.

⁵⁸ ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010.

⁵⁹ ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010.

4. Tradice, zvyky, svátky a zákazy

4.1 Islámská tradice, Sunna

„Jako je Bůh spojen s obcí svou Knihou, Prorok svou sunnou. Vyjádřil ji svými činy (fi‘l), výroky (*qawl*) nebo i tím, že určité jednání schválil mlčky (*taqrír*). Prorokovi druhové a blízcí následovníci z nejstarších muslimských generací (*salaf*) se stávali nejenom nositeli a propagátory takovéhoto normotvorných tradic, sunny, ale vlastním vzorem je i dotvářeli. Zvláštní úcta v této souvislosti patří prvním čtyřem chalífům.“⁶⁰

Sunna je tradicí, která prakticky vysvětluje povinnosti, které jsou obecně popsány v Koránu jako např. jak se správně postit či jak provést očistné omývání. Tato praktická naučení dostávala postupem času závaznou podobu, která byla jeho smrti předávána i písemně. Do té doby byla předávána ústně a důraz byl kladen na spolehlivost záznamů čili na počet těch, kteří tyto tradice předávali a zaznamenávali.

Hadíth, předávaná zpráva o Muhammadových výrocích či činech, znamená „novinu“ nebo také „hovor“, v náboženském smyslu představuje i celou tradici. *Hadíth* se skládá ze dvou částí, *isnádu* a *matnu*, které znamenají „podepření“ neboli záznam těch, kteří tuto zprávu přenášeli a vlastní text. Samozřejmě existovaly i různé falsifikáty *hadíthů*, které byly naprosto v rozporu s těmi pravými, proto byla zavedena věda o hadíthech, která měla za úkol posoudit jejich pravost a důvěryhodnost. Za protiklad sunny se považují jakékoliv novátorské názory či činy.⁶¹

4.2 Muslimský kalendář

Muslimové počítají svůj letopočet od roku 622, tedy od hidžry Proroka z Mekky do Medíny. Jejich rok je lunární, který představuje také 12 měsíců. Islámský rok je oproti roku slunečnímu o 11 dnů kratší. Další odlišností je, že muslimové nepočítají nový den od východu slunce, ale od jeho západu. Židé mají svůj šabat, křesťané neděli jako den pracovního klidu, tak i muslimové mají svou obdobu a tou je pátek. Důležité je především páteční kázání a některé země dokonce mají v tento den zavřené školy a obchody.⁶²

Muslimský rok má 354 dní a je rozdělen do těchto dvanácti měsíců: *muhammad*, *safer*, *rabí‘i al-awwal*, *rabí‘i ath-thání*, *džumádá-l-úla*, *džumádá-l-*

⁶⁰ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003, s. 47.

⁶¹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

⁶² KIRSTE, R.; SCHULTZE H.; TWORUSCHKA U. *Svátky světových náboženství*. Praha: Vyšehrad, 2002.

áchira, radžab, ša'bán, ramadán, šawwál, dhú-l-qa'da a dhú-l-hidždža.

Počínaje prvním měsícem muharramem jsou i další liché měsíce po 30 dnech a sudé mají 29 dní. Některé roky jsou přestupné, aby došlo k srovnání cyklu s astronomickým lunárním rokem a proto se přidává jeden den k poslednímu měsíci islámského kalendáře.⁶³

4.3 Náboženské svátky

Zde uvádím stručný přehled některých z nejdůležitějších svátků v islámu:

1. muharram – V tento den si muslimové připomínají odchod Muhammeda z Mekky do Medíny a tím pro ně začíná nový rok. Je tradicí, že si muslimové navzájem dávají cukrovinky a vyprávějí si o Muhammadovi a jeho družích různé příběhy. Tento svátek však není velkým svátkem a mnozí muslimové ho ani neslaví a mnohé státy ho nepočítají ani jako počátek nového roku, nýbrž ho vidí jako měsíc smutku.

10. muharram – zvaný jako Ášúrá je zvláště pro šíity vrcholem toho měsíce a je velmi bolestným svátkem, kdy si připomínají smrt jednoho z Alího synů, Husajna. Ten padl v roce 680 u Kerbelá, když byl obklíčen armádou umajjovského chalífy. Na výraz úcty se ženy halí do tmavých barev, nenosí žádné šperky a pořádají se oddělená shromáždění pro muže a ženy, při kterých se zobrazuje Husajново utrpení. Pořádají se také pašíjové hry, ke kterým patří procesí a zpěv.

Mawlid an-nabí – tento svátek oslavující narození Proroka připadá na třetí měsíc lunárního kalendáře a sunnitě ho slaví v jiný den než šíité. Muhammad se narodil nejspíše roku 570 a s touto událostí je spojeno mnoho divů jako např. že země byla ozářena nadpozemským světlem či že se trůny vladařů třásly. Tento svátek se začal slavit až na přelomu 10. a 11. století v Egyptě. Lidé se scházejí a vyprávějí si příhody o Muhammadově životě. Tento svátek je významným dnem zvláště pro súfisty, kteří vidí Proroka jako „dokonalou osobu“.

Lajlat al-mi'rádž – se slaví 27. radžabu k příležitosti Prorokovy noční pouti do nebes a patří k „pěti svatým nocím“. Neexistuje pouze jedna verze, co se dané noci stalo. Muhammad byl posazen na jízdní zvíře a jel až do Jeruzaléma v doprovodu Gabriela. Cestou spatřil mnoho divů. V Jeruzalémě se modlil s dalšími proroky a setkal se tam s Abrahámem, Mojžíšem a Ježíšem. Poté vystoupal po žebříku až k jedné z nebeských bran. Během svého stoupaní se setkává se svými předchůdci, poté dojde do sedmého nebe, kde uvidí Boha.

⁶³ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003.

Ramadán – v tomto měsíci se muslimové postí od úsvitu do západu slunce. Věřící nesmí jíst, pít nebo mít sexuální styk. Tímto dávají najevo svou bohabojnost. Tento měsíc je také měsíc pokání a smíření. Postit se musí všichni dospělí muslimové, avšak nemocní, staří, děti, těhotné, kojící nebo menstrující ženy jsou od půstu osvobozeni.

Lajlat al-qadr – Další svátek, který patří mezi „pět svatých nocí“ islámu, je noc Úradku nebo také předurčení. Připadá na 27. den během měsíce ramadánu a muslimové si připomínají noc zjevení Koránu Muhammadovi.

’Íd al- fitr – tento svátek je mnohdy na prvním místě ze všech svátků, jelikož se slaví po dobu tří dnů a oslavuje se jím ukončení půstu. Lidé si blahopřejí, dávají si dárky a navštěvují se, během tohoto svátku také dávají almužnu chudým. Je to doba díkuvzdání Bohu za držení půstu a prominutí jejich přestupků.

’Íd al-adhá – neboli Svátek obětí je nejvyšším islámským svátkem, který trvá čtyři dny. Lidé si připomínají událost, kdy byl Abrahám požádán Bohem, aby obětoval svého syna Ismáíla. V poslední chvíli byl však Ismáíl ušetřen a jeho oběť byla nahrazena ovci. Na tuto památku muslimové obětují ovci, jejíž maso se spravedlivě rozdělí mezi chudé a příbuzné. Konají se společné hostiny, při kterých se podává rýže, maso, salát a zelenina. Muslimové chodí do mešity, čtou si z Koránu, navzájem si dávají dárky či dávají almužnu.⁶⁴

4.4 Oslavy, obřady

Narození dítěte – Když se dítě narodí a je mu přestřihovaná pupeční šňůra, vybírá se mu náboženské jméno. Je zvykem šeptat novorozenci do pravého ucha volání k modlitbě a do levého ucha vyznání víry. Narozneniny nebyly podle tradice nikdy zvláště významnou událostí, slavit se začaly až v novější době a především ve městech.

Pojmenování dítěte (*’aqíqa*) – obvykle se koná sedmý den po narození, kdy se dítěti odstříhne pramínek vlasů, který se zváží a jeho váha ve stříbře nebo zlatě se rozdává jako almužna pro chudé. Také se poráží ovce a pohostí se přátelé a příbuzní.

První zub – Podle zvyků se po první zoubku uspořádá oslava nebo ten, kdo ho spatří jako první, musí dítěti něco dát. V Turecku je zvykem dítě položit na kus bílé látky, dá se mu polštář pod hlavu a hlavičku mu posypat uvařenou pšenicí s cukrem. Dále se před něj položí Korán, nějaký zlatý předmět a nůžky. Záleží na tom, po čem dítě sáhne jako první. Když dítě sáhne na Korán, čekají ho školní

⁶⁴ KIRSTE, R.; SCHULTZE H.; TWORUSCHKA U. *Svátky světových náboženství*. Praha: Vyšehrad, 2002.

úspěchy, zlatý předmět symbolizuje bohatství a nůžky znamenají šikovnost. Dítě spolu s matkou dostávají dárky a hosté dostávají vařenou pšenici s ovocem.

Obřad *bismilláh* – někteří muslimové dodržují provádění obřadu *bismilláh*, kdy se dítě ve věku čtyř let, čtyř měsíců a čtyř dní oblékne slavnostně a je učeno žehnací formulí *bismilláh* neboli „ve jménu Božím“. Toto symbolizuje počátek studia Koránu, které dítě čeká v pozdějším věku.

Obřízka – stejně jako v judaismu je prováděná u věřících chlapců, není povinností muslima, ale spíše jeho záslužným činem. Přesto nenajdeme muslima, který by obřízku nepodstoupil. Některé země rovněž provádějí obřízku i u děvčat. Věk, kdy je dítě obřezáno, není pevně stanoven, většinou se provádí kolem sedmého až desátého roku dítěte. Obřízku provádí k tomu určená vyškolená osoba nebo lékař. Je také doprovázená slavnostmi a často je prováděná u několika chlapců z příbuzenstva najednou. V první ze dvou večerů jsou chlapci obarveni tři prsty hennou do červena a je ve společnosti žen, druhý den patří mužům. Po předčítání z Koránu, modlitbě a návštěvě mešity je veden chlapec městem a na závěr je obřezán. Po zákroku musí ještě několik dní nosit jakousi košili a lidé ho takto poznávají, obdarovávají ho dary a přejí mu štěstí.

Svatba – událost, kdy žena přechází ze své rodiny do rodiny manželovy. Oslava svatby trvá tři dny. První den se nevěstina ruka barví hennou, nevěsta je v domě své rodiny a tráví čas s ženami. Nevěsta s budoucí švagrovou tančí a muži slaví spolu se ženichem odděleně. Druhý den večer zamíří muži i ženy společně do domu ženicha, kde některý mužský příbuzný ženicha přestřihne červenou stuhu, kterou je nevěsta ovázaná. Nevěsta se přivítá s rodinou svého muže a oslavy pokračují opět odděleně. Poslední třetí den dojde k úřednímu oddání. Podoba oslavy svatby se v různých oblastech liší, tam kde je větší vliv západních kultur slaví společně muži i ženy.

Smrt – není vnímána muslimy jako něco špatného či negativního, protože vnímají svůj pozemský pobyt jako přechodnou zastávku cestou do ráje. Při úmrtí se cituje súra, kde se říká, že věřící k Bohu patří a také se k němu navracejí. Poté, co je tělo omyto za přednášení sóry, se mrtvý zabalí do bílého plátna a je nesen k mešitě nebo rovnou na hřbitov. Hřbitovy nejsou zdobeny a nošení květin není obvyklé. Hrob je navržen tak, že nebožtík je do něj položen na pravý bok a obličejem směřuje k Mekce. Dalších 40 dní probíhá hostina na oslavu zemřelého.⁶⁵

Je pravidlem, že se zesnulý pohřbívá nanejvýš druhý den po smrti, tato tradice vychází z dob, kdy nebyly možnosti ve velmi horkém podnebí skladovat tělo déle. Podle určitých výkladů rodina smí přijímat kondolence ještě tři dny po pohřbu, poté už jsou vnímány jako nežádoucí. V některých zemích panují zvyky,

⁶⁵ KIRSTE, R.; SCHULTZE H.; TWORUSCHKA U. *Svátky světových náboženství*. Praha: Vyšehrad, 2002.

kdy si příbuzní po smrti svého blízkého neodstraňují chloupky z tváře a nenosí ani veselé barvy.⁶⁶

4.5 Způsob života

„Dnešní život a pravidla jsou v porovnání s tradicí pozměněny podle společenského postavení, země a vztahu k dané osobě nebo rodině. Jiné je absolvovat návštěvu v irácké nebo súdánské rodině a jiné v kuvajtské nebo emirátské.“⁶⁷

4.5.1 Výživa

Islám pokládá otázku výživy za velmi důležité a závažné téma, jelikož se strava promítá do celkového stavu člověka a je důležité, aby si člověk uchoval zdravou mysl, tělo a duši. Vše, co člověk považuje za čisté a dobré, je též dobré jako pokrm, na vše ostatní, co může být považováno za nečisté nebo škodlivé, je naopak nahlíženo jako na nesprávné k požití. Jsou stanovená jídla a nápoje Bohem, které jsou pro muslimy zakázané. Patří mezi ně maso uhynulých zvířat, vepřové nebo maso zvířat, která nebyla usmrcena ve jménu Boha. Dále alkohol a veškeré toxické látky. Ve verši, kde je toto vše zmíněno, je mj. i zmínka o zákazu hazardních her. Všechny tyto zákazy týkající se jídla a pití jsou míněny ve prospěch člověka. Korán takto dohlíží na morální, psychologickou a fyzickou stránku člověka. Některé potraviny jsou zcela zakázány, některé by se ovšem měly konzumovat jen v přiměřené míře.⁶⁸

Charakteristická pro arabsko-muslimské rodiny je jejich pohostinnost. Host se těší čestnému místu a návštěva v muslimských rodinách trvá i několik hodin. Pohoštění bývá pestré a bohaté a podává se na zemi nebo na stole. Součástí pohoštění je servírování čaje, kávy a také sladkosti, nejznámější z nich je *bakláwa*.⁶⁹ Host by si měl brát jídlo pravou rukou, levá ruka je považována za nečistou, protože slouží k hygienickým účelům.

4.5.2 Oblékání a zdobení

V oblasti oblékání a zdobení islám potlačuje vše, co odporuje mužnosti, slušnosti, cudnosti a skromnosti člověka. Způsob odívání a zdobení, který vzbuzuje přílišnou pýchu a nadutost nebo oslabuje mravnost člověka, islám zakazuje. Muž by měl dbát na svou přirozenost a neoslabovat ji věcmi, které by ji mohly oslabovat, mezi tyto věci patří čisté hedvábí, zlato či některé drahé kameny.

⁶⁶ TUREČEK, B. *Světla a stíny islámu*. Praha: Knižní klub, 2007.

⁶⁷ KHIDAYER, E. *Arabský svět - jiná planeta?*. Praha: Mladá fronta, 2011, s. 53

⁶⁸ ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010.

⁶⁹ Tučný, sladký zákusek

Tyto věci jsou určeny ženám, mužům je určeno chovat se mravně, mít příjemnou povahu a zdravé chování. Na druhé straně, islám ženě dovoluje věci, které jsou v souladu s její přirozeností, a současně ji varuje před věcmi, které její přirozenosti odporují a které by mohly zapříčinit, že by se stala předmětem klepů či podezřívání.

Mnohé muslimky nosí závoj rády a dobrovolně, cítí se tak mnohem bezpečněji a skrývají tak svou identitu. V dnešní době se mnozí muslimští muži staví k nošení závoje shovívavě.⁷⁰

Sám Prorok tvrdil, že Bůh odsuzuje ty, kteří se chovají a konají věci po způsobu opačného pohlaví. Islám těmito omezeními podporuje a ochraňuje přirozené instinkty, skromnost a mravnost člověka, avšak správný způsob oblékání a zdobení nijak neomezuje.⁷¹

4.5.2 Zábava

Ač se to nezdá, islámské modlitby, půst či pout', které jsou duchovního charakteru, mají také charakter sportovní. Islám podporuje vše, co pomáhá člověku udržovat čistou mysl a zdravé tělo za podmínky, že to nepovede ke hříchu či škodě. Sám Prorok prohlásil, že sport a zábavy, které posilují fyzickou vytrvalost a mravnost, jsou dobré.

Avšak sport i zábava jsou často spojovány s pitím alkoholu či hazardními hrami. Islám však tyto věci odsuzuje. Člověku byl dán život, aby ho žil a nikoliv, aby ho znehodnocoval těmito věcmi, které nemají z hlediska islámu sportovní ani zábavní charakter. Proto Korán zakazuje hazard jakéhokoliv druhu, který je založen na štěstí či náhodě. Lidé se při něm odvracejí od normálního života a ohrožují svůj přirozený život.

Další skutečností, která lidi odklání od jejich běžného přirozeného života, jsou drogy a alkohol. Korán je proto zakazuje a chrání tak lidi před hrozbami jako je rozpad rodiny či majetku nebo zničení zdraví.⁷²

Jedním z rituálů je kouření vodní dýmky, zvané *šiša*, kouří ji jak mladí, tak staří. Dýmka se naplní ovocným tabákem, někteří však používají hašiš či vodku. Existují však státy, kde je kouření vodní dýmky zakázáno, např. v Saúdské Arábii, Sýrii či Súdánu.

Muslimové mají specifický vztah ke zvířatům. Pro nás je pes nejlepším přítelem člověka, ale pro muslimy představuje nečisté zvíře a je pro ně nepřijatelné, aby se choval v domě. Pes by měl být vždy venku a sloužit k ochraně stáda ovcí či jako pomoc na honu, ne se chovat jako domácí mazlíček.⁷³

⁷⁰ KHIDAYER, E. *Arabský svět - jiná planeta?*. Praha: Mladá fronta, 2011.

⁷¹ ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010.

⁷² ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010.

⁷³ KHIDAYER, E. *Arabský svět - jiná planeta?*. Praha: Mladá fronta, 2011.

5. Islám a muslimové v Evropě

5.1 Islám a evropské dějiny

První vážný styk muslimů s Evropou se datuje na začátek osmého století, kdy se muslimové za vlády Umajjovců vydali na průzkumnou plavbu a dobyli Pyrenejský poloostrov. Tím započala éra, kdy muslimové byli přítomní ve Španělsku po dobu osmi set let. Těž pronikali do Francie, Švýcarska a obsadili Sicílii, Maltu a jižní Itálii až do 11. století. Poté, co byla tato území vybojována zpět křesťany, se muslimové postupně stahovali a odcházeli. Avšak pozůstatky islámské civilizace jsou zde patrné dodnes v mentalitě lidí, některých lidových zvycích či životním stylu. V tomto časovém úseku, se do Evropy dostávaly vzácné látky, orientální koření či zbraně. Vzkvétal také obchod s otroky, především mimo islámské území. Dalším zajímavým faktem je, že růženec, předmět spojovaný především s katolíky, má původ v islámském Východu, kde ho používali stoupenci mystických řádů. Evropané začali měnit svůj postoj k muslimům a islámu jako takovému, od nahlížení muslimů jako na hanobitele Kristova hrobu po uvědomování si výhod politicko-ekonomických, které islámská civilizace přinášela.

Ve 13. století začali pořádat výpady do střední a východní Evropy Mongolové, zprvu vyznavači různých polyteistických kultů, následně vyznavači islámu. Zejména ve střední a jižní oblasti Povolží a v oblastech u severních břehů Černého moře tak vznikaly početné enklávy muslimského obyvatelstva, zvláště tatarského.

Ve 14. století byzantský císař pozval na evropskou půdu osmanské jednotky, které vedl Osmanův syn Orhan, aby mu pomohli v boji proti balkánským soupeřům.

Osmani tak poznali místní poměry a začali si postupně podmaňovat Evropu, začali u Thrákie, poté pronikli do Bulharska, postupovali Balkánem, zvítězili v bitvě na Kosově poli roku 1389, díky které pak bylo postavení osmanského státu pevnější a ovlivňovalo osudy lidí v jihovýchodní Evropě, avšak zbytek Evropy a Rusko musely také s osmanskou přítomností počítat. Osmanská říše se tedy stala jedním z evropských států a celá tato situace byla označována od 16. století jako „turecké nebezpečí“. Po bitvě u Nikopole v roce 1396 muslimové zvítězili nad uherskými, francouzskými a německými vojsky. Nejvíce za tuto křižáckou výpravu zaplatili Bulhaři, kteří byli postiženi vysokými daněmi a jejich kláštery a kostely vypalovány a měněny na mešity.

V 15. století Vladislav Jagellonský podnikl spolu s evropskými vládci výpravu proti Turkům, která byla v rozporu se smlouvou o příměří a jejímž smyslem bylo nastolení politické katolické moci na Balkáně. Evropané vypalovali města, která byla pod osmanskou vládou. Avšak v roce 1444 byli poraženi v bitvě u Varny. Turci tak ukázali svou sílu a postavení v Evropě. Pád Byzance završilo dobytí města Konstantinopole, jehož jméno bylo změněno na Istanbul.

Roku 1521, Turci, v čele se sultánem Süleymanem I., dobyli uherský Bělehrad a v roce 1526 vpadli do Uherské nížiny a v bitvě u Moháče porazili Ludvíka Jagellonského a jeho vojsko. Turci byli na vrcholu z hlediska hospodářského i politického zatímco Evropa byla nejednotná a čelila různým intrikám. Roku 1529 obsadil Süleyman se svou pěchotou území kolem Vídně, avšak sami se nakonec stáhli a roku 1541 ovládli Budín. Uhry byly pod jejich nadvládou minimálně dalších 150 let. Pod jejich území patřilo rovněž jižní Slovensko.

Před příchodem osmanů Evropa nevzkvétala, probíhali zde vnitřní boje o moc a tak se některé státy uchýlovaly ke spojení s Turky v boji proti sobě. Postoj k povinným odvodům chlapců do turecké armády, zvaných devşirme, dříve neuznávané a nenáviděné instituci, se změnil, rodiče je tam posílali dobrovolně, jelikož chlapci měli zajištěné dobré vzdělání a společenské postavení. Muslimové si dokonce vážili židů i křesťanů. Křesťanské obyvatelstvo žijící pod osmanskou správou bylo třicetiletou válkou nedotknuto. Dokonce během 16. a 17. století, v době náboženských konfliktů v Evropě, se někteří Evropané uchýlovali pod turecká ochranná křídla.

Střední a západní Evropa, když nepočítáme Španělsko, nikdy nebyly pod muslimskou nadvládou delší časový úsek. V průběhu 17. století začali do Německa a Rakouska přicházet muslimští obchodníci, cestovatelé a začali se zde usazovat. V průběhu 18. století sloužili muslimové i v pruské armádě a králové si jich velmi vážili, také se navazovaly diplomatické styky s Istanbulem. Postupem času se muslimská komunita začala rozšiřovat především v Německu. Evropa zaznamenala úspěch roku 1683, když německá a polská vojska nejdříve ubránili Vídeň a později dobyli zpět město Ostrihom a počínaje tímto rokem Osmanská říše už nezískávala žádná území a postupně v 18. století začala její moc ochabovat. Úpadek Osmanské byl způsoben rozdílnými ambicemi jednotlivých guvernérů, korupcí, inflací způsobenou přílivem stříbra, ztroskotáním výběru daní a v neposlední řadě snahou o utváření nových národních států v Evropě. Začalo tak soupeření o nadvládu nad Balkánem. Začátkem dvacátého století, v průběhu balkánských válek, které probíhali v letech 1912 – 1913 a za první světové války tak skončila Osmanská říše a její dějiny. Nastalo období etnických čistek na Balkáně, Turci se tak postupně stahovali z evropského území. Na základě smlouvy z Laussane v roce 1923 si Turci udrželi Istanbul a také území od východní části Rumélie po Edirne.⁷⁴

5.2 Islám v českých zemích

České země se nikdy nedostaly do přímého trvalého styku s islámem a islámskou civilizací, ani nebyly v ohrožení, které představovaly muslimské

⁷⁴ MENDEL, M.; OSTŘANSKÝ B.; RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*. Praha: Academia, 2007.

armády. Nejtěsnějším kontaktem bylo sousedství s Turky, kteří se zmocnili v 16. století Uher a vedli válku s Habsburky.

Možnost poznávat muslimskou civilizaci měly české země především prostřednictvím různých cestopisů, obchodních styků či překladů některých děl evropských autorů. Nejstarší zmínku o islámu a muslimech na našem území můžeme vysledovat ve staroslověnském textu legendy *Život sv. Cyrila*. Obchodní styky s Východem dokazují nálezy islámských mincí na Moravě. Velice známý na našem území byl také Ibráhím Ibn Ja'kúb a jeho zpráva o „madínat Frágá“, kde se mj. zmiňuje o obchodních stycích s muslimy na našem území.

Z 12. a 13. století, období křížových výprav, jsou dochovány zlomky o účasti Čechů na druhé křížové výpravě v roce 1146, jinak se křížové výpravy dotýkaly Čechů jen okrajově.

Důležitý vliv islámu na našem území lze pozorovat v islámské vědě. Mnohé arabské spisy byly ve 12. století překládány do latiny a dostávaly se k nám z Itálie, Španělska či jiných evropských měst, kde se podle nich na univerzitách vyučovala astronomie, matematika, chemie a především lékařství. Po založení pražské univerzity se východní učení také stalo jedním z pilířů domácí výuky. Arabská věda měla vliv na Evropu a české země svými pokročilými názory v oblasti hvězdářství, fyziky, filozofie či matematiky, ale největší význam z islámské vědy mělo lékařství a učenec Avicenna, vlastním jménem Abú Alí Ibn Síná, který byl považován za autoritu až do 17. století. Za jeho nejdůležitější dílo je považována encyklopedie zvaná *Lékařský kánon*. Další důležitou osobou v lékařství byl íránský učenec Razes, vlastním jménem Abú Bakr Muhammad Zakarijá Ibn Jahjá ar-Rází. Nejdůležitější z jeho děl o medicíně je *Kniha obsahující*.

Dalším zdrojem poznání o islámské kultuře byly cestopisy, které popisovaly cesty Na Dálný východ právě přes země Předního východu. Jedním z nejvýznamnějších děl je *Milion Marca Pola*, který byl u nás už na přelomu 14. a 15. století. Zprávy českých poutníků se datují do 11. století, kdy putovali do Svaté země. Jejich dílčím cílem bylo také poznat způsob života a zvyky tamního obyvatelstva. Významné pozornosti se těšila práce *Cesta z Čech do Jeruzaléma a Kaira* Martina Kabátníka na konci 15. století, která mj. líčí způsob života v Istanbulu. Také zprávy o diplomatických cestách nám poskytují popisy zemí a obyvatelstva na Předním východě. Jedna z nejdůležitějších postav je Václav Budovec z Budova, který se stal hofmistrem císařského velvyslanectví v Istanbulu, kde strávil několik let. Důležitá je jeho kniha *Antialkorán* a jeho bohatá korespondence s evropskými osobnostmi.

Mezi další prameny, které podávaly zprávy o islámu a muslimech, patří starší česká literatura. Překlady jako např. *Chronicon Martimiani*, *Život Machometův* či *Karionova kronika*, z které se čerpalo při výuce na městských školách v 16. století. Také mnoho dalších děl přineslo bohaté zprávy a líčení o východních národech. Korán byl přeložen do latiny v roce 1147 a na začátku 20. století ho do češtiny přeložil Ignác Veselý. Za nejlepší překlad Koránu do češtiny

je považován překlad českého arabisty Ivana Hrbka z roku 1972.

Zájem o islám v českých zemích vzrůstal od 19. století, ve kterém se také začala rozvíjet orientalistika na pražské univerzitě. Vycházely české překlady originálních islámských děl, především poezie. Také autoři jako F. L. Čelakovský, Adolf Heyduk či Svatopluk Čech se zabývali východními náměty.

Islámský svět také zprostředkoval jiné vlivy pocházející z Asie jako např. papír, knižní kulturu, sklo, šachy, arabské snáře, umělecké předměty či jejich napodobeniny. Také zahrady a architektura byly ovlivňovány islámskými vzory. Také káva a kavárny pocházejí z Předního východu. Další vliv islámu v Evropě a tedy i v českých zemích, můžeme spatřit ve slovní zásobě. Alkohol, cukr, admirál, šafrán, rýže, pyžamo, šavle, bazar jsou všechno islámská slova.⁷⁵

5.2.1 Muslimská obec

Na našem území se muslimové začali postupně usazovat po demografickém pohybu obyvatel v Rakousku-Uhersku v roce 1878 a po anexi Bosny a Hercegoviny v roce 1908. Patřili k nim balkánští muslimové a muslimové ze Sovětského svazu. Jak uvádí Mendel: „Teprve v polovině třicátých let se muslimové, žijící především v Praze, Brně a na Zlínsku, začali sdružovat podle náboženské příslušnosti.“⁷⁶

Plány na zrealizování muslimské obce staly skutečností na konci roku 1934 a v roce 1935 pražští muslimové založili *Muslimskou náboženskou obec pro Československo s ústředím v Praze*. Bylo potřeba odhadnout počet muslimů žijících v Praze, kteří by byli ochotní účastnit se budování obce, zajistit uznání československými úřady a postavit mešitu. Obec musela tvrdě bojovat o své uznání a čelit nedůvěře úřadů, především ministerstva vnitra. Teprve po sedmi letech vleklého vyjednávání byla *Muslimská náboženská obec pro Čechy a Moravu v Praze* (MNO) uznána. Na jejím vzniku mají podíl zahraniční islámské instituce a zastupitelské úřady islámských zemí. Také čeští konvertité sehráli významnou úlohu při zakládání obce, nejvýznamnějším z nich byl Alois Bohdan Brikcius. Byli to ale především zahraniční muslimové obývající ČSR, kteří nejvíce přispěli ke zrodu muslimské obce.

Hlavní činnost MNO lze shrnout do tří typů: upevňování náboženské příslušnosti, misijní a organizační činnost.

Obec prožívala krizi od konce čtyřicátých let, která vyvrcholila v roce 1968. V tomtéž roce požádali čeští muslimové o založení *Sociální organizace Muslimů v Praze a Svazu muslimských obcí v ČSSR*. Ta byla prohlášena za založenou v roce 1968 jejími samotnými signatáři, později byl její název změněn na *Čs. Federaci Islámských Společností v exilu*.

⁷⁵ BEČKA, J.; MENDEL, M. *Islám a české země*. Praha: Votobia, 1998.

⁷⁶ BEČKA, J.; MENDEL, M. *Islám a české země*. Praha: Votobia, 1998, s. 131.

Po normalizačním období 70. a 80. let, které představovalo pro muslimy období stagnace, bylo potřeba obec znovu obrodit. Tato možnost se naskytla až po listopadu 1989. V této době žilo nejvíce muslimů na Moravě. Autoritou se stal Mohamed Ali Šilhavý, který v roce 1990 zažádal o znovuznání MNO. Následně bylo v Brně v roce 1992 vytvořeno *Islámské centrum*. Obec se postupně začala rozšiřovat, vydávat knihy, pořádat akce a přednášky pojednávající o islámu a začala prezentovat své zájmy ve sdělovacích prostředcích, které přinášely o islámu pravdivé informace. Právní existence obce však byla nadále zpochybňována. Jediným orgánem, který byl uznán, bylo Ústředí MNO se sídlem v Třebíči, které vzniklo v roce 1991. Vznikly také dvě organizace kulturní povahy v Praze a v Brně, které byly uznány – *Nadace pro založení a provoz islámského centra*. Vznikaly i další islámské organizace – *Liga českých muslimů*, *Všeobecný svaz muslimských studentů v ČR*, *Islámský svaz – klub přátel islámské kultury*.⁷⁷

5.2.2 Islámská nadace v Praze

Islámská nadace v Praze, nazývaná též jako Pražská mešita, má své kořeny již v roce 1989, kdy se pražští muslimové začali pravidelně scházet na páteční bohoslužby. Scházeli se v různých prostorách a v roce 1992 byl zahájen provoz první muslimské modlitebny v pražské Krči, která byla stále otevřená pro praktikující muslimy a kterou spravovala Islámská nadace v Praze až do roku 1999. Samotná Islámská nadace v Praze vznikla až v roce 1993, o šest let později otevřela nové islámské centrum, které bylo na vlastním pozemku v Praze 9 - Kyjích. Centrum disponuje modlitebnami, knihovnou, přednáškovým sálem či kuchyní s jídelnou. Pražská mešita je tedy sídlem Svazu muslimských studentů, Muslimské obce v Praze a Ústředí muslimských obcí v ČR. V roce 2003 také otevřela Informační kancelář v centru Prahy, ve které se nachází i modlitebna. O rok později byl pod její záštitou zřízen v Praze muslimský hřbitov, který má k dispozici jedno oddělení v prostorách Olšanských hřbitovů. V tentýž rok bylo také zřízeno Islámské centrum v Teplicích.

Cíle Islámské nadace v Praze lze shrnout do tří pilířů, naplňování potřeb praktikujících muslimů nejen z Prahy, ale i ze širokého okolí; charitativní činnost a osvěta. Informační kancelář a Pražská mešita jsou otevřeny každý den v týdnu pro všechny muslimy, ale i pro návštěvníky, kteří mají zájem o prohlídku centra či o islám jako takový. Nadace také zajišťuje knihovnu, sobotní výuku s programem pro děti, připravuje program během ramadánu, ale také zajišťuje obřizky u chlapců, sňatky, oslavy svátků či omývání zemřelých a pohřby. Zveřejňuje také modlitební časy a pořádá mnoho dalších aktivit.

Nadace také shromažďuje prostředky od muslimů, které jsou darované jako náboženská daň (zakát) a dobrovolná almužna (sadaqa). Ty se rozdělují jako mezi

⁷⁷ BEČKA, J.; MENDEL, M. *Islám a české země*. Praha: Votobia, 1998.

sociálně slabší rodiny a cestujícím, kteří jsou v nouzi. Mezi další aktivity nadace patří pravidelné návštěvy uprchlických táborů v ČR, tam přivádí různé formy pomoci. Také pořádá různé sbírky na živelné pohromy v ČR, ale i ve světě.

Islámská nadace si pokládá za úkol pravdivě informovat o islámu a reprezentovat jeho komunitu na veřejnosti. Osvětová činnost je zaměřena jak na muslimskou populaci, tak na tu nemuslimskou. Pražská mešita dále organizuje přednášky v mešitě, lekce z Koránu, kurzy arabštiny na různých úrovních, přednášky pro veřejnost, výstavy, umožňuje školám návštěvy v mešitě či pro ně pořádá přednášky, stará se o prezentaci muslimů a islámu ve sdělovacích prostředcích. Zúčastňuje se také projektů, které souvisí s multikulturní výchovou, migrací či integrací a podílí se na tvorbě různých výukových programů, které by mohly být využívány na školách. Cílem Islámské nadace v Praze je integrace muslimů do české společnosti se zachováním své vlastní identity.⁷⁸

⁷⁸ ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

V teoretické části jsem představila základní pojmy týkající se islámu, muslimů, jejich nejdůležitější tradice, zvyky a svátky, historii muslimů v Evropě a především v České republice. V praktické části představím své respondenty, cíle, metody, rozbor mého výzkumu. Na závěr shrnu své poznatky o muslimských zvycích a tradicích dodržovaných v ČR.

6. Metodologie výzkumu

6.1 Cíle výzkumu

Cílem mé bakalářské práce je proniknout do života muslimů žijících v Praze, především do jejich chápání muslimských tradic a zvyků. Hlavním cílem je zodpovědět otázku jaké tradice dodržují muslimové žijící v Praze. Dílčí cíle by se daly shrnout takto:

- Proč muslimové dodržují muslimské i nemuslimské tradice?
- Jsou ochotni se přizpůsobit životu a tradicím v České republice?
- Jak jsou spokojeni se životem v ČR?

6.2 Kvalitativní výzkum

Pro své bádání jsem zvolila kvalitativní výzkum, který Strauss a Corbinová definují jako „*jakýkoliv výzkum, jehož výsledků se dosahuje pomocí statistických procedur nebo jiných způsobů kvantifikace.*“⁷⁹

Avšak mnoho autorů nesouhlasí s tímto vymezením, jelikož se domnívají, že odlišnost kvalitativního výzkumu není založená jen na absenci čísel. Metodolog Creswell (1998, s. 12) definoval kvalitativní výzkum následovně: „*Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.*“⁸⁰

⁷⁹ STRAUSS, A.; CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert, 1999, s. 10

⁸⁰ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005, s. 50

Kvalitativní výzkum lze rozdělit do tří hlavních složek. První složkou jsou údaje, které pocházejí z různých zdrojů, nejčastějšími jsou pozorování a rozhovory. Druhou složku představují analytické nebo interpretační postupy, díky kterým se dochází k závěrům nebo teoriím a které obsahují různé techniky konceptualizace údajů. Toto „kódování“ se liší podle typu výcviku, množství zkušeností a cílů badatele. Třetí složka kvalitativního výzkumu zahrnuje písemné a ústní výzkumné zprávy.⁸¹

Hendel ve své publikaci uvádí výhody kvalitativního výzkumu, jsou jimi např.: získání podrobného popisu a vhledu při zkoumání jedince, skupiny, události nebo fenoménu; dobrá reakce na místní situaci; kvalitativní výzkum umožňuje studovat procesy a navrhnout teorie a zkoumá fenomén v přirozeném prostředí. Kvalitativní výzkum má také nevýhody jakými jsou např. fakt, že získaná znalost nemusí být zobecnitelná na populaci do jiného prostředí či analýza dat i jejich sběr jsou často časově náročné.⁸²

6.3 Polostrukturovaný rozhovor

„Relativní nevýhoda strukturovaného interview s volnými otázkami spočívá v restrikci na předem daná témata. Omezení je dáno i tím, že různým respondentům klademe stejně formulované otázky a tím přehlídíme situovanost rozhovoru. Proto tento typ rozhovoru omezuje možnost vzít v úvahu individuální rozdíly a okolnosti. Zároveň tak omezuje varietu poskytovaných informací.“⁸³

Z tohoto důvodu jsem zvolila jako metodu získávání dat polostrukturovaný rozhovor, který je jakýmsi kompromisem mezi strukturovaným a nestrukturovaným rozhovorem. Polostrukturovaný rozhovor je založen na předem připravených otázkách, ke kterým se v průběhu interview přidávají další podle lákavosti tématu a odpovědí. Badatel se tedy nemusí striktně držet předem daných otázek a v průběhu rozhovoru může improvizovat.

Všechny rozhovory trvaly průměrně 30-45 minut, byly nahrávány na diktafon se souhlasem všech respondentů. Průběh rozhovoru jsem si také zapisovala do připraveného archu s otázkami, který uvádím jako přílohu v mé bakalářské práci. Všichni respondenti až na jednoho uvedli svá jména a svolili k jejich použití v mé bakalářské práci. Prostředí, jako jeden z důležitých faktorů, které hrají roli při rozhovorech, bylo neutrální a bylo vybíráno samotnými respondenty (kavárna, škola).

Otázky polostrukturovaného interview jsem rozčlenila do pěti okruhů:

⁸¹ ⁸¹ STRAUSS, A.; CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert, 1999.

⁸² HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005.

⁸³ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005, s. 173.

1. Představení respondenta a jeho rodiny

- a) Jak se jmenujete?
- b) Kolik Vám je let?
- c) Odkud pocházíte?
- d) Jak dlouho žijete v ČR?
- e) Jste sunna/šíia?
- f) Pracujete nebo studujete?
- g) Kolik členů má Vaše rodina?
- h) Co Vaši rodiče, pracují?
- i) Co Vaši dělají Vaši sourozenci?

2. Život v ČR

- a) Kde bydlíte?
- b) Umíte česky?
- c) Jak jste spokojen s životem v ČR?
- d) Chtěl(a) byste tu zůstat v budoucnu?
- e) Myslíte si, že je ČR dobré místo pro výchovu dětí?
- f) Máte české kamarády?
- g) Máte přítelkyni/přítele?
- h) Jak vycházíte se spolužáky a učiteli?

3. Muslimské tradice a zvyky

- a) Vedou Vás rodiče k dodržování muslimských tradic a zvyků?
- b) Co slavíte s rodiči za svátky?
- c) Koupíte jen tak své matce nebo dívce/chlapci květinu či jiný dárek?
- d) Pracují nebo studují ženy ve Vaší rodině?
- e) Chodí ženy zahaleny ve Vaší rodině?
- f) Trvá se na zahalování žen ve Vaší rodině?
- g) Co je u Vás zvykem, když se narodí dítě?
- h) Jsou všichni muži ve vaší rodině obřezáni?
- i) Jak se u Vás v rodině prožívá pohřeb? Co je tradicí, když někdo blízký umře?

4. Rodina

- a) Měl jste přísnou výchovu?
- b) Co si myslíte o instituci školek?
- c) Je u Vás v rodině cizince/cizinka?
- d) Máte v rodině někoho nevěřícího?
- e) Je u Vás v rodině někdo rozvedený?
- f) Chcete se oženit/vdát?
- g) Kolik chcete dětí?
- h) Jste v kontaktu s dalšími členy široké rodiny?
- i) Kdo z nich je Vám nejbližší?
- j) Jaký máte vztah s rodiči?

5. Záliby, životní styl

- a) Sledujete arabskou/českou/americkou televizi/televizní kanály?
- b) Co se týče jídla, dbáte na stravu?
- c) Jíte vepřové?
- d) Pijete alkohol? Co Vaši rodiče?
- e) Co hazardní hry? Sázíte?
- f) Co se týče oblékání, dbáte na svůj vzhled?
- g) Sledujete, jak se oblékají ženy ve Vaší rodině?
- h) Sportujete?
- i) Jaké máte koníčky?
- j) Máte doma nějaké zvíře? Pokud ne, proč?
- k) Máte nějaké oblíbené zvíře?

6.4 Výběr respondentů

Po stanovení tématu mé bakalářské práce jsem si začala vybírat respondenty pro své zkoumání. Hledala jsem mladé muslimy a muslimky, kteří žijí v Praze. Měla jsem několik kritérií při výběru svých respondentů - trvalý pobyt na území ČR alespoň 5 let, aby respondenti žili stále se svými rodiči a aby studovali nebo krátce pracovali. Své respondenty jsem si vybírala dále spíše náhodně, mám přátele a známé mezi muslimy, takže nebyl problém v tom, aby mi poskytli nějaké kontakty na své známé. Všichni respondenti pocházejí ze států Blízkého Východu a jsou ve věkovém rozhraní 19 – 24 let. Všem respondentům jsem se předem

představila a oznámila jim záměr mého výzkumu, žádný z respondentů s tím neměl problém. Všechny rozhovory jsem si nahrávala na diktafon. Poté, co byly rozhovory nahrány, mě napadaly ještě další dodatečné otázky, které mi respondenti zodpověděli přes email. Až na jednoho respondenta, který si nepřál být jmenován, mi všichni sdělili své jméno.

6.4.1 Představení respondentů

Respondent č. 1 – Ahmed je sunnitský muslim, kterému bylo v době rozhovoru 23 let. Ahmed se svou rodinou přišel z iráckého Bagdádu do České republiky na konci roku 2004. Jeho otec zde pracoval na ministerstvu zahraničí a po třech letech za ním přišli ostatní členové rodiny. Ahmed má dvě sestry a jednoho bratra, všichni žijí spolu v centru Prahy. Ahmed studoval ekonomii a management na ČZÚ, kde tento rok dokončil úspěšně bakalářské studium a hlásí se na magisterské studium. Během studií začal pracovat také ve směnárně.

Respondent č. 2 – Karar je šíitský muslim, kterému v době výzkumu bylo 19 let. Přišel s rodinou z Bagdádu, poté co jeho otec tady začal pracovat na irácké ambasádě a už tu zůstali. Žijí tady skoro deset let. Karar půjde do posledního ročníku na gastronomické škole s maturitou, obor kuchař - číšník. Má staršího bratra a sestru, která s nimi zde nežije a je v Iráku. Čtyřčlenná rodina žije nyní v Praze, dříve žili mimo Prahu. Během studia si Karar přivydělává různými brigádami, nejčastěji jako barman nebo kuchař.

Respondentka č. 3 – Reem bylo v době rozhovoru 24 let, je sunnitská muslimka, která přišla do České republiky s rodinou před osmi lety z Iráku. Studuje na vysoké škole a tento rok získala bakalářský titul. Má tři sourozence, sestru a dva bratry. Bratři pracují, ona a sestra pouze studují a občas si narázově přivydělávají. Matka je žena v domácnosti a otec už také nepracuje.

Respondentka č. 4 – Zuzaně v době rozhovoru bylo 22 let. Narodila se v České republice, otec je sunnitský muslim ze Sýrie, který zde žije už 35 let a matka Češka. Zuzana je v posledním ročníku na vysoké škole v bakalářském programu. Oba rodiče pracují. Má ještě mladší sestru, která studuje střední školu. Zuzana si při škole přivydělává jako recepční nebo doučuje angličtinu.

Respondent č. 5 – jako jediný si nepřál být jmenován, je sunnitský muslim, kterému bylo v době rozhovoru 20 let. Narodil se v České republice, matka je Češka, otec pochází z Lybie, žije s oběma rodiči v Praze. Má sestru, která žije v Lybii a studuje medicínu. Tento rok složil maturitní zkoušku. Při škole si přivydělává ve směnárně nebo krátkodobými brigádami ve skladu.

6.5 Analýza dat – otevřené kódování

Pro analyzování získaných dat jsem použila metodu otevřeného kódování. „Otevřené kódování je část analýzy, která se zabývá označováním a kategorizací pojmů pomocí pečlivého studia údajů.“⁸⁴

Při použití metody otevřeného kódování jsou údaje postupně rozebrány na dílčí části a pečlivě prostudovány, při porovnání se zjišťují podobnosti nebo rozdíly. Otevřené kódování vede k novým objevům, jelikož zvažujeme a zkoumáme své vlastní, ale i cizí domněnky o daném jevu.⁸⁵

U této metody lze kódovat slova, odstavce či celé texty. Při zvolení jedné z těchto alternativ je důležité zachovat cíl kódování, kterým je tematické rozkrytí textu. Kódy mohou představovat podstatná jména či slovesa. Při analytickém procesu vystávají obecné kategorie, ke kterým se hledají přídatná jména jako vlastnosti těchto kategorií. Tento proces je nazván dimenzionalizace.

*„Dimenzionalizací se upřesňují vlastnosti, pomocí nichž je možné rozlišit události, spadající do jedné kategorie.“*⁸⁶

Při analyzování mi vyvstalo 12 hlavních kategorií:

- Spokojenost se životem v ČR hraje hlavní roli
- ČR – dobré místo pro výchovu dětí
- Muslimská rodina
- Muslimská výchova
- Svatba, založení vlastní rodiny
- Český partner není překážkou
- Muslimské ženy
- Muslimské tradice, zvyky a svátky
- Modlení ustupuje životnímu stylu, almužna zůstává
- České tradice, zvyky a svátky
- Stravování
- Volný čas

⁸⁴ STRAUSS, A.; CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert, 1999, s. 43

⁸⁵ STRAUSS, A.; CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert, 1999.

⁸⁶ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005, s. 247.

Kategorie č. 1 – Spokojenost se životem v České republice hraje hlavní roli	
Vlastnost	Dimenze
Spokojenost	Velmi častá, důležitá
Plánování budoucnosti v jiné zemi	Minimální
Odlišnost zvyků a tradic	Nedůležitá
Pocit klidu a bezpečí	Rozhodující

Jako první kategorii jsem určila spokojenost muslimů se životem v České republice. Od toho, jak se cítí muslimové na českém území, se odráží všechny ostatní kategorie.

Všichni respondenti se shodli na tom, že život v ČR jim vyhovuje a mají jen minimální výhrady. Zatím nemají žádné velké plány do budoucnosti a chtěli by tu zůstat, když si najdou práci a budou tu nadále spokojeni.

Respondent č. 5: „Jsem spokojený, zvyknul jsem si tady, je to jakoby můj domov.“

Reem: „No, to záleží, když najdu práci a budu spokojená s ní a s penězi, tak zůstanu. Jinak možná půjdu do jiné země. Ale původně tu chci zůstat.“

Zuzana: „Jo, tak já, no pro mě je to takový těžký říct, ale jsem tady doma, takže.

Určitě Sýrie je krásná země, ale nejsem si úplně jistá, jestli bych tam zvládla žít.“

Atmosféra klidu a bezpečí, která je v České republice, je nesrovnatelná s bouřlivou atmosférou v zemích respondentů. Cítí se tu bezpečně a svobodně.

Ahmed: „Je to dobrý, skvělý. Cítíš tu svobodu, bezpečí, všechno je perfektní, hlavně v Praze.“

Respondent č. 5: „Chtěl bych tady zůstat, jelikož v Libyi už není bezpečí.“

Subkategorie č. 1B – Znalost českého jazyka	
Vlastnost	Dimenze
Neznalost	Minimální
Touha se učit	Maximální
Nepotřeba použití	Časté
Nedostatek času	Častý
Studium, práce v jiném než českém jazyce	Časté

Tato kategorie odhaluje, na jaké úrovni českého jazyka jsou muslimové, kteří žijí v Praze. Zda mají potřebu se dále učit či jsou se svou úrovní spokojeni.

Respondentka Zuzana se tu narodila a vyrůstala, tudíž její mateřský jazyk je český, umí také arabsky. Zatímco další dva respondenti, z nichž jeden se tu také narodil a vyrůstal a druhý, který tu žije téměř deset let, mluví plynule česky, ale s občasnými chybami.

Dva z respondentů se domluví, ale nedokážou porozumět všemu. Jelikož studovali v anglickém jazyce, necítili potřebu se učit česky hned ze začátku jejich pobytu. Plánují však na sobě zapracovat pro snadnější komunikaci s lidmi.

Ahmed: „Protože od začátku jsme se nerozhodli, že tu zůstaneme, stalo se to jenom kvůli tomu, že situace v Iráku se zhoršovala každým dnem, takže jsme se rozhodli náhle, a potom jsme se rozhodli studovat v angličtině, mezinárodním jazyce, takže proto.“

Ahmed: „Ano, plánujeme to, protože je to těžké komunikovat s lidmi, ne všichni umí anglicky, takže proto se musíme naučit česky.“

Reem: „Ano, je to strašně divný, že doted' nemluví. Mluví, ale ne plyně. Komunikuju.“

Kategorie č. 2 – ČR – dobré místo pro výchovu dětí?	
Vlastnost	Dimenze
Rodina dítěte	Důležitá
Zachování muslimských tradic	Velmi důležité
Česká výchova	Dobrá

Druhou kategorii představuje Česká republika jako dobré místo pro výchovu dětí. Dotazovaní se většinou shodli na tom, že ČR je dobrým místem pro výchovu, máme některé dobré výchovné zvyky, některé ne, vždy je to záležitostí individuálních rodin. Důraz však musí být kladen na muslimské tradice a výchovu.

Karar: „Tak vono záleží podle ty rodiče, jak vychovaj svůj děti. Podle toho prostě kde se děti vyrůstaj, mezi jaký rodiny vyrůstaj ty děti. Já tady jak žiju, tak znám Čechy, hodně mám kamarádi, některý jsou slušný, vyrůstali ve slušný rodině, a některý jsou naopak, vyrůstali ve špatnou rodinu.“

Respondetn č. 5: „To vždycky záleží na rodinu, ale myslim si, že to by měli jako věnovat větší pozornost, protože to prostředí není jako takový vhodný, aby se to dítě jako vychovalo dobře, jelikož si myslím, že tady ta mládež, ta nová generace je zkažená, jak vidím rok za rokem je to horší a horší. Ted'ko mluvím jenom o ty lidi, co vidím v Praze, ty lidi co jsou mimo Prahu, tak určitě dodržujou ty tradice a morálku ještě víc.“

Reem: „Myslím, že je dobrý, protože vy Češi máte nějaký dobrý zvyky při výchově, na druhou stranu nějaký jsou proti naší kultuře a tradicím, takže dítě může mít nějaké problémy během výchovy, nějaký konflikty, takže je to může ovlivnit.“

Kategorie č. 3 – Muslimská rodina	
Vlastnost	Dimenze
Nejdůležitější lidé	Velmi časté
Společné jídlo	Časté

Povídání s rodiči	Velmi časté
Pocit tepla, lásky	Častý
Čas	Důležitý
Kontakt s širším příbuzenstvem	Maximální
Genderová, věková blízkost	Velmi častá

Jako další kategorii jsem zvolila rodinu, která je základní buňkou pro všechny muslimy.

Všichni respondenti se shodli na tom, že rodina je nejdůležitější věcí v životě, neumějí si svůj život bez rodiny představit. Rodina pro ně představuje teplo domova, péči, lásku.

Karar: „Rodina je všechno prostě, nevím, nedokázal bych žít bez svoji rodinu, jako jasně, jednou někdy budu bez rodiče, ale teďko si toho užiju, když jsou.“

Zuzana: „Pro mě to jsou úplně nejbližší lidi, je to takový klišé, ale jsou to lidi, za který bych položila život. To je jako nejsilnější vazba pro mě rodina.“

Ahmed: „Znamená pro mě všechno, teplo, péči, všechno.“

Respondent č. 5: „Nejdůležitější věc po víře, vlastně vona víra, jako velký pravidlo ve víře je, že prostě rodina je vždy na prvním místě.“

Reem: „Pro mě znamená odpuštění, možná věrnost, lásku navzájem, laskavost a jsou to rádcové, moji vzory. Pro mě je rodina důležitá, zvláště v dětství a dospívání. Pro mě je to jako lidská bytost, když jí postavíš dobře, budeš se mít dobře v budoucnu, na druhé straně, když je slabě postavená, bude se měnit, nikdy nevíš, co se stane.“

Když jsou všichni členové rodiny přítomní doma, tak je typické, že stoluji společně. Na tom se shodli všichni respondenti.

Karar: „No jasně, každý den, aspoň v době obědu. Tak v té době obědu jsme doma všichni no, večeri ne, ale ta doba oběd nebo snídaně jsem doma.“

Respondent č. 5: „Každý den spolu jíme, to bysme museli udělat svátky, kdy nejíme spolu.“

Zuzana: „Jo, dá se říct, že často, taťka je teda hodně na pracovních cestách, ale v podstatě když je tady, tak se čeká vždycky jenom na něj.“

Další věc, která je pro muslimské rodiny typická, je že si téměř každý den sednou a povídají si, jaký měli den či co plánují.

Reem: „To záleží na námětu, teďko jsou z nás politici, kvůli situaci v Iráku, takže všichni mluvíme o politice, co se stane v budoucnu, všichni máme plány, tak to diskutujeme, občas se i pohádáme. Ale pak se to urovná a všechno je OK. Taky co bude druhý den k obědu, probíráme, máma se nás ptá, co bychom chtěli k obědu.“

Ahmed: „Ano, abychom probrali rodinné věci, zhruba každý den aspoň na půl hodiny před spaním, tak si řekneme co se dělo u každého.“

Karar: „No, jasně, co jsme dělali, co budem dělat, co plánujem. Ne každý den, ale většinou.“

Na otázku ke komu z širší rodiny mají respondenti nejbližší, byly odpovědi podobné, většinou mají nejbližší vztah se svými vrstevníky či sourozenci svých rodičů.

Karar: „Nejbližší je ségra a bratranec, ale často si voláme s bratrancem přes skype, přes telefon.“

Reem: „Ne se všemi, jenom se strýcem a tetou jsme v kontaktu, ale se strejdou mnohem víc. Jeden bratránek za námi přijel minulý rok a ti jsou nám nejbližší.“

Respondent č. 5: „V podstatě všichni jako, jsem v kontaktu se strejdy, tetami, s babičkou jsem v kontaktu, možná jako z rodiny, když jezdím do Libye, tak třeba bratrance, když jako jsme věkově stejný.“

Zuzana: „Jeden můj bratranec, devatenáctiletý, teď maturuje a to je fakt jako moje spřízněná duše.“

Subkategorie č. 3A – Rodiče	
Vlastnost	Dimenze
Respekt, úcta	Velmi časté
Větší volnost starším dětem	Časté
Hádky	Minimální
Kamarádský vztah	Častý

Tato kategorie ukazuje, jaký vztah mají mladí muslimové ke svým rodičům. Všichni respondenti chovají úctu a respekt k rodičům, když mají problém a hádají se, probíhá to v poklidné atmosféře, nedovolí si žádné výstřednosti.

Zuzana: „Já musím říct, že jsme poklidná rodina, ale třeba ségra ted'ko prochází pubertálním obdobím, takže občas to zkusí a taťka jenom zakoučí očima. Nás třeba taťka v životě neuhodil. Ale opravdu on je taková ta autorita, přirozená, že prostě on se tak jako podívá blbě a já si říkám, ježíšmarjá, co jsem zase udělala a ségra taky no. Takže nebyly jsme drzí, ségra taky moc není, na to kolik jí je. No s mamkou mám hrozně kamarádskej vztah, to jako jo, a s taťkou taky kamarádskej, ale nedovolila bych si určitě nějaký věci, nějaký drzí nebo to. To třeba vidím u kamarádů nebo u přítele.“

Respondent č. 5: „Velmi dobrý. Nikdy spolu máme diskuze, ale nikdy si nedovolím zvýšit hlas nebo nějakou nadávku to jsem v životě, ale jako diskuzuju s nima, když se na něco neshodnem, ale v takový, jak bych to řekl, že to má nějaký hranice.“

Karar: „Docela kamarádskej, jsou víc jak kámoši. Mám k nim i respekt, když se hádáme, tak třeba zvýším hlas, ale má to určitý hranice.“

„Ne, nechaj mě, prostě jak chtěj, ale vobčas mě poraděj co je správný a co je špatný, ale všechno nechávaj prostě na mě.“

Reem: „Bližší vztah mám s mámou, si proto, že je to taky žena, když jsem narodila, otec byl v armádě. Když máme nějaký problém, řídíme se podle pravidel. A pak je všechno OK.“

Ahmed: „Byli na mě přísní, řekněme do dvaceti, ale potom se uklidnili, protože vědí, že už nejsem dítě.“

Kategorie č. 4 – Muslimská výchova	
Vlastnost	Dimenze
Striktní režim	Častý
Ocenění v pozdějším věku	Velmi časté
Základ pro budoucí vývoj	Důležitý

Výchova, kterou prodělali všichni respondenti, se výrazně liší od té české. Měli určitě přísnější režim, než na jaký jsme my, Češi, zvyklí.

Reem: „Podle naší kultury ano, zvláště na základní škole. Nechodila jsem ven moc, protože tam nebyly další holky ve stejném věku, jenom kluci a pro mě to bylo těžký si s nima hrát. To bylo jediný, můžu říct, že jsem trpěla, ale nudou.“

Respondentka Zuzana, která pochází z česko-muslimské rodiny, vypověděla, že by své dětství nenazvala přísné, ale také nemohla chodit všude, kam by si přála.

Zuzana: „, Jak se to veme. Myslím, že přísnou výchovu ne. Spíš to bylo o tom, že bych nemohla všude. Ne, že na mě byl taťka přísněj nebo mamka přísná, to vůbec mamka taková. Ale spíš to bylo o tom, že mě taťka nechtěl pustit na diskotéku taťka jo. Určitě ne, že by na mě byl přísněj nebo něco takovýho, tak bych to řekla.“

Respondenti Ahmed a respondent č. 5 uznávají přínos striktní výchovy a zároveň připouští možnost jiného způsobu výchovy.

Ahmed: „Trochu, a myslím, že je to lepší mít přísné dětství, abyste byli vychováni dobře.“

Respondent č. 5: „Určitě v budoucnosti bych vybral jiné způsob, aby pro tu výchovu, protože doba se mění a způsoby výchovy taky.“

Subkategorie č. 4A – Instituce školek	
Vlastnost	Dimenze
Dobré místo pro děti	Velmi časté
Příprava na školu	Časté
Není jiné východisko	Časté
Samostatnost dítěte	Důležitá
Špatné zkušenosti	Minimální

Téměř všichni respondenti se shodli na tom, že školka je dobrým místem pro děti, i když do ní všichni respondenti nechodili. Místem, které je připraví na školu, naučí je samostatnosti a komunikovat s ostatními dětmi.

Ahmed: „No, já tam nikdy nebyl, ale má sourozenci ano. Ale když já byl malý, tak máma byla doma, takže nebylo potřeba, abych tam chodil. Ale myslím, že je to dobrý nápad, protože děti se tam naučí komunikovat a být samostatné v mnoha věcích. Dítě pak nebude zakomplexované, bude kamarádké, otevřené, milé, to vše díky školce.“

Respondent č.5: Myslím, že je to dobrý, děti se tam připravují na základní školu, učitelky se tam věnují dětem. Já si myslím, že to je dobrý.“

Někteří z respondentů nechodili do školky, jelikož jejich matka byla v tu dobu doma a necítila tak potřebu je tam dávat. Školka je také často považována jako poslední možnost, když oba rodiče pracují.

Zuzana: „...no já jsem chodila do školky, myslím, že často není ani jiný východisko, když rodiče choděj do práce.“

Jen jedna z respondentů má období, kdy chodila do školky, spojené s negativním zážitkem.

Reem: „Chodila jsem v Iráku, ale ne celou dobu, protože jsem byla líná vstávat ráno a atmosféra tam nebyla moc dobrá. Museli zacházet s dětma víc mile, moji učitelé a vychovatelé se mnou nezacházeli zrovna mile, vůbec. Když nás vezli domu, tak byli nervózní, že nás prostě vyhodili doma, ne normálně. Bylo to dobrý, byli mnohem víc mírný dřívě, ale pro mě ne. Mně se to nelíbilo v mojí generaci.“

Kategorie č. 5 – Svatba, založení vlastní rodiny	
Vlastnost	Dimenze
Touha oženit/vdát se	Maximální
Vlastní volba partnera	Důležitá, maximální
Manžel/ka z vlastního národa	Časté
Kariéra, potom svatba	Častá
Mít hodně dětí	Velmi časté
Finance	Důležité

Tato kategorie odhaluje, jestli mladí muslimové přemýšlejí o svatbě a dětech. Všichni dotazovaní se chtějí jednou vdát či oženit. Nikam však se svatbou nespíchají.

Reem: „Ano, těším se na ustálení, ale ne teď. Pro mě je teď prioritou práce. Možná se vdám, ale mám několik požadavků. Neznamena to, že musí být krásný, ale musí být hodný, určitě nesmí lhát, štedrý, aspoň ke mně a milovat mě kvůli tomu jaká jsem a ne kvůli něčemu jinému. Na věku mi nezáleží.“

Karar: „Já chci, ale ještě je brzo. Český holky něřikám, že jsou špatný, právě taky jsou dobrý, ale jsem chtěl ze svýho národu vzít manželku.“

Téměř všichni respondenti by chtěli mít okolo čtyř dětí, nechávají to však na osudu či finančním zajištění.

Ahmed: „To záleží na způsobu života. Můj táta plánoval mít víc jak osm dětí, a nakonec jich má čtyři a říká, že je to dost, protože výlohy jsou větší a větší, takže to záleží. Chtěl bych mít čtyři, ale to záleží, když budu schopnej je zaopatřit, tak bych jich měl i víc.“

Karar: „Tak spoň štyry – pět, ale ty štyry to by stačilo.“

Respondent č. 5: „To nevim, to bych nechal na to kolik, jak se říká na osud, ale víc než pět určitě ne.“

Zuzana: „No, záleží na tom, jak na tom budu finančně, já jsem v tomhle taková pragmatická, ale tak jako dvě bych určitě chtěla, ale kdybych byla finančně zajištěná, tak klidně tři čtyři.“

Subkategorie č. 5A – Rozvod	
Vlastnost	Kategorie
Není jiné východisko	Velmi časté
Rozvedení v rodině	Téměř žádní
Děti trpí	Velmi časté
Odsuzování rozvodu	Žádné
Podpora rodiny	Důležitá

Tato subkategorie ukazuje, že rozvod stále není vnímán jako něco běžného v muslimském světě, avšak všichni respondenti mají stejný názor na to, že když neexistuje jiné řešení na problémy ve vztahu, tak není jiného východiska než rozvod. Z pěti muslimských rodin, se rozvod vyskytl pouze v jediné z nich.

Zuzana: „Jak jsem řekla, moderní rodina, nechci říct, že by to brali úplně jak tady, tam ty rozvody nejsou běžný, ale myslím si, že abolutně v pohodě, spíš vůči tomu, kdo odešel, vůči tomu partnerovi, v tomhle případě to byla moje sestřenice, která se rozvedla a myslím, že jí celá rodina podpořila jako. Spíš všichni byli takoví jako, my jsme ti to říkali, protože ho neměli rádi už od začátku.“

Respondent č. 5: „No, já si myslím, že by se neměli brát, pokud by věděli, že to nebude fungovat v budoucnu, protože potom když už mají děti a tak, tak prostě rozvod akorát ničí rodinu, ty děti jsou pak z toho úplně špatní, takže si nemyslím, že je to dobrá věc. Ale to neznamena, že třeba když jeden z partnerů manžel nebo ta žena se změní a pak to nefunguje, tak jiný řešení určitě není.“

Ahmed: „Když si dva lidé nerozumí, musejí se hádat každý den, tak je lepší je rozdělit, aby se měli lépe.“

Reem: „Ne, není, myslím si, že záleží na vztahu mezi manželi. Když je vztah dobrý a silný, rozuměj si, je to vážně prohra, když se rozvedou. Možná jenom podcenili to rozhodnutí. Když si manželé nerozumějí, když mají pořád problémy, tak je to asi nejlepší řešení. Hlavně když je v tom zrada a někdo podváděl.“

Kategorie č. 6 – Český partner není překážkou	
Vlastnost	Dimenze
Možnost mít českého partnera/partnerku	Častá
Vlastní přesvědčení	Důležité, rozhodující
Odlišnost kultur	Časté

Nemuslim v rodině	Téměř žádný
Překážky v současném vztahu	Minimální
Názor rodičů	Důležitý

Tato kategorie přibližuje partnerské vztahy muslimů s českými partnery a partnerkami. Názory na toto téma jsou rozporuplné, někteří z respondentů uvedli, že nevidí žádný problém v tom mít českého partnera, nemusejí překonávat ani žádné velké překážky. Přičemž názor rodičů je pro ně velmi důležitý.

Rodiče se smiřují s českými partnery svých dospělých dětí a jsou schopni to tolerovat.

Zuzana: „No, jako ví to, já musím říct, že taťka je z hodně moderní rodiny jo, takže musím mu to dávkovat po kouskách, ale je to schopnej zpracovat. Musím říct, že neprovokuju taťku žádnějma výstřednostma, já ani taková nejsem, takže jako. Ale trvalo to dlouho, než jsem mu ho představila, jsme spolu čtyři roky už, takže v podstatě jako, ale pořád ještě jako je tam snaha, jako určitě se nedá říct, že by to bral jako český tatínkové, když jejich dcera má kluka. To určitě ne.“

Respondent Ahmed nevidí žádnou překážku nebo rozdíl v jeho vztahu s českou přítelkyní.

Ahmed: „Mám českou přítelkyni. Je skvělá, bude muslimkou, takže je skvělá, takže jsem s ní spokojenej. ...dokonce u nás neexistuje přítelkyně, buď jsi ženatý, nebo svobodný, nic mezi tím.“

Na druhou stranu někteří se shodli na tom, že by to nemělo budoucnost a odlišnost kultur je nepřekonatelná. Nebo si přejí vzít partnera ze stejného národa.

Karar: „Český holky něřikám, že jsou špatný, právě taky jsou dobrý, ale jsem chtěl ze svýho národu vzít manželku.“

Respondent č. 5: „Nevim, myslim si, že by to nemělo budoucnost.“

Reem: „...z mé strany je to docela těžké, protože říkám, že různé kultury mohou mít pořád problémy, protože každý jsme z jiného prostředí.“

Subkategorie - Český spolužák vs. arabský přítel	
Vlastnost	Dimenze
Školní kooperace	Častá, důležitá
Větší důvěra k arabským přátelům	Častá
Rozdílnost kultur	Častá

Tato subkategorie odhaluje fakt, že muslimové mají české kamarády, ale za přátele považují spíše ty arabské. Kamarádí se s Čechy především kvůli kooperaci ve škole, ale jinak se jim zdají spíše uzavření. Větší důvěru také chovají spíše ke svým arabským přátelům.

Ahmed: „No, kamarády, kamarády ne tak úplně, spíš spolužáky, kolegy, ale ne moc blízké. Nejsou to přátelé, jsou jen spolužáci, takže spolu jen spolupracujeme a vyměňujeme informace, ale nic jiného.“

Respondent č. 5: „Jelikož studuju v český škole, tak těch českých jsou víc, ale já je spíš beru jako spolužáci, ale kamarády mám spíš ty arabský, jim se dá víc věřit.“

Reem: „Všichni byli dobrý, ale zjistila jsem, že jsou celkem uzavřený. Myslím, že je to kvůli kultuře. Občas jsou nervózní a nechťej mluvit. V naší komunikaci je to možný, když tě bolí hlava nebo jsi unavená, můžeš mluvit s kamarády, jseš více otevřenější k nim.“

Kategorie č. 7 – Muslimské ženy	
Vlastnost	Dimenze
Pracující	Časté
Studující	Velmi časté
Rovnost pohlaví	Důležitá, rozhodující

Vzdělanost	Důležitá
Žena v domácnosti	Častá

Další kategorií, kterou jsem zvolila, je téma muslimských žen, jedno z nejdiskutovanějších témat západu. Tato kategorie odhaluje, že představa západního světa o muslimských ženách, které jsou pouze ženami v domácnosti, není zdaleka pravdivá.

Z rozhovorů vyplývá, že muslimské ženy, které žijí v Praze, studují a pracují a jsou v tom podporovány svou rodinou. Příbuzné respondentů, které zůstaly v rodné zemi imigrantů, také studují a některé z nich i pracují.

Reem: „Moje rodina s tímhle nemá problémy, od té doby co jsme byli v Iráku. Ale tady se mnohem víc zajímají o typické tradice tady v Česku, že jsou ženy rovné mužům. Můžeš pracovat, studovat.“

Zuzana: „Ne vůbec, u nás se trvá na tom, aby ženy byly vzdělaný. To strašně zdůrazňujou všichni.“

Respondent č. 5: „Některý studujou, některý pracujou.“

Ahmed: „A moje sestry taky pracovaly, ale teď jenom studují, první sestra studuje business a administrativu na anglo-americké univerzitě, druhá studuje se mnou na ČZU a taky udělala bakaláře.“

Matky respondentů jsou v pokročilém věku, a tudíž většina z nich nepracuje, dříve pracovaly nebo byly ženami v domácnosti, protože jejich manžel dovedl uživit celou rodinu.

Karar: „Máme jenom matku a vona má potíže, stejně vona dřív nepracovala, takže nepracuje. Matka nepracovala, protože táta pracoval a nebylo potřeba, aby matka pracovala. Ségra když to chtěla zkusit, tak táta jí řek zkus to, když tě bude bavit, můžeš pokračovat dál, když ne, tak se toho můžeš nechat.“

Subkategorie č. 7A – Zahalování	
Vlastnost	Kategorie
Vlastní přesvědčení	Maximální, rozhodující
Nucení ze strany rodiny	Žádné
Situace v zemi	Důležitá
Západní móda	Běžná, velmi častá

Tato subkategorie nastiňuje zahalování muslimek, které žijí v Praze, ale i jejich příbuzných. Respondenti vypověděli a shodli se na tom, že zahalování je věcí každé ženy, nikdo ji k tomu nenutí.

Respondent č. 5, jehož matka je česká muslimka, odpověděl, že se zahaluje z vlastního přesvědčení a ostatní ženy v rodině také, nikdo je do toho nenutí.

Respondent č. 5: „Ano, ale musí to být samozřejmě její volba, nikdo jí do toho nemůže donutit. Já si myslím, že každá Arabka už to ví předem, že vona prostě bude muset zahalit, nikdy jsem nepotkal to, že by ten jí manžel tlačil k tomu, u nás jakoby se ta žena měla slušně oblíkat, ale to neznamená, že když ta ženská není zahalená, že třeba není muslimka, je to její volba, je to její věc.“

Respondentka Reem, jejíž sestra ani matka nechodí zahaleny, vypovídá o tom, že její matka chodila zahalená v Iráku, jelikož závoj nosily všechny ženy v okolí.

Reem: „Moje máma chodila, když byla v Iráku, ale hned to sundávala. Nebylo to pro ni vhodné, pořád to zapomínala, i když ho měla. Byla k tomu tak nějak nucena, protože všechny ženy v okolí ho nosily. Teď ho nenesí, ale ostatní z rodiny ho mají, hlavně v Iráku.“

Respondent Karar vypověděl též o situaci, když ještě žily v Iráku.

Karar: „Některý jo, některý ne. Ne, samy chtěj, třeba moje teta má čtyry dcery a dvě jsou zahalený a dvě ne. Podle nálady, podle toho jak chtěj ty holky.“

Jeho matka chodí zahalená, protože se tak sama rozhodla.

Karar: „...to je její věc, jako vona dřív nebyla zahalená, a pak najednou se rozhodla, že to bude nosit, tak začala to nosit, ani táta jí k tomu nenutil.“

Respondent Ahmed uvedl, že jeho matka chodila zahalená zhruba tři roky, poté co sem přišli, pak ale svůj názor přehodnotila. Nyní se jeho matka ani sestry nezahalují.

Ahmed: „Moje máma dřív ano, ale od té doby, co jsme se rozhodli tady zůstat, tak nenosí. Možná dva roky, když táta pracoval na ambasádě, řekněme tři a půl roku, ale když jsme se rozhodli tady zůstat, tak řekla, že každá země má své tradice a zvyky, jsme tady v České republice, tak nemusím dodržovat muslimské tradice.“

Respondentky Zuzana a Reem nosí oblečení, v kterém se cítí dobře, nic vyzývavého, ale také nechodí zahalené. Nikdo jim do stylu oblékání nemluví.

Zuzana: „No, to bych rozdělila na Česko a na Sýrii. Tady jako absolutně v pohodě, já si ani nepotrpím na nějakým hodně vyzývavým oblečení, to vůbec, ale jako kratší sukně nad kolena a třeba tílka, úplně v pohodě. Tatka mi ani nic neřekl na to tady, dokonce on mi ani neřekl nic v Sýrii, ale tam mě jako rodina upozornila. Přestože jsme moderní, všechno, tak tam se nosí aspoň krátký rukávy, rodina nosí, holky teď nebo takový ty širší ramínky, takže ne vyloženě takový ty tílka. Když jsem přijela poprvý tak jsem to nosila jako, nikdo mi nic neřekl, ale postupně člověku je to takový blbý, když to nikdo nenosí. Takže jsem se tomu přizpůsobila, takže když jsem v Sýrii tak po kolena nějak sukně a kalhoty a moc ne výstříhy, záleží na tom jaká příležitost, ale takhle do ulice spíš bych řekla víc decentnější oblečení. Jako asi kdybych přišla v něčem šíleným, tak by mi asi něco řekl, ale jinak mi nechává volnost, třeba bikiny a koupaliště to absolutně vůbec neřeší.“

Reem: „Nosím i malé výstřihy, tílka, ale nenosím nic krátkého, protože se necítím dobře. Moje rodina a tradice mě tak vedou, kontrolují mě, takže cítím, že jsem spáchala něco špatného, když to nosím. Nikdo mě nenutí, abych to nenosila, ale zvykla jsem si na to.“

Kategorie č. 8 – Muslimské tradice, zvyky a svátky	
Vlastnost	Dimenze
Dodržování muslimských tradic	Důležité
Nucení ze strany rodičů	Žádné
Nepřímé vedení ze strany rodičů	Velmi časté
Vlastní volba	Rozhodující

Kategorie č. 5 objasňuje dodržování muslimských tradic a zvyků v muslimských rodinách žijících v Praze. Všichni respondenti se shodli jednohlasně na tom, že je rodiče nenutí k tomu, aby dodržovali muslimské tradice a zvyky. Spíše jim radí.

Karar: „Ne, nechaj mě prostě jak chtěj, ale vobčas mě poraděj co je správný co je špatný, ale všechno nechávaj prostě na mě.“

Reem: „Netlačí mě do toho, ale radí mi nepřímo. Třeba když koukám na televizi nebo vidím lidi na ulici, můžou mít něco, co není obvyklý v naší kultuře. Občas mi něco řeknou, tak je poslouchám a uchovám to v hlavě.“

Ahmed: „Nejsou až tak přísní, ale jak jsem řekl, narodil jsem se v Iráku a vyrostl jsem tam, takže jsme měli tradice, takže teď je dodržuju.“

Respondent č. 5: „Jelikož ještě nežijem v Lybii a žijem v České republice, tak by určitě jako nějak ne nutili, jelikož to okolí, kdybych chodil pořád ven, tak určitě ty lidi by mě do toho ne nenutili, ale nepomáhali by mi k tomu, abych je dodržoval.“

Takže jsou v tom trošku přísnější, ale v náboženství nikdo nikdy vás do ničeho nemůže nutit. Takže já to dělám i z vlastní vůli.“

Subkategorie č. 8A - Ramadán	
Vlastnost	Dimenze
Snaha o dodržování	Maximální
Realita dodržování	Velmi častá
Zdravotní stav	Důležitý
Odlišné prostředí	Důležité
Lepší podmínky zde	Časté
Svědomy	Důležité

Nejvýznamnější muslimský svátek – svatý měsíc ramadán dodržují tři z pěti respondentů. Důležitou roli v měsíci, kdy se drží půst, hraje zdravotní stav.

Reem: „Od té doby, co jsme sem přišli, pouze jednou jsem ho držela, protože jsem měla nějaké problémy, měla jsem anorexii, byla jsem hodně hubená, takže kvůli mé zdravotní situaci a kvůli tomu, že se musíš postit nějakých 14 hodin. Takže je to pro mě nemožný. Ani atmosféra tady nepomáhá.“

Na otázku jaké to je dodržovat ramadán v České republice, jsem obdržela různé odpovědi. Někomu to přijde lepší, jelikož tu máme mírnější počasí než v zemích Blízkého Východu.

Karar: „Naopak je to tady lehčí než tam, aspoň tady není takový vedro jak tam, podmínky, počasí, den utíká rychle prostě tady. Přece tam když je ramadán, tak je to vidět všude na ulici, na lidi, všichni to dodržují, tady je to něco jiného, ale tak je to moje věc, co musej všichni s tím řešit. Občas některý kámoši, když viděj, že mám ramadán, tak to respektují, nepijou, nejí, některý naopak zase.“

Na druhou stranu, někomu přijde dodržování ramadánu mezi lidmi z jiné kultury těžké, především v tom, že lidi o ramadánu neví a tak běžně konzumují potraviny nebo pijí před muslimy.

Ahmed: „Je to těžký, protože jsme obklopeni kulturou a lidmi, kteří o tom nevědí nebo nevědí kdy přesně. Takže vidíme na ulici lidi, jak jedí a pijí před námi, zatímco je teplo a je léto, ale i tak ho dodržujeme.“

Respondent č. 5 vyzdvihuje klady i zápory dodržování ramadánu v České republice.

Respondent č. 5: „Je to v něčem lehčí a v něčem těžší. Jelikož v arabských zemích máme, že vysoký teploty, jako že tam je fakt furt vedro, tak je to tam fakt těžký dodržovat, ale přesto to lidi jako dodržují, tady v Česku je zima, je takový příjemný počasí, takže si myslím, že každý by to dokázal udržet bez problémů. A zase v čem to je špatný, že například vono ramadán není o to jenom nejíst a nepít, ale třeba nekoukat po ne špatný věci, ale například když přede mě přejde jako polonahá ženská, tak to musím se taky ovládat, abych se na ní nekoukal, neprohližel si jí a tak. Taky se v tom ramadánu nesmí mluvit sprostě vůbec ani lhát, nic.“

Kategorie č. 9 – Modlení ustupuje životnímu stylu, almužna zůstává	
Vlastnost	Dimenze
Každodenní modlení	Občasné
Nedostatek času	Rozhodující, velmi častý
Životní styl	Rozhodující
Studium koránu	Minimální
Almužna	Častá

Tato kategorie přibližuje další z pěti zásad muslimského náboženství, jmenovitě modlení a almužnu.

Respondentka Zuzana a její rodina, jako nestriktní muslimská rodina, se nemodlí, není na to kladen důraz.

Dva respondenti se nemodlili již dlouhou dobu, přestože jejich rodina se modlí a sami se dříve také modlili.

Reem: „Občas, to záleží, ale už jsem se nemodlila dlouho. Naposled jsem se modlila asi před pěti lety. Myslím si, že život jaký vedeme, nás kontroluje. Například když jsem byla v Iráku, tak jsem se modlila, hlavně o ramadán, protože zaprvé, je to muslimský zvyk, musíš se modlit k Bohu, protože tě vyslyší víc během ramadán. A tady je život rychlejší, studuješ, pracuješ, čas jde rychle, takže to sama nemůžeš kontrolovat. Ale modlím se k Bohu svým chováním, pomáhám lidem, spolupracuju, jsem milá. Není to dost, ale já věřím, že je to dost.“

Karar: „Ne, už jsem dlouho nemodlil.“

Respondent č. 5 se ukázal ze všech respondentů jako nejzásadovější v otázce modlení, on i jeho rodiče se modlí každý den pětkrát.

Respondent č. 5: „Ano, pětkrát. Rodiče taky.“

Respondent Ahmed připouští, že občas se nemodlí kvůli z časových a pracovních důvodů.

Ahmed: „Já se snažím modlit každý den, ale občas to nestihnu, protože mám práci, školu, stres.“

Všichni respondenti zajisté četli Korán alespoň jednou v životě. Situace, že by ho sami od sebe studovali, je však velmi malá.

Respondent č. 5: „Tak vono se musí číst Korán při každé modlitbě, ale abych si sednul a začal si číst Korán, tak to spíš dělám, když máme ramadán, když teďko nemám dostatek času.“

Karar: „Čet sem ho, když jsem byl malej, asi jednou dvakrát, nevím, nejsem si jistej, ale čet jsem ho.“

Zuzana: „No, já jsem si ho koupila, protože jsme se chtěla učit arabsky a tam se v něm dobře čte arabsky, já jako mluvím, ale neumím moc dobře psát a číst. A tam se dá číst dobře, protože tam jsou i samohlásky, jinak se v klasický arabštině nepišou samohlásky, takže jsem si ho koupila z tohodle důvodu. Ale měla jsem ho i v češtině, abych jako pochopila vo co vůbec jde pořádně. Takže máme jakoby v češtině a arabštině korán.“

Reem: „Občas, málokrát, ale protože mám nějaké súry v hlavě, tak na ně myslím, třeba před spaním, nebo když se vzbudím, když mám nějaké problémy.“

Almužnu jako zásadu, kterou se dá aplikovat téměř všude, shodně darují všichni respondenti a jejich rodiny. Především při návštěvě mešity či během ramadánu.

*Respondent č. 5: „Určitě, musíme dávat. Pokaždý, když se chodí do mešity a když **Nebyla nalezena položka obsahu.**máme ty svátky, tak se dává almužna.“*

Reem: „Ne osobně, můj táta to dělá za nás. On dává, já ani nevím, kdy to dělá.“

Zuzana: „Jo, to jo, ale to je takovej zvyk, kterej se dá aplikovat všude. No, to je v těch pěti zásadách nebo příkázání, takže to je jediná, co dodržujeme. I táta, i já, všichni.“

Subkategorie č. 9A – Návštěva mešity	
Vlastnost	Dimenze
Návštěva mešity	Minimální
Tlak věřících	Častý
Nedostatek času	Velmi častý
Lepší zábava	Velmi častá

Téměř všichni respondenti nevidí návštěvu mešit jako důležitou, nechodí do mešity z časových důvodů nebo si najdou nějakou lepší činnost na práci.

Ahmed: „Ano. Ale ne tak často, asi tak třikrát do měsíce pomodlit Al Jamal.“

Respondent č. 5: „Když to dovolí čas, tak ano.“

Karar: „Já dřív jsem chodil, o svátkách hodně, ale teďka moc ne, když jsem byl mladší, tak jsem chodil dřív. Jako je čas, ale... Ne jako nechce, ale občas není s kým, a občas když je s kým, tak podnikneme něco jinýho.“

Respondentka Reem nechodí do mešity kvůli lidem, které tam potkává.

Reem: „Moc ne, protože tam jsou lidi, které nemám ráda. Jenom na tebe přenáším jejich pravidla.“

Kategorie č. 10 – České svátky, tradice a zvyky	
Vlastnost	Dimenze
Respekt	Časté
Dodržování	Velmi časté
Snadnější asimilace	Velmi častá
Předávání dárků v rodinném kruhu	Občasné
Předávání dárků kamarádům	Časté
Atraktivita tradic	Časté
Striktní odmítnutí nemuslimských tradic	Minimální
Otevřenost k českým tradicím	Velmi častá

Až na jednoho respondenta, všichni se snaží dodržovat české (křesťanské) tradice a svátky. Hlavním důvodem proč navozují atmosféru nemuslimských svátků a tradic je lepší asimilace a respekt.

Karar: „No jasně, Velikonoce, Vánoce, Silvestr, určitě slavíme. Když tu žijeme, tak musíme slavit s těma lidma, co tady žijeme. Jako nemusíme, ale je to lepší no jako.“

Ahmed: „No, ne moc slavíme, ale máme tu atmosféru. Máme stromček, ozdoby a světýlka. Je to dobré mít takové sociální prostředí, návštěvy, příbuzní, takže se můžete pobavit o rodinné situaci, problémech. Je dobré mít všechno z něčeho a něco ze všeho, abyste o tom měli ponětí.“

Reem: „...a respektuju ty svátky.“

Zuzana: „Jo, slavíme, tak to je zase od mamky, Vánoce to máme jako komplet přijatý z mamčiny strany, to se neslaví vůbec v muslimským světě, nebo slaví, ale ne tolik. Velikonoce ne, ale to si myslím, že není z toho důvodu, že by taťka byl muslim, když jsem byla malá, tak jsme to slavili, ale Vánoce prostě kapr, salát, všecko. Já myslím, že taťka si za těch třicet pět let se tady totálně úplně adaptoval na to. A myslím, že má Vánoce rád jako. On se vždycky napucne tím cukrovím že jo, a myslím, že jako v pohodě.“

Pouze jeden respondent odpověděl, že doma neslaví s jeho rodinou žádné české svátky a tradice. Jako důvod uvedl, že to nepatří k jejich náboženství.

Respondent č. 5: „Ne, nic. To jsem rád, že máme dovolenou, ale neslavíme to. No, to nepatří k naší víře, ty Velikonoce, to je pro křesťany, není to náš svátek.“

Subkategorie č. 10A - Vánoce	
Vlastnost	Dimenze
Navození vánoční atmosféry	Časté
Předávání dárků	Časté, nedůležité
Štědrovečerní večeře	Časté

Nejčastějším nemuslimským svátkem, který muslimové žijící v Praze slaví, jsou Vánoce. Neslaví ho úplně stejně jako Češi, ale navozují si vánoční atmosféru a občas si dávají i dárky mezi sebou. Bramborový salát a kapr patří také na štědrovečerní tabuli.

Ahmed: „No, ne moc slavíme, ale máme tu atmosféru. Máme stromeček, ozdoby a světýlka.“

Reem: „Ano, Vánoce. Když jsme přišli sem, v Iráku jsme taky slavili, ale v jiný atmosféře, protože jsme muslimská země, tak to nebylo stejný jako tady. Protože náboženství je různý.“

„...to záleží, kamarádům nedávám, protože to jsou všichni muslimové a ne, že by byli barbaři, ale nerozuměj křesťanství a těmhle věcem. Ale občas s rodinou ano.“

Karar: „No, jasně, kámoši koupím dárku, voni mě, stromeček se udělá nějakej. Kapra jíme, bramborovej salát taky, ale já mám nejradši řízky.“

Kategorie č. 11 - Stravování	
Vlastnost	Dimenze
Dbáme na stravu	Důležité, velmi časté
Jíme vepřové	Minimální
Obtíž stravovat se v ČR	Minimální
Pití alkoholu u mladých	Časté
Rodiče nepijí alkohol	Časté

Kategorie č. 11 přibližuje stravování muslimů v Praze. Objasňuje jejich zkušenosti s vepřovým masem a také s alkoholem, věcmi, které jsou v islámu zakázané. Všichni respondenti se shodli na tom, že dbají na to, co konzumují.

Respondentka Reem, která měla dříve zdravotní potíže, nyní dbá na svou stravu.

Reem: „Ano, jak jsem řekla, měla jsem anorexii, nejím teď smažené jídlo.“

Pouze respondentka Zuzana uvádí, že si občas dají doma vepřové maso, včetně jejího otce, který je ze Sýrie, nebývá to však často.

Zuzana: „Jo, ale musím říct, že čím je taťka starší, tak víc dbá na ty tradice, když jsem byla malá, tak jsme měli zabijačku i doma, ale čím je taťka starší, tak se víc přiklání k tomu. Ale já musím říct, že na tom vepřovým nelpim, já vůbec na čevenym masu nelpim. My doma hlavně teda ryby, kuře, drůbeží, občas to jehněčí. I teď si sem tam občas dá nějaký to koleno, ale to je tak jednou za rok maximálně,

ale já to ani nekupju sama, já vim, že on by se na mě nenaštvál, ale piš taková úcta, že ho tím nechci nějak dráždit.“

Ostatní respondenti se shodli na tom, že vepřové nejí, protože je zakázané. Omylem ho však v životě ochutnali.

Ahmed: „Ne. To je jediná věc, kterou nejíme. Jednou omylem, když jsme letěli z Istanbulu do Prahy, byli jsme hladoví, takže jsme to nepoznali, ani jsme se nezeptali letušky, takže jsme to zkusili, ale jen omylem.“

Reem: „Myslím, že jednou, omylem. Kuchař mi přinesl kus masa, myslím, že hovězí a byly tam kousky vepřového. Ale necítila jsem se dobře, protože je to zakázané.“

Karar: „Jím to, co mi chutná no, já stejně maso moc nejím, takže to vepřové mě nějak nezajímá. V práci, já pracuju kuchař, tak musím občas ochutnat nějaký maso, možná mezi tím bylo to vepřové. Sám bych si ho nedal, jako já maso moc nejím, když jím maso jednou za měsíc, tak to je rekord.“

S alkoholem mají zkušenosti téměř všichni respondenti, někteří si ho občas dají, jejich rodiče však nepijí.

Karar: „Jo piju no. Tak záleží, jestli je akce, tak piju tvrdý, když sedíme s kamarádama, tak stačí pivo.“

Ahmed: „Já, jako ne přísný muslim ho občas piju. Někdy jsem s kolegy nebo přáteli a jsou to většinou cizinci a pijí, když před nima nepiju, tak si řeknou, že jsem zakomplexovaný, jsem přísnější muslim, tak proto. Ale nepiju toho hodně. Jen tak jednu skleničku za tu noc. Mí rodiče určitě nepijí teďko, ale zkusili ho jednou nebo dvakrát, jen aby neurazili, když někde byli. A můj otec při jeho práci občas musel porušovat tradice a pravidla.“

Respondent č. 5 nikdy alkohol nepil, protože si je jist jeho špatností, taktéž jeho rodiče nepijí.

Respondent č. 5: „Ne. Nikdy nezkusil. Protože je vírou zakázán, a všechno co je vírou zakázán, není to jen tak úmyslně, jelikož alkohol pak, ten člověk se

neovládá, dělá věci, který by normálně neudělal, stane se, že někoho zabije nebo udělá nějakou kravinu.“

Respondentka Zuzana, si alkohol občas dopřeje, před otcem však ne.

Zuzana: „Já jsem se před tatškou nenapila, kromě nějakýho přípitku šampaňský, před tatškou vůbec nepiju, to je takový hrozně divný napít se před tatškou. To ne, s mamkou v pohodě že jo, ale tatka s mamkou si občas daj víno. Ale já bych se před tatškou, dala vodku s džusem, v životě bych to neudělala. To je opravdu omezený na přípitky.“

Respondentka Reem nemá dobré zkušenosti s alkoholem, a proto ho nepije.

Reem: „Pila jsem ho třikrát, ale neprefuruju to, protože jsem pila malou skleničku červeného vína, a po dvou skleničkách jsem se cítila až moc uvolněná, hlavně v chladném počasí. Tak jsem se rozhodla nepít už nikdy víc.“

Kategorie č. 12 - Volný čas	
Vlastnost	Dimenze
Poslouchání hudby	Velmi časté
Sport	Velmi časté
Hazard, sázky	Časté
Čtení knih	Časté
Společné výlety, akce s rodiči	Časté

Poslední kategorie ukazuje, jak muslimové tráví svůj volný čas. Většina respondentů se ve svém volném čase věnuje sportu, poslechu hudby či ho tráví se svou rodinou.

Karar: „Občas ta posilovna, baví mě chodit do parku, procházky. Když je na to čas, klasická posilovna, dřív jsem dělal judo, když jsem bydlel mimo Prahu, ale v Praze není s kým hrát, tak jenom do posilovny.“

Reem: „Přestala jsem kvůli počasí, dělala jsem posilovnu, aerobic, jógu, mám docela pružné tělo, tak se můžu hýbat snadno, ale myslím, že moje sny se bortí kvůli počasí. Začala jsem plavat minulé léto, protože jsem to neuměla. Ale sama jsem se to naučila jako zázrakem. Jezdím na kole, to miluju, poslouchám muziku, ráda se dozvídám o nových kulturách.“

Zuzana: „Jojo, tancovala jsem, ale kvůli škole jsem to omezila, jinak běhám. Ale tancovala jsem dlouho, latinsko-americký tance, já jsem teda toho vyzkoušela hodně, ale u těch latinskoamerických tanců jsem vydržela nejdýl. Cestování, to je můj největší koníček, bych řekla, já v podstatě co vydělám, ta rozfofruju za cestování. Já mám ráda docela kino, což je takový docela jako prvoplánový no, ale jo, a knížky, taky ráda čtu.“

Ahmed: „Ano, občas, když mám volno, tak jdu do fitka. Někdy jdu na procházku, zahraju si fotbal. Sport, procházky, poslouchání muziky, čtení.“

Dva z pěti respondentů sami zkusili nějakou formu hazardních her, ať už kasino, sázení či automaty.

Karar: „Jo, zkusil, teď pracuju v kasinu, tak furt jako když tam nemám co dělat, tak chodím na nějaký drobný do automatu, nejvyšší částku co jsem vyhrál, tak bylo pět tisíc.“

Respondent č. 5: „Taky by se to nemělo dělat, je to zakázaný, ale někdy s kamarádama, ne že bych v tom věřil, že bych něco vyhrál, ale ze srandy si vsadíme na fotbal třeba.“

Ostatní respondenti zatím nezkusili žádnou formu hazardu. A ani je to neláká.

Zuzana: „Vim, že tatka byl v kasinu, vim, že s klukama občas hrajou karty o nějaký drobný. Ale jinak jako ne, já na to ani nejsem. Ale myslím, že by se tatkově určitě nelíbilo, kdybych šla do kasina.“

Reem: „Ne, ani nemám na to náladu, nemyslím na to. Vím, že nemám štěstí, takže když to zkusím, tak prohraju peníze. Pamatuju si, když jsem byla tady v zábavním parku, byla tam hra, kde jsi dala asi pět korun a mohla jsi něco vyhrát, já tam dala asi pět set korun dohromady, abych vyhrála klíčenku. Takže od té doby jsem se rozhodla to nezkoušet.“

Ahmed: „Já osobně ne. Nikdy jsem to nezkusil, kasino a tyhle věci vůbec. Dokonce jsem slíbil rodičům, že tam nikdy nepůjdu a nebudu to hrát. Je to jen ztráta peněz a nic nezískáš.“

Společné výlety a dovolené už nejsou tak časté, jako bývaly, když byli respondenti ještě dětmi, ale i tak si najdou čas, kdy spolu naplánují společné akce. Ne vždy se sejdou všichni členové rodiny, jelikož pracují.

Zuzana: „Chodíme, no ne pořád, na večeri nebo zámeček, na vejlet do Krumlova, Variů, do zahraničí, do města někýho, to samozřejmě ne tolik, ale jo no. Dovolenny trávíme taky společně.“

Reem: „Ano, v létě asi pojedeme, se sestrou a rodiči, chtěli bychom i s bratry, ale oni pracují.“

Ahmed: „Ano, tady v Česku jsme byli na hodně výletech, na lodi, v zoo. Ano i teď, aspoň jednou do měsíce jdeme společně na večeri nebo oběd, nebo nějaké jiné aktivity, třeba barbecue, cokoliv.“

Respondent č. 5: „Když je čas, tak vždycky chodíme na přírodu nebo někam do Evropy.“

Karar: „Občas, dřív jsme plánovali, ale teďko jako občas plánujem s bratrem zajít někam na pivo nebo takhle, ale dřív jsme plánovali výlety a takhle no, ale teďko už skoro dva roky jsem nikde nebyl s rodičema... Teďko jsem si vzpomněl, že jsme byli na dovolenu po dlouhý době spolu. Rodiče jako, mám starší rodiče jako, zdravotně jim to nepomáhá, aby cestovali často.“

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala tradicemi a zvyky, které muslimové dodržují v České republice. V teoretické části byly představeny obecné pojmy, které se týkají islámu a muslimů obecně. V praktické části byl proveden rozbor rozhovorů s pražskými muslimy, který měl za cíl zjistit, jaké tradice muslimové žijící v Praze dodržují a jaký život vedou, zdali se asimilovali dostatečně na to, aby tu vedli spokojený život.

Z výzkumu vyplynulo, že všichni dotazovaní jsou se životem v České republice, konkrétně v Praze, spokojení. V zemích Blízkého Východu, z kterých respondenti pocházejí, v současné době panuje neklid a nebezpečí doprovázené různými protesty a místními válkami. Proto důležitou roli hraje pocit svobody a bezpečí, který tu cítí. Odlišnost mezi muslimskou a českou kulturou nevidí jako překážku a jsou ochotni se přizpůsobovat životu v České republice. Pokud by si našli dobrou práci a byli by tu nadále spokojení, jsou rozhodnutí zde zůstat i v budoucnosti. Se svými českými spolužáky vycházejí dobře, avšak kamarády mají spíše arabské.

Respondenti nahlízejí na Českou republiku jako na dobré místo pro výchovu dětí, máme některé dobré zvyky a některé ne, vždy je to záležitostí individuálních rodin. Při výchově jejich vlastních dětí by však zachovali muslimské tradice, náboženství a mateřský jazyk, jako tomu bylo při jejich výchově, která zčásti probíhala v jejich rodné zemi a kterou posuzují jako striktní, avšak dovedou ji nyní v pozdějším věku ocenit.

Jak již bylo řečeno, rodina je pro muslimy základní a nejdůležitější buňkou. Proto nejsou překvapivé výsledky, které ukazují, že mladí muslimové si svých rodičů velmi váží, tráví s nimi svůj volný čas, společně stolují a povídají si a občas spolu plánují různé výlety a dovolené a nikdy by si nedovolili být drzí či udělat něco proti mysli svých rodičů. Všechny muslimské rodiny jsou v kontaktu se svými příbuznými, kteří stále žijí v zemích Blízkého Východu. Respondenti se shodli na tom, že by nikdy své rodiče nedali do domova důchodců, ve stáří se o ně postarají.

Výzkum dále ukázal, že všichni respondenti se chtějí vdávat či ženit v budoucnu, nejdříve však chtějí dostudovat a najít si práci, aby měli zázemí pro

vytvoření své vlastní rodiny. Chtěli by mít více dětí než je v České republice zvykem. I když v arabských zemích, odkud respondenti pocházejí, neexistuje randění před svatbou, mladí muslimové, kteří zde žijí, mají českého partnera či partnerku. Názor rodičů je pro ně důležitý, avšak partnera si však vybírají sami. Tři z pěti respondentů však dávají přednost tomu, vzít si partnera z vlastního národa. Mínění o rozvodu, o kterém si lidé myslí, že je tabu v muslimském světě, ukazuje opak. Sice se vyskytl pouze v jediné rodině, respondenti však na něj nenahlízejí jako na něco zakázaného či špatného, shodli se na tom, že pokud není jiné východisko, rozvod je možný.

Dotazované muslimky či matky a sestry dotazovaných muslimů, které žijí v Praze, jsou studujícími, pracujícími ženami či ženami v domácnosti. V rodinách vládne rovnost pohlaví a vzdělání žen je důležité. Matky respondentů jsou většinou v pokročilém věku, a tudíž nepracují, starají se o domácnost. Některé z nich nepracovaly ani dříve, jelikož otec rodiny dovedl uživit celou rodinu. Pouze matky dvou respondentů chodí zahalené a to z vlastního přesvědčení, ostatní ženy v rodině zde závoj nenosí a naopak nosí západní módu.

Dodržování muslimských tradic, zvyků a svátků je v rodinách žijících v Praze důležité. Rodiče své děti k ničemu nenutí, děti sami z vlastní vůle některé zvyky dodržují a rodiče jsou pouze rádci. Nejvýznamnějším svátkem, který muslimové v Praze dodržují je ramadán. Až na česko-syrskou rodinu, ostatní muslimské rodiny tento svátek dodržují, důležitou roli má zdravotní stav jednotlivých členů. Mírnější počasí, které je v České republice, vidí respondenti jako výhodu, naopak za nevýhodu považují odlišné kulturní prostředí a tudíž obtížné podmínky pro půst.

Muslimů, kteří praktikují svou víru, se mezi dotazovanými nenašlo mnoho. Modlení ustupuje životu, který tu muslimové vedou. Z časových, pracovních a jiných důvodů se proto nemodlí každý den.

Návštěva mešity je taktéž minimální, věřící mají lepší činnost, nemají dostatek času či ji nenavštěvují, protože tam potkávají lidi, kteří jsou ve své víře příliš striktní.

Až na jednu muslimskou rodinu, která je ve své víře striktní, všechny ostatní rodiny dodržují některé české tradice a svátky z důvodu lepší asimilace, respektu či atraktivity našich tradic. Nejvýznamnějším nemuslimským svátkem, který

dotazovaní dodržují, jsou Vánoce. Ne všechny rodiny je slaví stejně jako Češi, ale stromeček, dárky a štědrovečerní večeře se staly součástí i muslimského života.

Co se týče stravování, respondenti uznávají, že sice musí dbát na to, co konzumují, musí se starat o to, jestli to neobsahuje vepřové, což by se jim v muslimské zemi nestalo, ale jako velkou obtíž to nevidí.

Vepřové maso nejedí až na jednu rodinu, která ho však nekonzumuje často. Většina mladých muslimů si občas dopřeje i alkohol, jejich rodiče ho však většinou nepijí.

Mladí muslimové tráví svůj čas velmi podobně jako Češi, sportují, čtou knihy, poslouchají hudbu. Jediný rozdíl tkví v tom, že ho tráví více se svými rodiči.

Psaní této práce pro mě bylo velice přínosné. Myslím si, že jako učitelé bychom měli věnovat více pozornosti žákům a tudíž je důležité porozumět různým kulturám, z kterých naši žáci pocházejí.

Použitá literatura

- ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí, 2010. ISBN: 978-80-904373-6-4
- ARMSTRONGOVÁ, K. *Islám*. Praha: Slovart, 1998. 255s. ISBN: 978-80-7391-155-3
- BEČKA, J.; MENDEL, M. *Islám a české země*. Praha: Votobia, 1998. 231s. ISBN: 80-7220-034-8
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 8073670402.
- KHIDAYER, E. *Arabský svět - jiná planeta?*. Praha: Mladá fronta, 2011. 244s. ISBN 978-80-204-2495-2
- KIRSTE, R.; SCHULTZE H.; TWORUSCHKA U. *Svátky světových náboženství*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2002. 123s. ISBN: 80-7021-588-7
- KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. 3., dopl. vyd. Praha: Vyšehrad, 2003. 292s. ISBN: 80-7021-613-1
- KŘÍKAVOVÁ, A.; MENDEL M.; MÜLLER Z. *Islám: ideál a skutečnost*. 2. vyd. Praha: Baset, 2002. 311s. ISBN 80-86223-71-X.
- MENDEL, M.; OSTŘANSKÝ B.; RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. 499s. ISBN: 978-80-200-1554-9
- PARTRIDGE, C. *Lexikon světových náboženství*. Praha: Slovart, 2006. 495s. ISBN: 80-7209-796-2
- STRAUSS, A.; CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert, 1999. ISBN 80-85834-60-X
- TUREČEK, B. *Světla a stíny islámu*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2007. ISBN 978-80-242-1909-7

Elektronické zdroje

Wikipedie : otevřená encyklopedie [online]. 13.1.2011. Mapa států Blízkého východu a Širšího blízkého východu. Dostupné z WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:GreaterMiddleEast_CS.png.

Seznam příloh

Příloha č. 1 : Rozhovor č. 1 - Ahmed

Příloha č. 2 : Rozhovor č. 2 - Reem

Příloha č. 3 : Rozhovor č. 3 - Karar

Příloha č. 4 : Rozhovor č. 4 - Zuzana

Příloha č. 5 : Rozhovor č. 5 – Respondent č. 5

Příloha č. 6 : Mapa Blízkého východu

Přílohy

Příloha č. 1

Rozhovor č. 1

Jméno: Ahmed

Věk: 23

Já: Odkud pocházíte?

Ahmed: Přišel jsem z Iráku, Bagdádu.

Já: Jak dlouho tady žijete? Přišel jsem s mojí rodinou na konci roku 2004, takže od té doby tady žijeme.

Ahmed: Jste sunnit/šíit? Sunnit ze západu přesně.

Já: Pracujete, studujete?

Ahmed: Nyní oboje, pracuju i studuju, právě jsem udělal bakaláře, studuju ekonomiku a management.

Já: Na jaké univerzitě?

Ahmed: Na ČZU. A pracuju ve směnárně.

Já: Jak dlouho tam pracuješ?

Ahmed: Začal jsem v roce 2010.

Já: A proč si začal pracovat?

Ahmed: Zjistil jsem, že mám hodně času, musím ho nějak zužitkovat, tak jsem začal pracovat a být závislý jen na sobě.

Já: Kolik Vás je doma?

Ahmed: Moji rodiče, jeden brácha a dvě sestry. Takže je nás šest.

Já: Co rodiče, pracují? Kolik jim je let?

Ahmed: Můj táta se narodil v roce 1946. Moje matka v roce 1952. Nepracujou.

Já: A dříve?

Ahmed: Můj táta dřív nás kontroloval v práci, kontroly ve směnárně. Ale ne teď.

Já: Proč?

Ahmed: Protože je už starý a unavený, má zdravotní problémy, tak se rozhodl zůstat doma.

Já: A co sourozenci?

Ahmed: Můj brácha pracuje.

Já: Kolik mu je?

Ahmed: Třicet jedna a moje sestry taky pracovaly, ale teď jenom studují, první sestra studuje business a administrativu na anglo-americké univerzitě, druhá studuje se mnou na ČZU a taky udělala bakaláře.

Já: Kolik jim je?

Ahmed: Moje první sestra se narodila v roce 1985 a druhá v roce 1987.

Já: Jak jste spokojen s životem v ČR?

Ahmed: Je to dobrý, skvělý. Cítíš tu svobodu, bezpečí, všechno je perfektní, hlavně v Praze.

Já: Jaký je hlavní důvod toho, proč jste přišli do ČR?

Ahmed: Přišli jsme s tátou, protože pracoval na ministerstvu zahraničí v Iráku a vláda ho poslala sem, aby tady pracoval na ambasádě. Pracoval tady asi 3,5 roku a potom se rozhodl tady zůstat kvůli situaci v Iráku.

Já: Chtěl byste tu zůstat?

Ahmed: No, doteď jsem to neplánoval, ale asi ano. Pokračovat tady ve studiu, takže předpokládám, že tu zůstanu.

Já: Myslíte si, že je to dobré místo pro výchovu dětí?

Ahmed: Je to těžké to říct teď, protože zatím nemám žádné děti, ale asi ano, když budu dostatečně přísný na ně a učit je tradicím a jejich mateřský jazyk.

Já: Takže si myslíš, že je důležité je učit tradicím?

Ahmed: Určitě, protože když je to naučím v dětství, budou to mít až budou dospělí, takže je to lepší začít s nimi od začátku.

Já: Máte české kamarády?

Ahmed: No, kamarády, kamarády ne tak úplně, spíš spolužáky, kolegy, ale ne moc blízké.

Já: Přítelkyni?

Ahmed: Ano, mám českou přítelkyni.

Já: Jak jsi spokojen?

Ahmed: Je skvělá, bude muslimkou, takže je skvělá, takže jsem s ní spokojen.

Já: Myslíš si, že je to velký rozdíl mezi tím mít českou přítelkyni a arabskou?

Ahmed: Opravdu nevím, protože jsem předtím neměl arabskou dívku, dokonce u nás neexistuje přítelkyně, buď jsi ženatý, nebo svobodný, nic mezi tím.

Já: Nevidíš žádný rozdíl nebo problém ve vašem vztahu, který bys musel přejít?

Ahmed: Ne, nic.

Já: Jak vycházíte se spolužáky, učiteli?

Ahmed: Jak jsem řekl, nejsou to přátelé, jsou jen spolužáci, takže spolu jen spolupracujeme a vyměňujeme informace, ale nic jiného.

Já: A nějaký problém, který jsi zažil nebo musel podstoupit během komunikace s nimi? Ahmed: Ne, protože s nimi komunikuju v angličtině, jako během studia, takže nemám problém s komunikací v angličtině.

Já: A co tví učitelé? Někaký problém, protože si muslim nebo cizinec?

Ahmed: Občas, někteří byli odtažití od muslimů, ale na konci to bylo v pohodě.

Já: Takže jenom na začátku?

Ahmed: Ano, na začátku, protože mě neznali, tak proto byli opatrní na začátku, ale pak v pohodě.

Já: Měl jste přísnou výchovu?

Ahmed: Trochu, a myslím, že je to lepší mít přísné dětství, abyste byli vychováni dobře.

Já: Co říkáte instituci školek?

Ahmed: No, já tam nikdy nebyl, ale mí sourozenci ano. Ale když já byl malý, tak máma byla doma, takže nebylo potřeba, abych tam chodil. Ale myslím, že je to dobrý nápad, protože děti se tam naučí komunikovat a být samostatné v mnoha věcích. Dítě pak nebude zakomplexované, bude kamarádké, otevřené, milé, to vše díky školce.

Já: Vedou Vás rodiče k dodržování muslimských zvyků a tradic?

Ahmed: Nejsou až tak přísní, ale jak jsem řekl, narodil jsem se v Iráku a vyrostl jsem tam, takže jsme měli tradice, takže teď je dodržuju.

Já: Takže teď už na tom nelpí, ale tam ano?

Ahmed: Ano, tam ano, ale teď už ne.

Já: A myslíš si, že je to kvůli tomu, že jsi tady nebo protože jsi starší?

Ahmed: Ne, protože jsem starší, je mi 23, takže jsem dost starý. Byli na mě přísní, řekněme do dvaceti, ale potom se uklidnili, protože vědí, že už nejsem dítě.

Já: Co doma slavíte za svátky?

Ahmed: Slavíme dva, první, nevím jestli znáš Íd, to je událost, je velký a malý Íd. To jsou jediné dvě věci, které slavíme. Velký se skládá z Al Hadže, což jsou čtyři dny, slavíme celé čtyři dny. A malý Íd jsou tři dny a je po ramadánu, měsíci kdy musíme dodržovat půst.

Já: Modlíte se každý den Vy a Vaše rodina?

Ahmed: Já se snažím modlit každý den, ale občas to nestihnu, protože mám práci, školu, stresu.

Já: Takže se může stát, že některé dny se nemodlíš? Ano.

Já: Kolikrát?

Ahmed: Pětkrát.

Já: A může se stát, že se pomodlíš i míňkrát?

Ahmed: Je to možné se pomodlit jednou před spaním za celý den, ale je lepší se modlit průběžně, jednou ráno, odpoledne.

Já: Takže vstáváš brzy kvůli ranní modlitbě?

Ahmed: Občas ano, ale když ne, takž vstanu v sedm, tak se pomodlím.

Já: Chodíte do mešity?

Ahmed: Ano, ne moc často.

Já: Tady v Praze?

Ahmed: Ano. Ale ne tak často, asi tak třikrát do měsíce pomodlit Al Jamal.

Já: Navštívil si jinou mešitu v ČR?

Ahmed: Ne, jenom v Praze. Protože máme dost tady, máme dvě. Jednu malou v centru blízko mé práce a jednu velkou na Černém mostě.

Já: Dáváte almužnu?

Ahmed: Tady málo, hlavně během ramadánu. Ale ne moc často, udělal jsem to asi tak dvakrát v životě.

Já: A tvoje rodina?

Ahmed: Ano, můj táta ano, každý rok.

Já: Alespoň jednou ročně?

Ahmed: Ano.

Já: Během Ramadánu?

Ahmed: Během Ramadánu, někdy během Ídu, abychom udělali lidi šťastný.

Já: Dodržujete ramadán každý rok?

Ahmed: Ano. Od osmi let, každý rok ho dodržuju.

Já: Vaši rodiče, sourozenci? Ano, oni nás k tomu vedou, abychom ho dodržovali, protože je to svatý měsíc. Možná ne všichni členové ho mohou dodržovat celý, jenom dvacet nebo dvacet pět dní, ale podle jeho zdraví.

Já: Takže se všichni snaží ho dodržovat?

Ahmed: Ano, rodiče i sourozenci.

Já: Jaké je ho dodržovat tady v ČR?

Ahmed: Je to těžký, protože jsme obklopení kulturou a lidma, kteří o tom nevědí nebo nevědí kdy přesně. Takže vidíme na ulici lidi, jak jedí a pijou před náma, zatímco je teplo a je léto, ale i tak ho dodržujeme.

Já: Byl někdo z rodiny v Mekce?

Ahmed: Zatím ne, ale moji rodiče plánujou, chtěli jet minulý rok, ale je to těžké v tyto dny, takže si myslím, že příští rok.

Já: A ostatní příbuzní?

Ahmed: Ano, můj strejda a teta a mám další příbuzné, ale nejsou to blízký příbuzní.

Já: Co pro Vás znamená rodina?

Ahmed: Znamená pro mě všechno, teplo, péči, všechno.

Já: Scházíte se na společné jídlo?

Ahmed: No, je to těžký teďko, jenom když máme volno z práce, tak máme oběd a večeři dohromady, ale kvůli práci a škole ne moc často. Ale aspoň jsme u večeře čtyři u oběda nebo večeře.

Já: Povídate si?

Ahmed: Ano, abychom probrali rodinné věci, zhruba každý den aspoň na půl hodiny před spaním, tak si řekneme co se dělo u každého.

Já: Takže probíráte vaše životy a třeba co se děje v Iráku?

Ahmed: Ano, posloucháme zprávy, koukáme a televizi a o tom mluvíme.

Já: Chodíte na společné akce, výlety?

Ahmed: Ano, tady v Česku jsme byli na hodně výletech, na lodi, v zoo.

Já: I teď, když už jste starší?

Ahmed: Ano i teď, aspoň jednou do měsíce jdeme společně na večeři nebo oběd, nebo nějaké jiné aktivity, třeba barbecue, cokoliv.

Já: Máte řidičák?

Ahmed: Ano, já, táta, bratr, sestry brzo také.

Já: Slavíte narozeniny?

Ahmed: Ano, slavíme je.

Já: A v Iráku je to tradicí?

Ahmed: Ne tradice, ale lidi si na to zvykli to slavit i v Iráku. Jenom aby se pobavili s rodinou, pozvali příbuzné, přátelé, popovídali si.

Já: Dáváte si dárky?

Ahmed: Někdy dárky, někdy peníze, většinou radši peníze, protože si můžeš koupit, co ty chceš.

Já: A co květiny?

Ahmed: Kytky jenom když navštěvujeme někoho nemocného, například když je někdo na operaci, v nemocnici.

Já: Takže ne na narozeniny?

Ahmed: Ne.

Já: I mužům se dávají květiny?

Ahmed: Ano.

Já: Slavíte některé české svátky (křesťanské) – Vánoce, Velikonoce, 1.Máj?

Ahmed: No, ne moc slavíme, ale máme tu atmosféru. Máme stromeček, ozdoby a světýlka.

Já: Dáváte si dárky?

Ahmed: Ne.

Já: A přátelům nebo dívce?

Ahmed: Dívce ano, protože je křesťanka, takže abych jí udělal radost. A kamarádům, jak jsem řekl, nejsme si blízcí, takže si nedáváme. Jenom si zavoláme a popřejeme si.

Já: A co Velikonoce, máš nějaké zkušenosti? Slavíte to?

Ahmed: Známe to, ale neslavíme to doma vůbec.

Já: Takže nemáš žádné zkušenosti?

Ahmed: No, moje přítelkyně mi to vysvětlovala, takže vím, co to obnáší.

Já: Takže ti to jenom vysvětlila nebo i ukázala?

Ahmed: Ukázala, vzala mě k jejím rodičům a ukázala.

Já: Takže máš přímo zkušenost?

Ahmed: Ano.

Já: A co třeba První Máj?

Ahmed: Musím říct, že před dvěma roky jsem to slyšel poprvé, věděl jsem jenom, že je to svátek práce. Ale slyšel jsem od mé přítelkyně, že je to den zamilovaných. Takže se musíme políbit pod třešňí a je to tady tradice.

Já: Takže od té doby to dodržuješ?

Ahmed: Ano, dva roky.

Já: A co Valentýn, slavíte ho?

Ahmed: Ano, v Iráku, no ve všech muslimských zemích, stalo se to zvykem, lidi to začli slavit, dávat svým láskám dárky a dělat je šťastný.

Já: A tady taky? Valentýn i 1. Máj?

Ahmed: Ano.

Já: Takže si myslíš, že je to dobré mít i takovéto tradice, nemuslimské?

Ahmed: Ano, je to dobré, je dobré mít všechno z něčeho a něco ze všeho, abyste měli o tom ponětí.

Já: Koupíte jen tak své matce, děvčeti kytici? Nějaké dárky?

Ahmed: Někdy ano, ale ne moc často, spíš když je nějaký důvod.

Já: A tam v Iráku?

Ahmed: Ano.

Já: Sledujete arabskou tv?

Ahmed: Ano, máme satelit.

Já: Českou?

Ahmed: Nekoukáme na ní, protože tomu nerozumíme. Moje rodiče jsou většinou doma, takže nejvíce koukají na tv, nerozumí češtině, takže máme arabskej a americkéj satelit, ale ne český.

Já: Takže nikdo neumí česky?

Ahmed: Ano, já, bratr a sestry, ale ne moc dobře, proto nekoukáme na tv, nezajímá nás to, nemůžeme všemu rozumět.

Já: A proč jsi se neučil česky?

Ahmed: Protože od začátku jsme se nerozhodli, že tu zůstaneme, stalo se to jenom kvůli tomu, že situace v Iráku se zhoršovala každým dnem, takže jsme se rozhodli náhle, a potom jsme se rozhodli studovat v angličtině, mezinárodním jazyce, takže proto.

Já: A v budoucnosti to máte v plánu?

Ahmed: Ano, plánujeme to, protože je to těžké komunikovat s lidma, ne všichni umí anglicky, takže proto se musíme naučit česky.

Já: Takže proto, že je to jazyková bariéra?

Ahmed: Ano, přesně.

Já: Je u Vás v rodině cizinec/cizinka (nemuslim/ka)?

Ahmed: Ne. Jenom Iráčani.

Já: A ani nemuslimové?

Ahmed: Ne, všichni jsou muslimové.

Já: A všichni sunité?

Ahmed: Nene, obojí. Žádné velké rozdíly mezi nimi. Jenom způsob modlení.

Já: Chcete se oženit?

Ahmed: Co nejdříve to bude možné.

Já: Předpokládám, že s českou přítelkyní?

Ahmed: Ano.

Já: Kolik chcete dětí?

Ahmed: To záleží na způsobu života. Můj táta plánoval mít víc jak osm dětí, a na konci jich má čtyři a říká, že je to dost, protože výlohy jsou větší a větší, takže to záleží. Chtěl bych mít čtyři, ale to záleží, když budu schopnej je zaopatřit, tak bych jich měl i víc.

Já: Je u Vás v rodině někdo rozvedený?

Ahmed: Ne, nikdo.

Já: A jaký máš názor na rozvod?

Ahmed: Když si dva lidé nerozumí, musejí se hádat každý den, tak je lepší je rozdělit, aby se měli lépe.

Já: A co mnohoženství, je ve vaší rodině?

Ahmed: Není. Není to něco špatného, když je někdo schopný být fér ke všem manželkám, tak je můžeš mít a když budeš schopnej je všechny zaopatřit, tak proč ne, je to OK.

Já: A co ty, přijal bys víc jak jednu ženu?

Ahmed: Ne, když mám jednu a miluju ji. A dělá všechno, co chci a mluvíme spolu o všem, tak proč mít další?

Já: Takže si myslíš, že není možné milovat víc jak jednu ženu?

Ahmed: Ne.

Já: Co další členové rodiny, jste v kontaktu?

Ahmed: Ano, skoro každý den přes internet, telefon. Denně.

Já: Chybí ti?

Ahmed: Osm let tady žiju, takže určitě.

Já: Kde je tvůj domov tady nebo v Iráku?

Ahmed: Můj domov je asi ČR, protože jsem sem přišel, když mi bylo deset, ale pro ostatní je to určitě Irák, protože tam strávili více času než já, mají tam hodně přátel.

Já: Kdo je Vám nejbližší? Moji strejdové, protože mého otce rodina se skládá z mého otce a jeho dvou bratrů, takže jsou nejbližší. Bydlíme vedle sebe v Iráku, takže se vidíme denně.

Já: Chceš se jednou vrátit do Iráku?

Ahmed: Možná, když se situace uklidní, proč ne.

Já: Co ženy ve vaší rodině, pracují, studují?

Ahmed: V Iráku studují a poté co vystudují a potom normálně pracují, žádný problém v tomhle.

Já: Chodí zahaleny?

Ahmed: Nyní ano, protože Irák je na cestě být muslimskou zemí, tam chodí zahaleny, takže holky chtějí mít jejich život v bezpečí.

Já: A tady?

Ahmed: Ne, nejsou. Moje máma dřív ano, ale od té doby, co jsme se rozhodli tady zůstat, tak nenosí.

Já: Takže tady nechodila zahalená tady?

Ahmed: Možná dva roky, když táta pracoval na ambasádě, řekněme tři a půl roku, ale když jsme se rozhodli tady zůstat, tak řekla, že každá země má své tradice a zvyky, jsme tady v České republice, tak nemusím dodržovat muslimské tradice.

Já: Trvá se na tom ve Vaší rodině?

Ahmed: Ne, vůbec.

Já: Ani v Iráku?

Ahmed: Ani tam, jenom kvůli té situaci. Moje setry chodily nezahaleny normálně.

Já: A ženy, co se zahalovaly, to dělaly kvůli manželovi nebo?

Ahmed: Někdy, protože muži chtěli, aby chodily jejich ženy zahaleny, ale taky protože špatně pochopily islám. Myslejí si, že islám znamená zahalování.

Já: Co je u Vás zvykem, když se narodí dítě?

Ahmed: Nejsem si jistý, protože jsem se narodil jako poslední, takže jsem neviděl nikoho se narodit. Ale vím, že po narození, chlapci jsou obřezáni, to je vše co vím.

Já: Jsou všichni muži obřezáni?

Ahmed: Ano, všichni.

Já: Proč?

Ahmed: Kvůli zdraví, ochrání nás to proti nemocem, nebo bolestem, která mají při čurání.

Já: Jak se u Vás prožívá pohřeb? Co je tradicí, když někdo blízký umře?

Ahmed: Obvykle se nosí černá, dáváme tak najevo, že je nám líto, když někdo umře. A nic jiného, tvůj dům bude otevřený pro návštěvníky po tři dny, kteří přijdou si sednout a vyjádřit soustrast.

Já: Dům zemřelého nebo?

Ahmed: Někdy dům a někdy mešita. Když je hodně příbuzných, tak je dům nepobere, tak proto musí jít do mešity a udělat to tam, po tři dny. A obvykle ten poslední den je největší, protože dávají návštěvníkům jídlo na konci dne v noci.

Já: Brečí se?

Ahmed: Záleží na osobě, která umřela, někdo to dělá, někdo ne.

Já: Takže na to není nahlíženo špatně?

Ahmed: Ne, je to normální.

Já: Co se dělá s mrtvými, dávají se do země?

Ahmed: Ano, ale nespalujeme je vůbec.

Já: Dáváte je do něčeho?

Ahmed: Ne, jenom se zabalí do kusu bílé látky a potom se dají do země.

Já: Do rakve?

Ahmed: Ne, do žádné, do ničeho. Jenom tělo v bílé látce a položit ho do země. A někdy se dává i kus bavlny do pusy, nosu a kolem uší.

Já: Máš nějakou zkušenost s pohřbem tady v ČR? Jsou tady nějaké muslimské hřbitovy?

Ahmed: Myslím, že je tady jeden pro muslimy, nevím kde to je přesně, jen jsem to slyšel od kolegů. Neviděl jsem žádné.

Já: Takže tyto tradice jsou tady dodržovány?

Ahmed: Ano.

Já: Ale nemáš žádnou zkušenost s pohřby tady?

Ahmed: Ne.

Já: A v Iráku?

Ahmed: V Iráku si pamatuju, když umřel můj děda, nešel jsem s nima, ale viděl jsem jen, když ho dávali do rakve nesli na hřbitov.

Já: Co se týče jídla, dbáte na stravu?

Ahmed: Jistě, jako každý.

Já: Jíte vepřové?

Ahmed: Ne. To je jediná věc, kterou nejíme.

Já: Zkusil jsi ho někdy?

Ahmed: Jednou omylem, když jsme letěli z Istanbulu do Prahy, byli jsme hladoví, takže jsme to nepoznali, ani jsme se nezeptali letušky, takže jsme to zkusili, ale jen omylem.

Já: Je těžké se starat o to, co jíš? Mám na mysli, co obsahuje vepřové a co ne? Musíš studovat etikety a sledovat co to obsahuje?

Ahmed: Ano, musíme to číst, když to je bez, tak to můžeme koupit, ale když tam je třeba vepřové sádlo nebo želatina, tak to nekupujeme.

Já: Vidiš to jako obtíž? Protože v Iráku bys takové starosti neměl?

Ahmed: Ano, ale nemusíme nakupovat v supermarketu, máme tady taky nějaké arabské obchody, takže to můžeme koupit od nich, všechny věci tam jsou dovolené.

Já: Ano, ale když jdeš do supermarketu a máš na něco chuť nebo ne jenom supermarketu, v restauracích, na nějakých oslavách, vidiš něco, musíš se starat o to, co to je přesně?

Ahmed: Ano, určitě, musím se nejdřív zeptat.

Já: Vidiš tohle jako velkou překážku?

Ahmed: Někdy je to obtížné, někdy máš na něco chuť a pak zjistíš, že je to z vepřového, takže je to pro tebe zakázané, ale zvykáme si, nemáme jinou možnost.

Já: Pijete alkohol?

Ahmed: Já, jako ne přísný muslim ho občas piju.

Já: Proč? Někdy jsem s kolegy nebo přáteli a jsou to většinou cizinci a pijí, když před nima nepiju, tak si řeknou, že jsem zakomplexovaný, jsem přísný muslim, tak proto. Ale nepiju toho hodně. Jen tak jednu skleničku za tu noc.

Já: A co piješ?

Ahmed: Obvykle koktejl si dám.

Já: A co pivo?

Ahmed: To nepiju, nejsem moc velkej fanda piva. Jenom možná nealko, ale s alkoholem ne. Můžeš si ho koupit i v arabském obchodě.

Já: Pijí rodiče alkohol?

Ahmed: Alkohol není opravdu dovolen v islámu. V Koránu je napsáno, abychom se drželi od alkoholu co nejvíc, jak je to možné. Mí rodiče určitě nepijí teďko, ale zkusili ho jednou nebo dvakrát, jen aby neurazili, když někde byli. A můj otec při jeho práci občas musel porušovat tradice a pravidla.

Já: Co hazardní hry? Sázíte?

Ahmed: Já osobně ne. Nikdy jsem to nezkusil, kasino a tyhle věci vůbec. Dokonce jsem slíbil rodičům, že tam nikdy nepůjdu a nebudu to hrát. Je to jen ztráta peněz a nic nezískáš.

Já: Co se týče oblékání, dbáte na vzhled?

Ahmed: Určitě, každý se stará o to, jak vypadá. Odráží to tvoji osobnost. Takže je to důležité ukázat tvoji kulturu a osobu. Protože lidi občas s tebou nemluví, tak tě neznají, tvoji osobnost, ale když uvidí, že jsi dobře oblečený, tak..

Já: Které oblečení preferuješ? Neformální, elegantní?

Ahmed: Ne, to záleží, v práci jsme formální, ale na ulici normálně.

Já: Sledujete i jak se oblékají ženy v rodině? Nosí to samé, co české dívky?

Ahmed: Můžou, normálně. Žádný problém s tímhle.

Já: Nosí make-up?

Ahmed: Určitě.

Já: Mají sestry nějaké přitele?

Ahmed: Jak jsem řekl, přítel v arabštině neexistuje. Buď snoubenec, nebo nic.

Já: Jsou někomu zaslíbené?

Ahmed: Ne, doteď ne.

Já: A je možné, že by měly českého přítele?

Ahmed: Je to možné, ale tradičně ne. Záleží na nich.

Já: A co tvůj otec? Dovolil by jim to? Jaký je jeho názor?

Ahmed: No, záleží na tom, kdo by to byl.

Já: Takže to není tak, že by to byl Čech, tak v žádném případě?

Ahmed: Ne, je to možné, i když bude otevřený, vzdělaný a je dobrý, tak proč ne.

Já: Takže si myslíš, že by neměl nic proti tomu, že by sis vzal českou dívku?

Ahmed: Ne, ale napřed se musí stát muslimkou. To je hlavní důvod.

Já: A proč? Není možné si vzít nemuslimku?

Ahmed: Je to možné, ale pak ztratíš tradice a zapomeneš na svoje náboženství.

Já: A co žena, která nebude muslimkou, ale bude to všechno respektovat a dodržovat a podporovat i děti v dodržování muslimských tradic?

Ahmed: Není to možné. Musí být muslimkou.

Já: Kvůli dodržování tradic a náboženství?

Ahmed: Ano.

Já: Sportujete?

Ahmed: Ano, občas, když mám volno, tak jdu do fitka. Někdy jdu na procházku, zahraju si fotbal.

Já: Jsou to také tvé koníčky?

Ahmed: Ano, můžeš to tak brát.

Já: Jaké máte koníčky?

Ahmed: Sport, procházky, poslouchání muziky, čtení.

Já: Jakou hudbu posloucháš?

Ahmed: Obvykle arabskou.

Já: A co evropskou, americkou, západní?

Ahmed: Občas ano, ale není to moje oblíbené.

Já: A co česká hudba? Znáš nějakou?

Ahmed: Neposlouchám, nikdy.

Já: Jaké druhy knih čteš?

Ahmed: Obvykle o historii.

Já: Čí?

Ahmed: Historie světa, někdy o geologii.

Já: Máš nějaké zkušenosti s českými oslavami, zábavami, tradicemi?

Ahmed: Byl jsem jednou s mojí dívkou na vesnické zábavě, protože ona bydlí na vesnici, tak jsem viděl, jak to slaví, jak se chovají, jak tancují, národní tanec.

Já: A jaký je tvůj názor?

Ahmed: Myslím, že je to dobrý nápad, pro mě to bylo poprvé, ale udělali na mě dobrý dojem.

Já: Vy nic takového nemáte?

Ahmed: Máme, ale jiný druh hudby a tance.

Já: Máte doma nějaké zvíře?

Ahmed: V Iráku jsme měli kuřata. A tady máme jenom akvárium. Obvykle nemíváme psy a kočky doma.

Já: Proč?

Ahmed: Protože jsou špinaví a jejich chlupy jsou pak všude, tak proto nemůžeme důvěřovat jejich zdraví.

Já: A co v budoucnu, jestli budeš mít českou ženu, umíš si představit nějaké zvíře doma?

Ahmed: Určitě ne.

Já: Máte oblíbené zvíře?

Ahmed: Řekněme králíky, to je moje oblíbené a ptáci.

Já: Proč? Ti nejsou špinaví?

Ahmed: Jsou, ale můžeš je nechat někde, kde nebudou dělat nepořádek.

Já: Myslíš ne doma?

Ahmed: Nene, vevnitř ne, venku.

Já: Kde přesně žiješ?

Ahmed: V Praze 1, v bytě s rodinou, rozhodli jsme se pro centrum, protože je plné lidí a necítíme se tak jako cizinci.

Já: A co placení poplatků a všech výloh, zvládáte to?

Ahmed: Pracujeme, takže pomáháme tátovi, taky máme dům v Iráku, který pronajímáme, takže můj strýc nám to posílá.

Já: Co si myslíš obecně o českých tradicích, zvycích atd.?

Ahmed: Je to dobré mít takové sociální prostředí, návštěvy, příbuzní, takže se můžete pobavit o rodinné situaci, problémech.

Já: Takže jsem otevřený tomu slavit i nemuslimské tradice?

Ahmed: Ano, proč ne.

Já: Dal byste své rodiče do domova důchodců? Proč?

Ahmed: Samozřejmě, že ne. Snesl bych jim modré z nebe.

Já: Zažil jsi někdy špatnou reakci na to, že jsi muslim/Arab/cizinec?

Ahmed: Hmm, to se vidí v různých komunitách. Tady se mnou například někdo odmítl mluvit, protože jsem Arab, protože obchodoval s arabským obchodníkem a nedopadlo to dobře. Od té doby se rozhodl s žádným Arabem nemluvit.

Příloha č. 2

Rozhovor č. 2

Jméno: Reem

Věk: 24

Já: Odkud pocházíte?

Reem: Z Iráku z Bagdádu, hlavního města.

Já: Jak dlouho tady žijete?

Reem: Bude to osm let.

Já: Jste sunnit/šíit?

Reem: Sunna.

Já: Pracujete, studujete?

Reem: Studuju, těším se.

Já: Mluvíte česky?

Reem: Trošku.

Já: Chceš se naučit lépe?

Reem: Ano, je to strašně divný, že doteď nemluvím. Mluvím, ale ne plynně. Komunikuju.

Já: Kolik Vás je doma?

Reem: Šest. Já jsem pátá.

Já: Co rodiče, pracují?

Reem: Pracovali, teď ne.

Já: A co sourozenci?

Reem: Moji bráchové, jo, jeden z nich jenom pracuje a ten druhý pracuje i studuje.

Já: Kde bydlíte?

Reem: V bytě.

Já: Jak jste spokojen s životem v ČR?

Reem: Ano.

Já: Chtěl byste tu zůstat?

Reem: No, to záleží, když najdu práci a budu spokojená s ní a s penězma, tak zůstanu. Jinak možná půjdu do jiné země. Ale původně tu chci zůstat.

Já: Myslíte si, že je to dobré místo pro výchovu dětí?

Reem: Myslím, že je dobrý, protože vy Češi máte nějaký dobrý zvyky při výchově, na druhou stranu nějaký jsou proti naší kultuře a tradicím, takže dítě může mít nějaké problémy během výchovy, nějaký konflikty, takže je to může ovlivnit.

Já: Máte české kamarády?

Reem: Pár.

Já: Přítelé?

Reem: Nemám.

Já: Myslíte si, že by to bylo možné mít českého přítele ze strany rodiny, přijali by ho?

Reem: Nad tímhle jsem nikdy nepřemýšlela, ale z mé strany je to docela těžké, protože říkám, že různé kultury mohou mít pořád problémy. Protože každý jsme z jiného prostředí.

Já: Jak vycházíte se spolužáky, učiteli?

Reem: Všichni byli dobrý, ale zjistila jsem, že jsou celkem uzavřený. Myslím, že je to kvůli kultuře. Občas jsou nervózní a nechtěj mluvit. V naší komunikaci je to možný, když tě bolí hlava nebo jsi unavená, můžeš mluvit s kamarády, jsi více otevřenější k nim.

Já: S učiteli?

Reem: Žádný problém, ne. Naopak, byli milí a příjemný. Můžeš s nima mluvit jako já teď mluvím s tebou, jako s kamarády. Osobně byli velmi dobrý.

Já: Měla jste přísnou výchovu?

Reem: Podle naší kultury ano, zvláště na základní škole. Nechodila jsem ven moc, protože tam nebyly další holky ve stejném věku, jenom kluci a pro mě to bylo těžký si s nima hrát. To bylo jediný, můžu říct, že jsem trpěla, ale nudou.

Já: Co říkáte instituci školek?

Reem: Chodila jsem v Iráku, ale ne celou dobu, protože jsem byla líná vstávat ráno a atmosféra tam nebyla moc dobrá. Museli zacházet s dětma víc mile, moji učitelé a vychovatelé se mnou nezacházeli zrovna mile, vůbec. Když nás vezli domu, tak byli nervózní, že nás vyhodili doma, ne normálně. Bylo to dobrý, byli mnohem víc mírný dřívě, ale pro mě ne. Mně se to nelíbilo v mojí generaci.

Já: Vedou Vás rodiče k dodržování muslimských zvyků a tradic?

Reem: Netlačí mě do toho, ale radí mi nepřímě. Třeba když koukám na televizi nebo vidím lidi na ulici, můžou mít něco, co není obvyklý v naší kultuře. Občas mi něco řeknou, tak je poslouchám a uchovám to v hlavě.

Já: Co doma slavíte za svátky?

Reem: Muslimské Velikonoce po ramadánu, a dva měsíce po ramadánu máme jinou oslavu, co je cesta k Bohu, pak Nevrus, to je pro Kurdy 21. března, to je všechno, některý mezinárodní svátky. A narozeniny.

Já: Modlíte se každý den Vy a Vaše rodina?

Reem: Občas, to záleží, ale už jsme se nemodlila dlouho. Naposled jsem se modlila asi před pěti lety. Myslím si, že život jaký vedeme nás kontroluje. Například když jsem byla v Iráku, tak jsem se modlila, hlavně o Ramadánu, protože zaprvý, je to muslimský zvyk, musíš se modlit k Bohu, protože tě vyslyší víc během Ramadánu. A tady je život rychlejší, studuješ, pracuješ, čas jde rychle, takže to sama nemůžeš kontrolovat. Ale modlím se k Bohu svým chováním, pomáhám lidem, spolupracuju, jsem milá. Není to dost, ale já věřím, že je to dost.

Já: Chodíte do mešity?

Reem: Moc ne, protože tam jsou lidi, který nemám ráda. Jenom na tebe přenášeš jejich pravidla.

Já: Dáváte almužnu?

Reem: Ne osobně, můj táta to dělá za nás. On dává, já ani nevím, kdy to dělá.

Já: Čteš v Koránu?

Reem: Občas, málokrát, ale protože má nějaké súry v hlavě, tak na ně myslím, třeba před spaním, nebo když se vzbudím, když mám nějaké problémy.

Já: Dodržujete ramadán každý rok?

Reem: Od té doby, co jsme sem přišli, pouze jednou jsem ho držela, protože jsem měla nějaké problémy, měla jsem anorexii, byla jsem hodně hubená, takže kvůli mé zdravotní situaci a kvůli tomu, že se musíš postit nějakých 14 hodin. Takže je to pro mě nemožný. Ani atmosféra tady nepomáhá.

Já: Jaké je ho dodržovat tady v ČR?

Reem: Můžu to porovnat, když mluvím s příbuznými, tak všichni, i když se musí postit 15 hodin jako tady, tak ta atmosféra je jiná, všichni lidi na ulicích, nikdo nekouří, nejí. I tam, když to porušíš, tak se cítíš provinile, ale tady můžeš vidět, že to všichni nedodržují.

Já: A co rodiče a sourozenci, dodržují ho?

Reem: Moje rodiče a sourozenci to dodržují, jsou víc přísnější v tomhle. Myslím si, že jejich zdraví je mnohem lepší. Ale moje máma poslední ramadán nedržela, protože má cukrovku a nemůže. Myslím, že držela půlku.

Já: Byl někdo z rodiny v Mekce?

Reem: Nebyli, myslím, že to plánují tenhle rok.

Já: Co pro Vás znamená rodina?

Reem: Pro mě znamená odpuštění, možná věrnost, lásku navzájem, laskavost a jsou to rádcové, moji vzory. Pro mě je rodina důležitá, zvláště v dětství a dospívání. Pro mě je to jako lidská bytost, když

to postavíš dobře, budeš se mít dobře v budoucnu, na druhé straně, když je to slabě postavené, bude se to měnit, nikdy nevíš, co se stane.

Já: Scházíte se na společné jídlo?

Reem: V Iráku to bylo mnohem víc povinný, protože tam náš věk nás k tomu vedl, jenom můj táta pracoval a když přišel domu, mohli jsme být spolu hlavně v pátek, když přišel z mešity. Tady moji bratři pracují a já občas pracuju, málokdy, takže nemůžeme být všichni spolu. Párkrát jsme, hlavně když mají volno, tak to respektujeme.

Já: Povídáte si?

Reem: To záleží na námětu, teďko jsou z nás politici, kvůli situaci v Iráku, takže všichni mluvíme o politice, co se stane v budoucnu, všichni máme plány, tak to diskutujeme, občas se i pohádáme. Ale pak se to urovná a všechno je OK. Taky co bude druhý den k obědu, probíráme, máma se nás ptá, co bychom chtěli k obědu.

Já: Chodíte na společné akce, výlety?

Reem: Ano, v létě asi pojedeme, se sestrou a rodiči, chtěli bychom i s bratry, ale oni pracují.

Já: Slavíte narozeniny?

Reem: Ano, kupujeme si dárky nebo peníze.

Já: Máte i dort?

Reem: Ano se svíčkama. Ale já to moc neprefuruju, protože můžeme vidět jak stárneme. Jednou jsem dostala kytku od mé kamarádky, když mi bylo asi devatenáct, ale moc jsem to neoceníla, protože podle naší tradice to neznamená nic dobrého. Ale bylo to dobrý od ní a mně se to líbilo jako dárek.

Já: Slavíte některé české svátky (křesťanské) – Vánoce, Velikonoce, 1.Máj?

Reem: Ano, Vánoce. Když jsme přišli sem, v Iráku jsme taky slavili, ale v jiný atmosféře, protože jsme muslimská země, tak to nebylo stejný jako tady. Protože náboženství je různý.

Já: Dáváte si dárky?

Reem: To záleží, kamarádům nedávám, protože to jsou všichni muslimové a ne, že by byli barbaři, ale nerozuměj křesťanství a těmhle věcem. Ale občas s rodinou ano. S Velikonoce zatím nemám žádný zkušenosti. Ale jednou jsme dostala dárek na Mikuláše od kamarádky Petry. A respektuju ty svátky.

Já: A co první Máj?

Reem: Víím, že se něco děje, jo líbaj se pod stromem.

Já: Koupíte jen tak své matce, někomu kytici? Nějaké dárky?

Reem: Ano, skoro pořád.

Já: Sledujete arabskou tv?

Reem: Ano.

Já: A českou?

Reem: Moc ne, nerozumím jazyku pořádně a taky jejich program je rozdílný, ty se můžeš něčemu zasmát a mně to nepřijde vůbec vtipný.

Já: Americké kanály? Filmy?

Reem: Ano, hlavně v kině, hodně akční filmy a filmy ze psychologické, protože mají vždy nějaké řešení.

Já: Je u Vás v rodině cizinec/cizinka?

Reem: Ne.

Já: A nemuslim/ka?

Reem: Ani nemuslim, ale máme tam nějaké šíity, ale ty nemůžu vymazat.

Já: Chcete se oženit?

Reem: Ano, těším se na ustálení, ale ne teď. Pro mě je teď prioritou práce. Možná se vdám, ale mám několik požadavků. Neznamená to, že musí být krásný, ale musí být hodný, určitě nesmí lhát, štedrý, aspoň ke mně a milovat mě kvůli tomu jaká jsem a ne kvůli něčemu jinému. Na věku mi nezáleží.

Já: Kolik chcete dětí?

Reem: Nechci. Doteď jsem nepocítila mateřský pud. Na děti se jenom koukám, nestarám se o ně. Pořád potřebuju vlídnost od mých rodičů, abych jim mohla dávat ostatním.

Já: Je u Vás v rodině někdo rozvedený?

Reem: Ne, myslím si, že záleží na vztahu mezi manželi. Když je vztah dobrý a silný, rozuměj si, je to vážně prohra, když se rozvedou. Možná jenom podcenili to rozhodnutí. Když si manželé nerozumějí, když mají pořád problémy, tak je to asi nejlepší řešení. Hlavně když je v tom zrada a někdo podváděl.

Já: Co další členové rodiny, jste v kontaktu?

Reem: Ne se všemi, jenom se strýcem a tetou jsme v kontaktu, ale se strejdou mnohem víc.

Já: A kdo je ti nejbližší?

Reem: Jeden bratránek za námi přijel minulý rok a ti jsou nám nejbližší.

Já: Co ženy ve vaší rodině, pracují, studují?

Reem: Moje rodina s tímhle nemá problémy, od té doby, co jsme byli v Iráku, ale tady se mnohem víc zajímají o typické tradice tady v Česku, že jsou ženy rovné mužům. Můžeš pracovat, studovat.

Já: Chodí zahaleny?

Reem: Moje máma chodila, když byla v Iráku, ale hned to sundavala. Nebylo to pro ni vhodné, pořád to zapomínala, i když ho měla. Byla k tomu tak nějak nucena, protože všechny ženy v okolí ho nosily. Teď ho nenosí, ale ostatní z rodiny ho mají, hlavně v Iráku.

Já: Co je u Vás zvykem, když se narodí dítě?

Reem: Ano, v sedmý den od narození je oslava, a potom když je jim čtyřicet dní tak taky. Nemám s tím zkušenosti zatím, protože jsme všichni stejného věku, všem nám je kolem dvaceti.

Já: Jsou všichni muži obřezáni?

Reem: Ano, protože v islámu je to povinné, a myslím, že i tady v Česku se stává kvůli zdraví.

Já: Jak se u Vás prožívá pohřeb?

Reem: Brečí se, i když to byla špatná osoba, tak za ní drží smutek. Tak se brečí, nemůžou se kontrolovat, hlavně když ho pohřbívají. Dávají ho do rakve. Jsou tři dny smutku, sedm dní jsou typické sešlosti, kde jsou přátelé, sousedi, aby se modlili k Bohu za toho, kdo umřel. Čtyřicet dní, po tom co je mrtvý, tak si připomenou a po roce nebo dvou, se podřízne ovce nebo krávu.

Já: Co je tradicí, když někdo blízký umře?

Reem: Já s tím zkušenosti nemám, byla jsem ještě malá, když někdo umřel, díky Bohu.

Já: Co se týče jídla, dbáte na stravu?

Reem: Ano, jak jsem řekla, měla jsme anorexii, nejím teď smažené jídlo.

Já: Jíte vepřové?

Reem: Ne.

Já: Zkusila jsi ho někdy?

Reem: Myslím, že jednou, omylem. Kuchař mi přinesl kus masa, myslím, že hovězí a byly tam kousky vepřového. Ale necítila jsem se dobře, protože je to zakázané.

Já: Pijete alkohol?

Reem: Pila jsem ho třikrát, ale neprefuruju to, protože jsem pila malou skleničku červeného vína, a po dvou skleničkách jsem se cítila až moc uvolněná, hlavně v chladném počasí. Tak jsem se rozhodla nepít už nikdy víc.

Já: Co hazardní hry? Sázíte?

Reem: Ne, ani nemám na to náladu, nemyslím na to. Vím, že nemám štěstí, takže když to zkusím, tak prohraju peníze. Pamatuju si, když jsem byla tady v zábavním parku, byla tam hra, kde jsi dala asi pět korun a mohla jsi něco vyhrát, já tam dala asi pět set korun dohromady, abych vyhrála jenom klíčenku. Takže od té doby jsem se rozhodla to nezkoušet.

Já: Co se týče oblékání? Dbáte na vzhled?

Reem: Když vidím nějaké oblečení a zaujme mě, když to nosím, tak se cítím dobře. Nosím i malé výstřihy, tílka, ale nenesím nic krátkého, protože se necítím dobře. Moje rodina a tradice mě tak vedou, kontrolují mě, takže cítím, že jsme spáchala něco špatného, když to nosím. Nikdo mě nenutí, abych to nenesila, ale zvykla jsem si na to.

Já: Sportujete?

Reem: Přestala jsem kvůli počasí, dělala jsem posilovnu, aerobic, jógu, mám docela pružné tělo, tak se můžu hýbat snadno, ale myslím, že moje sny se bortí kvůli počasí.

Já: Jaké máte koníčky?

Reem: Začala jsem plavat minulé léto, protože jsem to neuměla. Ale sama jsem se to naučila jako zázrakem. Jezdím na kole, to miluju, poslouchám muziku, ráda se dozvídám o nových kulturách.

Já: Máte doma nějaké zvíře?

Reem: Jenom malé rybičky, protože mám fóbiu z těchto domácích zvířat, hlavně myší.

Já: Máš nějaké oblíbené zvíře?

Reem: Gazela je moje oblíbené zvíře, protože je to moje jméno a líbí se mi tygři.

Já: A jaký je tvůj názor na to mít psa doma?

Reem: Mám ho ráda, může mě ochránit, když budu mít nějaký problém, proti zlodějům. Ale nelíbí se mi jeho štěkání, cítím se hned smutná z toho. A byl by venku, ne vevnitř.

Já: Jaký máš vztah s rodičema?

Reem: Bližší vztah mám s mámou, si proto, že je to taky žena, když jsem narodila, otec byl v armádě. Když máme nějaký problém, řídíme se podle pravidel. A pak je všechno OK.

Já: Dal byste své rodiče do domova důchodců? Proč?

Reem: Samozřejmě ne, protože až budou starší, budou potřebovat péči a zájem, naše náboženství nám to takhle radí.

Já: Vidiš problém se stravovat v ČR, musíš koukat na etikety atd.?

Reem: No, v muslimské zemi bych nemusela číst etikety, jestli to neobsahuje vepřové nebo alkohol.

Já: Zažil jsi někdy špatnou reakci na to, že jsi muslim/Arab/cizinec?

Reem: No, spíše reakce na moje náboženství a zemi.

Příloha č. 3

Rozhovor č. 3

Jméno: Karar

Věk: 19

Já: Odkud pocházíte?

Karar: Z Iráku, z Bagdádu, můj táta tady dřív pracoval na ambasádu, pak skončil a zůstali jsme tu.
Oba rodiče jsou z Iráku

Já: Jak dlouho tady žijete?

Karar: Už skoro deset let

Já: Jste sunnit/šíit?

Karar: Šíia

Já: Pracujete, studujete?

Karar: Studuju a občas chodím na brigádu.

Já: Jaké je tvoje nejvyšší dosažené vzdělání?

Karar: Zatím na střední škole, v posledním ročníku, gastronomie.

Já: Kolik Vás je doma?

Karar: Štýry, mám bráchu starší, je mu kolem třiceti něco no.

Já: co rodiče, pracují?

Karar: Rodiče nepracujou.

Já: A dříve pracovali?

Karar: Dřív ano, táta pracoval na ambasádu a matka v domácnosti, doma.

Já: A co brácha pracuje?

Karar: Brácha dřív studoval a teďka pracuje.

Já: Jak jste spokojen s životem v ČR?

Karar: Na 40%.

Já: Takže si myslíš, že by bylo lepší být v Iráku?

Karar: Ne, to zase, jako je to tam dobrý, ale tady je to lepší, není tady takovej klid jako tam.

Já: Co se ti tady nelíbí v ČR?

Karar: Nic, neřeším, řeším jenom sebe a jsem spokojenej.

Já: Chtěl byste tu zůstat?

Karar: Asi jo, zatím jo, zatím jsem tady a budu tady.

Já: Myslíte si, že je to dobré místo pro výchovu dětí?

Karar: Tak vono záloží podle tý rodiče jak vychovaj svůj deti. Podle toho prostě kde se deti vyrůstaj, mezi jaky rodiny vyrůstaj ty deti. Já tady jak žiju, tak znám Čechy, hodně mám kamarádi, některý jsou slušný, vyrůstali ve slušný rodině a některý jsou naopak, vyrůstali ve špatnou rodinu.

Já: Máš přítelkyni?

Karar: Ne.

Já: A měl jsi někdy?

Karar: Měl jsem no.

Já: A jak si byl spokojen?

Karar: Jo, v pohodě byla.

Já: Co na to doma, rodiče? Přijali ji?

Karar: Přijali, je to moje věc, to je muj život, tak to nehrotěj.

Já: Co kdyby sis ji chtěl vzít? Myslíš si, že by měli nějaké námitky?

Karar: Stejně jsem chtěl vzít od nás z Iráku.

Já: Takže si neumíš představit, že by sis vzal českou holku?

Karar: Je to možný, co já vim. Český holky něřikám, že jsou špatný, právě taky jsou dobrý, ale jsem chtěl ze svýho národu vzít manželku.

Já: Jak vycházíte se spolužáky, učiteli?

Karar: V pohodě.

Já: Nikdy žádný problém?

Karar: Nikdy.

Já: Měl jste přísnou výchovu?

Karar: Ne, neměl.

Já: Co říkáte instituci školek?

Karar: České? Chtěl bych zpátky do školky.

Já: Máte u vás v Iráku školky?

Karar: Máme no.

Já: A ty jsi chodil do školky?

Karar: Ne, já jsem nechodil.

Já: Takže si myslíš, že je to dobrý místo?

Karar: Je to dobrý no.

Já: Vedou Vás rodiče k dodržování muslimských zvyků a tradic? Co doma slavíte za svátky?

Karar: Ne, nechaj mě prostě jak chtěj, ale vobčas mě poraděj co je správný co je špatný, ale všechno nechávaj prostě na mě.

Já: Dodržujete doma nějaký muslimský tradice?

Karar: Jo, rodiče dodržujou tradice, ramadán, všechno dodržujou, ale mě nechaj prostě podle nálady.

Já: Co ještě dodržujete kromě ramadánu?

Karar: Svátky slavíme taky prostě v čase muslimové, smutný svátky taky, všechno.

Já: Modlíte se každý den Vy a Vaše rodina?

Karar: Ne, už jsem dlouho nemodlil.

Já: Co rodiče?

Karar: Modlej.

Já: Kolikrát?

Karar: No, správně se těch pětkrát denně.

Já: Chodíš do mešity?

Karar: Já dřív jsem chodil, o svátcích hodně, ale teďka moc ne, když jsem byl mladší, tak jsem chodil dřív.

Já: A proč už teď nechodíš? Není na to čas?

Karar: Jako je čas, ale ...

Já: Nechce se ti?

Karar: Ne jako nechce, ale občas není s kým, a občas když je s kým, tak podnikneme něco jinýho.

Já: Dáváte almužnu?

Karar: Rodiče dávaj možná, nevím, v Iráku dávaj určitě jako, ale tady nevím.

Já: Dodržujete ramadán každý rok?

Karar: Ahm, každěj rok.

Já: Vaši rodiče, sourozenci?

Karar: Ano, všichni.

Já: Jaké je ho dodržovat tady v ČR? Přijde ti to těžší?

Karar: Naopak je to tady lehčí než tam, aspoň tady není takový vedro jak tam, podmínky, počasí, den utíká rychle prostě tady. Přece tam když je ramadán, tak je to vidět všude na ulici na lidi, všichni to dodržujou, tady je to něco jinýho, ale tak je to moje věc, co musej všichni s tím řešit.

Já: Je to pro tebe těžší v tom, že před tebou třeba ostatní pijou?

Karar: Ne, to já neřeším. Občas některý kámoši, když viděj, že mám ramadán, tak to respektujou, nepijou, nejí, některý naopak zase.

Já: Byl někdo z rodiny v Mekce?

Karar: Ne.

Já: A plánujou?

Karar: Plánujou určitě, chtěj tam jet.

Já: A ty?

Karar: Ještě nevím, je to brzo.

Já: Co pro Vás znamená rodina?

Karar: Rodina je všechno prostě, nevím, nedokázal bych žít bez svojí rodinu, jako jasně, jednou někdy budu bez rodiče, ale teďko si toho užiju, když jsou.

Já: Scházíte se na společné jídlo?

Karar: No jasně, každý den, aspoň v době obědu. Tak v tý době obědu jsme doma všichni no, večeri ne, ale ta doba oběd nebo snídane jsem doma.

Já: Povídate si?

Karar: No, jasně, co jsme dělali, co budem dělat, co plánujem.

Já: Každý den?

Karar: Ne každý den, ale většinou.

Já: Chodíte na společné akce, výlety?

Karar: Občas, dřív jsme plánovali, ale teďko jako občas plánujem s bratrem zajít někam na pivo nebo takhle, ale dřív jsme plánovali výlety a takhle no, ale teďko už skoro dva roky jsem nikde nebyl s rodičema.

Já: A proč?

Karar: Nevím, jako no naposled, teďko jsem si vzpomněl, že jsme byli na dovolenu po dlouhý době spolu. Rodiče jako, mám starší rodiče jako, zdravotně jim to nepomáhá, aby cestovali často.

Já: Slavíte narozeniny?

Karar: Hmm.

Já: Dáváte si dárky, dort?

Karar: No jasně, dáváme, máme dort. Když je ségra v Iráku a má narožky a vona je tam, tak my tady uděláme taky oslavu pro ni tady.

Já: Takže tam máš už jen sestru?

Karar: Ano, ona je ženatá, má děti.

Já: Jezdíte jí navštěvovat?

Karar: Hmm.

Já: Jak často?

Karar: Když můžeme, tak jezdíme.

Já: Slavíte některé české svátky (křesťanské) – Vánoce, Velikonoce, 1.Máj? Proč?

Karar: No jasně, Velikonoce, Vánoce, Silvestr, určitě slavíme. Když tu žijeme, tak musíme slavit s těma lidma, co tady žijeme. Jako nemusíme, ale je to lepší no jako.

Já: Takže na Vánoce si dáváte mezi sebou dárky?

Karar: No, jasně, kámoši koupím dárku, voni mě, stromeček se udělá nějakaj.

Já: Jíte kapra?

Karar: Kapra jíme, bramborovej salát taky, ale já mám nejradši řízky.

Já: A co první Máj slavíš, když máš přítelkyni?

Karar: Jo, to se slaví, ale když nemám holku, tak mám smůlu.

Já: Koupíte jen tak své matce, děvčeti kytici? Nějaké dárky

Karar: Jo, dneska kámoš má zrovna narozky, tak jsem s nim byl slavit a pak jsem šel za Váma.

Já: Co květinu, koupil si někdy mámě?

Karar: Jo, koupil. Vod kámošky jsem párkrát dostal kytky.

Já: Sledujete arabskou tv? Českou? Americké kanály? Filmy?

Karar: Ahm, máme připojenou arabskou, i českej septobox, no jasně americký filmy, kanály sledujem.

Já: Je u Vás v rodině cizinec/cizinka (nemuslim/ka)?

Karar: Ne, to taky nemáme.

Já: Chcete se oženit?

Karar: Já chci, ale ještě je brzo.

Já: Kolik chcete dětí?

Karar: Tak spoň štyry – pět, ale ty štyry to by stačilo.

Já: Je u Vás v rodině někdo rozvedený?

Karar: Ne.

Já: Co si myslíš ty o rozvodech, tvoje rodina nahlíží?

Karar: To nevím no, to vždycky záleží na ten vztah, když ten vztah nic moc, tak to nevyjde no.

Já: Takže to nějak neodsuzujete?

Karar: Ne.

Já: Co další členové rodiny, jste v kontaktu? Kdo je Vám nejbližší?

Karar: Jo, se všema. Nejbližší je ségra a bratranec, ale často si voláme s bratrancem přes skype, přes telefon.

Já: Co ženy ve vaší rodině, pracují, studují?

Karar: Máme jenom matku a vona má potíže, stejně vona dřív nepracovala, takže nepracuje.

Já: A tam v Iráku?

Karar: V Iráku dřív moje ségra pracovala chvíli, ale pak si toho nechala, se oženila. Matka nepracovala, protože táta pracoval a nebylo potřeba, aby matka pracovala. Ségra když to chtěla zkusit, tak táta jí řek zkus to, když tě bude bavit, můžeš pokračovat dál, když ne, tak se toho můžeš nechat.

Já: Chodí zahalený?

Karar: Některý jo, některý ne.

Já: Trvá se na tom ve Vaší rodině?

Karar: Ne, samy chtěj, třeba moje teta má štyry dcery a dvě jsou zahalený a dvě ne. Podle nálady, podle toho jak chtěj ty holky.

Já: Takže na tom nikdo netrvá v rodině?

Karar: Ne, je to každýho věc.

Já: Co je u Vás zvykem, když se narodí dítě?

Karar: To nevím právě, ale vim, že se tady chlastá a chlastá.

Já: Sám si teda nezažil, když se v rodině narodilo dítě?

Karar: Ne, jako děti mé sestry se už narodily několikrát, ale v té době, když jsem tam byl, tak jsem byl malej. Prostě normální oslava no, máme nového člena v rodině.

Já: Jsou všichni muži obřezáni?

Karar: Ahm, myslím že jo.

Já: Jak se u Vás prožívá pohřeb? Co je tradicí, když někdo blízký umře?

Karar: To nevím, nebyl jsem nikdy na pohřeb. Nevím, vím že když někdo umře, tak si ho omejou, pak si ho zabalej do čisté bílé hard a pohřbej a ještě na něm čtou korán chvíli a pak ho pohřběj.

Já: Co se týče jídla, dbáte na stravu? Jíte vepřové?

Karar: Jím to, co mi chutná no, já stejně maso moc nejím, takže to vepřové mě nějak nezajímá.

Já: A nikdy jsi ho nezkusil?

Karar: V práci, já pracuju kuchař, tak musím občas ochutnat nějaký maso, možná mezi tím bylo to vepřové. Sám bych si ho nedal, jako já maso moc nejím, když jím maso jednou za měsíc, tak to je rekord.

Já: Pijete alkohol?

Karar: Jo, piju no.

Já: A co piješ?

Karar: Tak záleží, jestli je akce, tak piju tvrdý, když sedíme s kamarádama, tak stačí pivo.

Já: Co hazardní hry? Sázíte? Zkusil jste to někdy?

Karar: Jo, zkusil, teď pracuju v kasinu, tak furt jako když tam nemám co dělat, tak chodím na nějaký drobný do automatu, nejvyšší částku co jsem vyhrál, tak bylo pět tisíc.

Já: Co se týče oblékání? Dbáte na vzhled?

Karar: Tak na to co mám, tak se oblíkám. Když na to mám, tak to oblíkám, když na to nemám, tak to neřeším.

Já: Sledujete i jak se oblékají ženy v rodině? Co mamka? Chodí zahalená?

Karar: Chodí zahalená.

Já: A když třeba není, vadí ti to?

Karar: Nevadí mi to, to je její věc, jako ona dřív nebyla zahalená, a pak najednou se rozhodla, že to bude nosit, tak začalo to nosit, ani táta jí k tomu nenutil.

Já: A co sestra?

Karar: To si moc nepamatuju.

Já: Sportujete? Jaké máte koníčky?

Karar: Občas ta posilovna, baví mě chodit do parku, procházky. Když je na to čas, Klasická posilovna, dřív jsem dělal judo, když jsem bydlel mimo Prahu, ale v Praze není s kým hrát, tak jenom do posilovny.

Já: Máte doma nějaké zvíře? Proč?

Karar: Teďko zatím mám rybičky jenom. Mám v plánu pořídit psa.

Já: A měl bys ho venku nebo doma?

Karar: Doma jasně, to by ani rodiče nedovolili, abych ho měl venku. Přece jako nemůžu mít doma psa, ale když ho koupím, tak ho nemůžu nechat venku trápit prostě. Takže rodiče by proti tomu nic neměli? Jako ze začátku by byli naštvaní, že jsem koupil psa, ale potom to přestanou řešit, už znám dobře rodiče.

Já: Bydlíte v bytě nebo domku?

Karar: Bydlíme v bytě.

Já: Umíš česky, umíš i arabsky?

Karar: Umím česky i arabsky.

Já: A nastejno? Nebo umíš nějakou řeč lépe?

Karar: Umím ještě švédsky a trošku anglicky, ale myslím, že teďko nejlíp umím arabsky a pak česky no.

Já: Čtete doma korán?

Karar: Čteme, jako rodiče jo.

Já: A ty, četl jsi ho někdy?

Karar: Čet sem ho, když jsem byl malej, asi jednou dvakrát, nevím nejsem si jistej, ale čet jsem ho.

Já: Chtěl by jsi něco dodat k muslimským tradicím nebo k životu tady a tam?

Karar: To je něco úplně jinýho život tam než život tady, taky tam teďko u nás snaží se být modernější, jako že se to tam zlepšuje no, ale není jako tady no.

Já: Takže by se dalo říct, že tady jsi vcelku spokojenej?

Karar: No jasně no.

Já: Jaký máš vztah s rodičema?

Karar: Docela kamarádskej, jsou víc jak kámoši. Mám k nim i respekt, když se hádáme, tak třeba zvýším hlas, ale má to určitý hranice.

Příloha č. 4

Rozhovor č. 4

Jméno: Zuzana

Věk: 22

Já: Odkud pocházíte?

Zuzana: Já jsem ze smíšený rodiny, maminka je Češka a taťka je ze Sýrie.

Já: Jak dlouho tady žijete?

Zuzana: No, já jsem se tady narodila, ale taťka je tady asi třicet pět let už.

Já: Takže umí česky perfektně?

Zuzana: Dá se říct, že jo, jako člověk pozná, že jako není původně Čech, ale mluví perfektně.

Já: Je taťka sunnit/šíit?

Zuzana: Sunnit, sunnitská rodina.

Já: Pracujete, studujete?

Zuzana: Studuju.

Já: Kolik Vás je doma?

Zuzana: Čtyři.

Já: Co rodiče, pracují?

Zuzana: Ano, oba.

Já: A co sourozenci?

Zuzana: Jednu ségru, teď jí bude šestnáct za pár dnů.

Já: Takže je na střední?

Zuzana: Jojo, střední.

Já: Bydlíte v bytě nebo domečku?

Zuzana: No, jak se to veme. Teď zrovna jsme postavili domeček, takže jsme v procesu stěhování, takže nevím jaká je správná odpověď úplně.

Já: Jak jste spokojen s životem v ČR?

Zuzana: Jo, tak já, no pro mě je to takový těžký říct, ale jsem tady doma, takže.

Já: A co taťka, vnímá ČR jako svůj domov?

Zuzana: No, určitě vnímá Sýrii jako svůj domov, ale já bych řekla, že on je taková rozpolcená osobnost, ale myslím si, že už by nechtěl v Sýrii žít, že už si zvyknul tady, už by se vrátit jako nechtěl.

Já: Chtěl byste tu zůstat?

Zuzana: Určitě, Sýrie je krásná země, ale nejsem si úplně jistá, jestli bych tam zvládla žít.

Já: Myslíte si, že je to dobré místo pro výchovu dětí?

Zuzana: Myslím si, že určitě.

Já: Máte české kamarády?

Zuzana: Mám.

Já: I muslimský?

Zuzana: Mám.

Já: Máš přítele?

Zuzana: Mám, Čecha.

Já: Co na to doma, co otec?

Zuzana: No, jako ví to, já musím říct, že taťka je z hodně moderní rodiny jo, takže musím mu to dávkovat po kouskách, ale je to schopnej zpracovat. Musím říct, že neprovokuju taťku žádnějma výstřednostma, já ani taková nejsem, takže jako. Ale trvalo to dlouho, než jsem mu ho představila, jsme spolu čtyři roky už, takže v podstatě jako, ale pořád ještě jako je tam snaha, jako určitě se nedá říct, že by to bral jako český tatínkové, když jejich dcera má kluka. To určitě ne.

Já: Myslíš si, že by byl proti, kdyby sis ho chtěla vzít?

Zuzana: Ne to ne, si myslím, že ne, ale spíš je proti takovému tomu chození od osmnácti bůhví do kolika a pak se teprv možná vezmem.

Já: Jak vycházíte se spolužáky, učiteli? Díky tomu, že jsi se tu narodila, tak asi dobře, bez problémů?

Zuzana: Jo, určitě.

Já: A jsi více Češka nebo?

Zuzana: No, jako cejtim se víc Češka.

Já: A jsi muslimka?

Zuzana: No, to je taková těžká otázka. Jako kdybys mi, jako nejsem muslimka, nemodlim se, nedělám nic takovýho. Ale kdybys mi řekla k jakému náboženství je mi nejbliž, tak to určitě je islám, no jako určitě. Nedá se říct, že bych vyloženě byla muslimka ani se jako nemodlim, nic takovýho, ale myslím si, že to náboženství je jakoby strašně vnímaný špatně a přitom není jakoby špatný.

Já: Takže u vás doma je jen taťka muslim?

Zuzana: No, taťka je asi stejnej muslim jako já, nemodlí se vůbec.

Já: A v Sýrii to dodržoval?

Zuzana: Ne, ne, jak říkám, opravdu moderní rodina. U nás v rodině se třeba modlí tři lidi, babička, která umřela, strejda, kterej je nábožensky založenej a jedna moje sestřenice. Ale jinak se u nás to.

Já: Měla jste přísnou výchovu?

Zuzana: Jak se to veme. Myslím, že přísnou výchovu ne. Spíš to bylo o tom, že bych nemohla všude. Ne, že na mě byl taťka přísněj nebo mamka přísná, to vůbec mamka taková. Ale spíš to bylo o tom, že mě taťka nechtěl pustit na diskotéku taťka jo, určitě ne, že by na mě byl přísněj nebo něco takovýho, tak bych to řekla.

Já: Co říkáte instituci školek?

Zuzana: Ty jo, to jsem nečekala vůbec takovou otázku, no já jsem chodila do školky, myslím, že často není ani jiný východisko, když rodiče choděj do práce.

Já: Jsou nějaké školky v Sýrii?

Zuzana: Myslím, že ne. Nejsou, nejsou, nebo takhle nevím vo tom, a v Sýrii jsem strávila hodně času.

Já: Vedou Vás rodiče k dodržování muslimských zvyků a tradic?

Zuzana: To ne. To určitě ne jako.

Já: Co doma slavíte za svátky?

Zuzana: Jako popřejem si Íd Fathal si popřejeme, ale ramadán vůbec jako, to táta nedodržoval ani v Sýrii. Třeba to je takovej nejvýznamnější ten ramadán.

Já: Modlíte se každý den Vy a Vaše rodina? Chodíte do mešity?

Zuzana: Ne.

Já: Dáváte almužnu?

Zuzana: Jo, to jo, ale to je takovej zvyk, kterej se dá aplikovat všude. Takže celoročně? No, to je v těch pěti zásadách nebo příkázání, takže to je jediná, co dodržujeme. I táta, i já, všichni.

Já: Dodržujete ramadán každý rok?

Zuzana: Ne.

Já: Máte doma korán?

Zuzana: Máme.

Já: A čtete z něj?

Zuzana: No, já jsem si ho koupila, protože jsme se chtěla učit arabsky a tam se v něm dobře čte arabsky, já jako mluvím, ale neumím moc dobře psát a číst. A tam se dá číst dobře, protože tam jsou i samohlásky, jinak se v klasický arabštině nepišou samohlásky, takže jsem si ho koupila z tohohle důvodu. Ale měla jsem ho i v češtině, abych jako pochopila vo co vůbec jde pořádně. Takže máme jakoby v češtině a arabštině korán.

Já: Byl někdo z rodiny v Mekce?

Zuzana: Jo, táta se tam narodil kousek od Mekky, žila tam jeho rodina chvíli v Saúdský Arábii. Já jsem v životě v Saúdský Arábii nebyla, jako bratraci tam byli, ale přímo z rodiny ne.

Já: Co pro Vás znamená rodina?

Zuzana: Pro mě to jsou úplně nejbližší lidi, je to takový klišé, ale jsou to lidi, za který bych položila život.

Já: Neumíš si představit bez nich žít?

Zuzana: Ne, absolutně ne. To je jako nejsilnější vazba pro mě rodina.

Já: Scházíte se na společné jídlo?

Zuzana: No, jako když tady máme rodinu ze Sýrie, tak v podstatě každý jídlo jíme společně nebo jak se dá, že jo, večere určitě.

Já: A když jste sami?

Zuzana: No, mamka má ségru, tak s tou českou rodinou jenom oslavy. Je vidět, že z té taťkovy strany jsou ty vazby jako jinačí, je to takový přirozený s nima jíst, kdežto teta z mamčiný strany, to je takový oslavy jenom, narozeniny.

Já: A vy doma, vy čtyři se sejdete na společné jídlo?

Zuzana: Jo takhle, dá se říct, že často, taťka je teda hodně na pracovních cestách, ale v podstatě když je tady, tak se čeká vždycky jenom na něj.

Já: Chodíte na společné akce, výlety?

Zuzana: Chodíme, no ne pořád, na večeri nebo zámeček, na vejlet do krumlova, do varů, do zahraničí, do města někýho, to samozřejmě ne tolik, ale jo no. Dovolený trávíme taky společně.

Já: Slavíte narozeniny?

Zuzana: Hmm, slavíme, jako jenom nějaká věča, nic velkýho.

Já: Slavíte některé české svátky (křesťanské) – Vánoce, Velikonoce, 1.Máj? Proč?

Zuzana: Jo, slavíme, tak to je zase od mamky, Vánoce to máme jako komplet přijatý z mamčiný strany, to se neslaví vůbec v muslimskym světě, nebo slaví, ale ne tolik. Velikonoce ne, ale to si myslím, že není z toho důvodu, že by taťka byl muslim, když jsem byla malá, tak jsme to slavili, ale Vánoce prostě kapr, salát, všecko.

Já: A co taťka říká na české svátky?

Zuzana: Já myslím, že on si za těch třicet pět let se tady totálně úplně adaptoval na to. A myslím, že má Vánoce rád jako. On se vždycky napucne tím cukrovím že jo, a myslím, že jako v pohodě.

Já: Koupíte jen tak své matce, příteli kytici? Nějaké dárky? Jen tak?

Zuzana: Jo, určitě, třeba čokoládu.

Já: I rodičům?

Zuzana: Jo, taky, taky. Co mi kde cvrnkne do nosu, kde jak to většinou, když se mi to líbí.

Já: A co taťka, kupuje mamce kytky?

Zuzana: No jako, narozeniny nikdy nevynechá, den matek, ale že by přišel s kytkou jen tak, tak to jsme zažila tak dvakrát. Ale zase jak se vo veme no, třeba si pamatuju, že když jsme byli menší, tak mamka je učitelka, takže vona s náma trávila celý ty dva měsíce volna, furt byl taťka na nějakých

pracovních cestách, takže jí pořád nosil nějaký dárky a měla jsem pocit, aby jí to někdo vynahradil, takže vždycky dostávala nějakou parfém nebo takhle, takže jak se to vezme. Ale vyloženě takhle jen tak to ne.

Já: Sledujete arabskou tv?

Zuzana: Jojo, hlavně teď, když jsou v Sýrii ty problémy.

Já: Českou?

Zuzana: Jojo.

Já: Americké kanály? Filmy?

Zuzana: Jojo, máme to tam taky.

Já: Je u Vás v rodině cizinec/cizinka (nemuslim/ka)?

Zuzana: No, počkej, to se musím zamyslet, no jako strejda žije v Americe, byl ženatý s Američankou. Potom bratranec mého tatky ten jel do Španělska studovat, vzal si tam Němku a zůstal tam. Sestřenka si vzala Libanonce.

Já: Takže to problém není ve vaší rodině?

Zuzana: No, to asi ne.

Já: Chcete se oženit?

Zuzana: No, určitě.

Já: Kolik chcete dětí?

Zuzana: No, záleží na tom, jak na tom budu finančně, já jsem v tomhle taková pragmatická, ale tak jako dvě bych určitě chtěla, ale kdybych byla finančně zajištěná, tak klidně tři čtyři.

Já: Je u Vás v rodině někdo rozvedený?

Zuzana: Jo, ahm.

Já: Jak se na to dívají u Vás v rodině?

Zuzana: Jak jsem řekla, moderní rodina, nechci říct, že by to brali úplně jak tady, tam ty rozvody nejsou běžný, ale myslím si, že absolutně v pohodě, spíš vůči tomu, kdo odešel, vůči tomu partnerovi, v tomhle případě to byla moje sestřenice, která se rozvedla a myslím, že jí celá rodina podpořila jako. Spíš všichni byli takový jako, my jsme ti to říkali, protože ho neměli rádi už od začátku.

Já: Co další členové rodiny, jste v kontaktu?

Zuzana: Jo, na denní bázi v podstatě.

Já: Kdo je Vám nejbližší? Jeden můj bratranec, devatenáctiletý, teď maturuje a to je fakt jako moje spřízněná duše.

Já: A je ze Sýrie?

Zuzana: Jo, je ze Sýrie, žije v Sýrii.

Já: Co ženy ve vaší rodině, pracují, studují?

Zuzana: V Sýrii moje sestřenky studují nebo pracují, to jsou moje generace. A tatkoví sourozenci, jeho ségry, tak dvě pracují a jedna je doma, žena v domácnosti. Babička byla žena v domácnosti.

Já: Trvá se na tom ve vaší rodině, aby byly ženy doma?

Zuzana: Ne vůbec, u nás se trvá na tom, aby ženy byly vzdělané. To strašně zdůrazňují všichni.

Já: Co je u Vás zvykem, když se narodí dítě?

Zuzana: Ty brd'ó, myslím, že to není jiný než český zvyk, ale strašně gratulace, furt všichni posílají dárečky. Řekla bych, že žádný speciální rituál asi ne.

Já: Jsou všichni muži obřezáni?

Zuzana: Jo, jsou. A snad já mám pocit, že to je asi taky v Koránu, že každému muslimovi má být obřezán.

Já: Jak se u Vás prožívá pohřeb? Co je tradicí, když někdo blízký umře?

Zuzana: Zaplat'pánbůh jsme jich tolik zatím nezažili, ale zažila jsem jeden v Sýrii, to umřel tatkův vzdálený bratranec, zkrátím to. To byly velké ceremonie, to bylo jakoby, vyvěsily se všude po čtvrti, kde bydlíme oznámení o úmrtí, potom tři dny truchlení, to se nosí jenom černobílá, ženský se nemalují, řekla bych, že to vyvolává ještě větší smutek, potom je čtyřicet dní smutku, to se nosí taky furt ta černobílá, tak to jsme zažila, ale tady jako, když jsme zažili pohřeb v Česku, tak jsme nic z toho, akorát samozřejmě černá na pohřeb, ale jako to se snad ani nedá brát jako něco zvláštního.

Já: Jsou tady nějaký muslimský hřbitovy?

Zuzana: Shodou okolností jsme byli tady na jednom, tatkův kamarád, nevím jestli je to hřbitov nebo jenom část, a tam pohřbí, protože oni se nespálují muslimové a jenom v takovém zabaleném prostěradle, takže to bylo v Brně, takže jsme jeli až do Brna na pohřeb, protože jako na tom se trvá, aby. Potom byla smuteční hostina u jeho kamaráda doma, kterej bydlí v Brně, takže obrovský stůl, takový ty arabský typický. Já: Brečí se na pohřbech?

Zuzana: Jo, brečeť. Myslim, že tohle člověk ani moc neovlivní, jako chlapi moc ne, ale taky jsem viděla.

Já: Co se týče jídla, dbáte na stravu? Jíte vepřové?

Zuzana: Jo dbám, ale musím říct, že čím je taťka starší, tak víc dbá na ty tradice, když jsem byla malá, tak jsme měli zabijačku i doma, ale čím je taťka starší, tak se víc přiklání k tomu. Ale já musím říct, že na tom vepřovym nelpim, já vůbec na čevenym masu nelpim. My doma hlavně teda ryby, kuře, drůbeží, občas to jehněčí.

Já: A co taťka, dal si někdy vepřové?

Zuzana: Jojo, i teď si sem tam občas dá nějaký to koleno, ale to je tak jednou za rok maximálně, ake já to ani nekupju sama, já vim, že on by se na mě nenaštval, ale piš taková úcta, že ho tím nechci nějak dráždit.

Já: Pijete alkohol?

Zuzana: Já jsem se před taťkou nenapila, kromě nějakýho přípitku šampaňský, před taťkou vůbec nepiju, to je takový hrozně divný napít se před taťkou. To ne, s mamkou v pohodě že jo, ale taťka s mamkou si občas daj víno. Ale já bych se před taťkou dala vodku s džusem, v životě bych to neudělala. To je opravdu omezený na přípitky.

Já: Co hazardní hry? Sázíte?

Zuzana: Vim, že taťka byl v kasinu, vim, že s klukama občas hrajou karty o nějaký drobný. Ale jinak jako ne, já na to ani nejsem. Ale myslim, že by se taťkovi určitě nelíbilo, kdybych šla do kasina.

Já: Co se týče oblékání? Dbáte na vzhled? Sledujete i jak se oblékají ženy v rodině?

Zuzana: No, to bych rozdělila na Česko a na Sýrii. Tady jako absolutně v pohodě, já si ani nepotrpim na nějakým hodně vyzývavym oblečení, to vůbec, ale jako kratší sukně nad kolena a třeba tílka, úplně v pohodě. Taťka mi ani nic neřekl na to tady, dokonce on mi ani neřekl nic v Sýrii, ale tam mě jako rodina upozornila. Přestože jsme moderní, všecko, tak tam se nosí aspoň krátký rukávy, rodina nosí, holky teď nebo takový ty širší ramínky, takže ne vyloženě takový ty tílka. Když jsem přijela poprvý tak jsem to nosila jako, nikdo mi nic neřekl, ale postupně člověku je to takový blbý, když to nikdo nenosí. Takže jsem se tomu přizpůsobila, takže když jsem v Sýrii tak po kolena nějak sukně a kalhoty a moc ne výstříhy, záleží na tom jaká příležitost, ale takhle do ulice spíš bych řekla víc decentnější oblečení.

Já: A taťka sleduje jak se oblíkáš?

Zuzana: Jako asi kdybych přišla v něčim šíleným, tak by mi asi něco řekl, ale jinak mi nechává volnost, třeba bikiny a koupaliště, to absolutně vůbec neřeší.

Já: Sportujete?

Zuzana: Jojo, tancovala jsem, ale kvůli škole jsme to omezila, jinak běhám. Ale tancovala jsem dlouho, latinsko americký tance, já jsme teda toho vyzkoušela hodně, ale u těch latinskoamerických tanců jsem vydržela nejdýl.

Já: Jaké máte koníčky?

Zuzana: Cestování, to je můj největší koníček, bych řekla, já v podstatě co vydělám, ta rozfofruju za cestování. Já mám ráda docela kino, což je takový docela jako prvoplánový no, ale jo, a knížky, taky ráda čtu.

Já: Máš nějakou brigádu, přivyděláváš si při škole?

Zuzana: Jojo, přesně tak, dělala jsme recepční v hotelu a učím dva individuální kurzy angličtiny.

Já: Máte doma nějaké zvíře? Proč? Nebo oblíbené?

Zuzana: Ne, no možná to bude kvůli tatkově, ale já taky moc na to nejsem, taky je to z důvodu, že my hodně cestujeme. Takže když odjedeme na prázdniny na tři měsíce do Sýrie, tak je to takový problematický co třeba s pejskem nebo takhle, ale tatka nechtěl nikdy, mamka třeba jeden čas chtěla psa, ale nikdy jsme ho nakonec neměli no. Nakonec ty racionální důvody převážily, já když jsem byla malá tak jsem chtěla psa, ale teď jak už jsme starší, tak už moc ne. Oblíbený asi ne, ale mám ráda kočky jako.

Já: A v budoucnu?

Zuzana: Jako kdybych bydlela v baráčku, tak bych asi psa chtěla, nějakýho většího, ale teď ještě bydlíme v bytě, takže asi ne no.

Já: Chtěla bys něco dodat?

Zuzana: Já jenom asi, že v Česku žiju dvaadvacet let a v životě jsem se nesečkala asi jenom jednou jsem se setkala se špatnou reakcí na to odkud pochází můj tatka, spíš naopak, jsem chtěla říct, že mi to přijde, že všichni tady nasazují že jo, na muslimy, že je to špatný, ale ve skutečnosti jsem se s tím sama nikdy nesečkala, musím říct, že Češi, že ty takový ty islamofobní jsou takový ty aktivisti, co potřebují mluvit, lae normální Čech proti tomu nic nemá, nebo já jsme se s tím nesečkala. Myslím, že i kvůli tomu se tady cejtím doma, nikdy jako ani jako když jsem byla malá, tak mě nikdo nevyčleňoval z kolektivu. Tak jako mluvím česky, tak jako rodilej mluvčí, takže možná i tím, myslím, že snad ani tatka se s tím nesečkal.

Já: Jaký máš vztahy s rodičema, byla jsi někdy drzá? Pohádáš se?

Zuzana: Já musím říct, že jsme poklidná rodina, ale třeba ségra teďko prochází pubertálním obdobím, takže občas to zkusí a tatka jenom zakouří očima. Nás třeba tatka v životě neuhodil. Ale opravdu on je taková ta autorita, přirozaná, že prostě on se tak jako podívá blbě a já si říkám, ježíšmarjá, co jsme zase udělala a ségra taky no. Takže nebyly jsme drzí, ségra taky moc není na to

kolik jí je. Takže chováte respekt k rodičům, nebereš je jako svoje kamarády? No s mamkou mám hrozně kamarádskej vztah, to jako jo, a s taťkou taky kamarádskej, ale nedovolila bych si určitě nějaký věci, nějaký drží nebo to. To třeba vidím u kamarádů nebo u přítele.

Příloha č. 5

Rozhovor č. 5

Jméno – neuvedeno

Věk: 20

Já: Odkud pocházíte?

Respondent č. 5: Z Libye.

Já: Jak dlouho tady žijete?

Respondent č. 5: V České republice jsem se narodil.

Já: A tvoji rodiče?

Respondent č. 5: Otec je z Libye, ale mamka je Češka.

Já: Proč jste tady?

Respondent č. 5: Tak vono původně jelikož táta měl havárii v Libyi, tak ho poslali sem, aby se jako léčil, tady se seznámil s mámou a už tady zůstal.

Já: Jste sunnit/šíit?

Respondent č. 5: Sunnit. Celá rodina. I když si myslím že, ono jako vůbec neexistují skupiny i islámu, muslim je muslim, to vzniklo jenom teďko, aby mezi ty muslimy byly nějaký spory.

Já: Pracujete, studujete?

Respondent č. 5: Studuju a chodím na brigády.

Já: Jaké je tvoje nejvyšší dosažené vzdělání?

Respondent č. 5: Maturita.

Já: A jakou práci děláš? Dělám brigádu ve směnárně, občas na takový ty krátkodobý brigády ve skladu nebo tak.

Já: Mluvíš česky, mluvíš i arabsky?

Respondent č. 5: Ano.

Já: Plynule?

Respondent č. 5: Arabsky ještě líp.

Já: Kolik Vás je doma?

Respondent č. 5: Tři, ale celá rodina jsme čtyři.

Já: A ten čtvrtý člen je kdo?

Respondent č. 5: To je sestra, ale ta studuje v Libyi.

Já: Sama si to vybrala?

Respondent č. 5: Ano, ona s náma tady žila, ale potom se rozhodla, že chce studovat dál v Libyi medicínu.

Já: Co rodiče, pracují?

Respondent č. 5: Momentálně ne, dřív ano.

Já: Jak jste spokojen s životem v ČR?

Respondent č. 5: Jsem spokojený, zvyknul jsem si tady, je to jakoby můj domov.

Já: Byl jsi v Libyi?

Respondent č. 5: Ano.

Já? Kolikrát?

Respondent č. 5: Tak šestkrát plus minus, každý letní prázdniny jsem tam jezdil.

Já: Jak se ti líbí život tam?

Respondent č. 5: Lidi jsou mnohem hodnější, otevřenější, rádi pomáhají a jsou přátelský.

Já: Chtěl byste tu zůstat?

Respondent č. 5: Chtěl bych tady zůstat, jelikož v Libyi už není bezpečí.

Já: Myslíte si, že je to dobré místo pro výchovu dětí?

Respondent č. 5: To vždycky záleží na rodinu, ale myslím si, že to by měli jako věnovat větší pozornost, protože to prostředí není jako takový vhodný, aby se to dítě jako vychovalo dobře, jelikož si myslím, že tady ta mládež, ta nová generace je zkažená, jak vidím rok za rokem je to horší a horší. Teďko mluvím jenom o ty lidi, co vidím v Praze, ty lidi co jsou mimo Prahu, tak určitě dodržují ty tradice a morálku ještě víc.

Já: Máte české kamarády?

Respondent č. 5: Mám.

Já: A arabské?

Respondent č. 5: Taky. Jelikož studuju v český škole, tak těch českých jsou víc, ale já je spíš beru jako spolužáci, ale kamarády mám spíš ty arabský, jim se dá víc věřit.

Já: Máš přítelkyni?

Respondent č. 5: Nemám.

Já: Měl jsi někdy českou přítelkyni?

Respondent č. 5: Spíš kamarádku.

Já: A myslíš si, že bys mohl chodit s českou dívkou?

Respondent č. 5: Nevím, myslím si, že by to nemělo budoucnost.

Já: Co by ti na to doma řekli rodiče?

Respondent č. 5: Nemyslím si, že by to brali pozitivně.

Já: Jak vycházíte se spolužáky, učiteli?

Respondent č. 5: Velmi dobře, suprově, nikdy jsem neměl žádný problém.

Já: Měl jste přísnou výchovu?

Respondent č. 5: Ano.

Já: Myslíš si, že to je dobře?

Respondent č. 5: Určitě v budoucnosti bych vybral jiný způsob, ale aby pro tu výchovu, protože doba se mění a způsoby výchovy taky.

Já: A jsi za to rád, že jsi měl takovou výchovu?

Respondent č. 5: Určitě no.

Já: Co říkáte instituci školek?

Respondent č. 5: Myslím, že je to dobrý, děti se tam připravují na základní školu, učitelky se tam věnujou dětem. Já si myslím, že to je dobrý.

Já: Vedou Vás rodiče k dodržování muslimských zvyků a tradic?

Respondent č. 5: Ano.

Já: Nutějí tě nebo doporučují?

Respondent č. 5: Jelikož ještě nežijem v Lybii a žijem v České republice, tak by určitě jako nějak ne nutili, jelikož to okolí, kdybych chodil pořád ven, tak určitě ty lidi by mě do toho ne nutili, ale nepomáhali by mi k tomu, abych je dodržoval. Takže jsou v tom trochu přísnější, ale v náboženství nikdo nikdy Vás do ničeho nemůže nutit. Takže já to dělám i z vlastní vůli.

Já: Co doma slavíte za svátky?

Respondent č. 5: Slavíme ramadán, to je vlastně ten měsíc kdy je půst a potom se slaví, pak máme svátek Al Adhá a to je všechno, co se u nás slaví.

Já: Modlíte se každý den Vy a Vaše rodina?

Respondent č. 5: Ano, každý den.

Já: Kolikrát?

Respondent č. 5: Pětkrát. Rodiče taky.

Já: A maminka je muslimka?

Respondent č. 5: Ano.

Já: Chodíte do mešity?

Respondent č. 5: Když to dovolí čas, tak ano.

Já: Dáváte almužnu?

Respondent č. 5: Určitě, musíme dávat.

Já: Průběžně, v průběhu roku?

Respondent č. 5: Pokaždý, když se chodí do mešity a když máme ty svátky, tak se dává almužna.

Já: Četl jsi Korán?

Respondent č. 5: Určitě.

Já: A teď čítáváš ho?

Respondent č. 5: Tak vono se musí číst Korán při každé modlitbě, ale abych si sednul a začal si číst Korán, tak to spíš dělám, když máme ramadán, když teďko nemám dostatek času. Rodiče taky? Jo občas si čtou Korán, určitě.

Já: Dodržujete ramadán každý rok?

Respondent č. 5: Ano.

Já: Vaši rodiče, sourozenci?

Respondent č. 5: Ano, určitě.

Já: Jaké je ho dodržovat tady v ČR?

Respondent č. 5: Je to v něčem lehčí a v něčem těžší. Jelikož v arabských zemích máme, že vysoké teploty, jako že tam je fakt furt vedro, tak je to tam fakt těžký dodržovat, ale přesto to lidi jako dodržují, tady v Česku je zima, je takový příjemný počasí, takže si myslím, že každý by to dokázal udržet bez problémů. A zase v čem to je špatný, že například vono ramadán není o to jenom nejíst a nepít, ale třeba nekoukat po nešpatných věcí, ale například když přede mě přejde jako polonahá ženská, tak to musím se taky ovládat, abych se na ní nekoukal, neprohlížel si jí a tak. Taky se v tom ramadánu nesmí mluvit sprostě vůbec ani lhát, nic.

Já: Což tady jde těžko?

Respondent č. 5: Jako ne, není to zas tak těžký. Spíš u mě je ta slabší stránka jenom u těch, u opačného pohlaví, jelikož se, je to jejich tradice, že se třeba oblíkají otevřeně, ale nám to dělá problém.

Já: Byl někdo z rodiny v Mekce?

Respondent č. 5: Z naší rodiny ne, ale od táty například i jeho sourozenci určitě byli.

Já: A plánujete třeba navštívit Mekku?

Respondent č. 5: Určitě.

Já: A ty?

Respondent č. 5: Taky.

Já: Co pro Vás znamená rodina?

Respondent č. 5: Nejdůležitější věc po víře, vlastně vona víra, jako velké pravidlo ve víře je, že prostě rodina je vždy na prvním místě.

Já: Scházíte se na společné jídlo?

Respondent č. 5: Každý den spolu jíme, to bysme museli udělat svátky, kdy nejíme spolu.

Já: Povídáte si?

Respondent č. 5: Jo.

Já: Chodíte na společné akce, výlety?

Respondent č. 5: Když je čas, tak vždycky chodíme na přírodu nebo někam do Evropy.

Já: Máš to rád, když takhle něco plánujete?

Respondent č. 5: Určitě.

Já: Slavíte narozeniny?

Respondent č. 5: Jo.

Já: Dáváte si dárky?

Respondent č. 5: Ano.

Já: A máte třeba dort?

Respondent č. 5: Taky.

Já: A mamce dáváš kytku třeba k svátku k narozeninám nebo jen tak?

Respondent č. 5: Jo, já jí, když se mi něco zalíbí, tak jí to koupím hned.

Já: Slavíte některé české svátky (křesťanské) – Vánoce, Velikonoce, 1.Máj? Proč?

Respondent č. 5: Ne, nic. To jsem rád, že máme dovolenou, ale neslavíme to. No, to nepatří k naší víře, ty velikonoce, to je pro křesťany, není to náš svátek.

Já: Koupíte jen tak své matce kytici? Nějaké dárky?

Respondent č. 5: Jo.

Já: Sledujete arabskou tv?

Respondent č. 5: Jo.

Já: Českou?

Respondent č. 5: Já osobně jenom, když se chci podívat na fotbal. Jelikož Ulici nebo nějaká ta Růžová zahrada to fakt nemusim.

Já: A co mamka?

Respondent č. 5: Ta se na to občas podívá no.

Já: A mamka mluví arabsky?

Respondent č. 5: Dokáže se domluvit.

Já: A taťka umí česky?

Respondent č. 5: Jo, taky se dokáže domluvit.

Já: A americké kanály? Filmy?

Respondent č. 5: Jo, taková dokumentární, nějaký o zvířatech, taky jsou nějaký na filmy.

Já: Je u Vás v rodině cizinec/cizinka (nemuslim/ka)?

Respondent č. 5: Není, ze strany táty ne, ale vod strany mojí mámy tak jenom což je moje babička a její máma, tak ta je nevěřící.

Já: Chcete se oženit?

Respondent č. 5: Určitě.

Já: Takže spíš s arabskou dívkou?

Respondent č. 5: No, i když nikdo neví, co se stane v budoucnu.

Já: Takže to nevylučuješ, českou dívku?

Respondent č. 5: Pokud by byla tak dokonalá nebo že by to fakt fungovalo, tak proč ne.

Já: A proč myslíš, jako co myslíš tím dokonalá? Že by přijala islám nebo si myslíš, že všechny české dívky jsou...?

Respondent č. 5: Nenene, tak voni se chovaj podle toho jak se vychovaly doma, třeba jim nedělá problém, mně by to třeba vadilo, kdyby nevim šla spát u kámoše, když by byla moje manželka, to by u mě fakt nešlo, a u vás nebo v český republice to je normální, ale takovýdle věci by mě se nelíbily.

Já: Kolik chcete dětí?

Respondent č. 5: To nevim, to bych nechal na to kolik, jak se říká na osud, ale víc než pět určitě ne.

Já: Je u Vás v rodině někdo rozvedený?

Respondent č. 5: Ne.

Já: A jak nahlížíte na rozvod, nebo co si myslíš ty o rozvodech?

Respondent č. 5: No, já si myslím, že by se neměli brát, pokud by věděli, že to nebude fungovat v budoucnu, protože potom když už mají děti a tak, tak prostě rozvod akorát ničí rodinu, ty děti jsou pak z toho úplně špatní, takže si nemyslím, že je to dobrá věc. Ale to neznamená, že třeba když jeden z partnerů manžel nebo ta žena se změní a pak to nefunguje, tak jiný řešení určitě není.

Já: Co další členové rodiny, jste v kontaktu?

Respondent č. 5: Ano.

Já: Kdo je Vám nejbližší?

Respondent č. 5: V podstatě všichni jako, jsem v kontaktu se strejdy, tetami, s babičkou jsem v kontaktu, možná jako z rodiny, když jezdím do Libye, tak třeba bratrance, když jako jsme věkově stejný.

Já: Co ženy ve vaší rodině, pracují, studují?

Respondent č. 5: Některý studujou, některý pracujou.

Já: Chodí zahaleny?

Respondent č. 5: Ano, ale musí to být samozřejmě její volba, nikdo jí do toho nemůže donutit.

Já: Tvoje mamka chodí zahalená tady?

Respondent č. 5: Ano.

Já: A taky z vlastního přesvědčení?

Respondent č. 5: Přesně tak.

Já: Trvá se na tom ve Vaší rodině?

Respondent č. 5: Já si myslím, že každá Arabka už to ví předem, že vona prostě bude muset zahalit, nikdy jsem nepotkal to, že by ten jí manžel tlačil k tomu, u nás jakoby se ta žena měla slušně oblékat, ale to neznamená, že když ta ženská není zahalená, že třeba není muslimka, je to její volba, je to její věc.

Já: A co třeba kdyby tvoje manželka odmítla chodit zahalená, souhlasil by si s tím nebo si myslíš, že by to pro tebe byl problém?

Respondent č. 5: Tak záleží, kde bysme žili.

Já: A kdybyste žili tady?

Respondent č. 5: Kdybysme žili tady, tak by mi to moc nevadilo. Ale pokud bysme se přestěhovali do Libye například, tak tam by mi to ne vadilo, ale i kdyby mě to nevadilo, tak lidi by jako viděli, že je to nějaký divný tohle.

Já: Co je u Vás zvykem, když se narodí dítě?

Respondent č. 5: Tak příbuzní dávají jakoby že dárky, většinou peníze a když se narodí dítě, tak otec nebo matka mu pošeptá do ucha jakoby že uznání víry, jelikož že uznání, že Bůh je jediný a že náš prorok je Muhammed.

Já: A kdo třeba vybírá jméno pro dítě?

Respondent č. 5: Na tom se dohodnou manžel a manželka.

Já: Jsou všichni muži obřezáni?

Respondent č. 5: Ano.

Já: Jak se u Vás prožívá pohřeb?

Respondent č. 5: Tak v té době je smutek vlastně, nemělo by se dělat žádný svatby. Určitě to lidé prožívají, jelikož toho člověka určitě měli rádi.

Já: Jaká je typická barva, taky černá?

Respondent č. 5: Černá no, i když není to jakoby, že něco základ, ale třeba nepůjde na pohřeb ve veselé barvě.

Já: A jak probíhá ten pohřeb?

Respondent č. 5: To tělo se musí důkladně umejt, většinou to dělají jakoby šejkové, teďko jenom chci zdůraznit, že šejk neznamena, že to je ten bohatý Arab, šejk jako je v křesťanství máj papeže, tak my máme šejka.

Já: A potom?

Respondent č. 5: Potom se povleče do bílého materiálu nahý a potom ho vlastně vezmou do mešity, kde se za něj všichni tam muslimové pomodlí a pak ho cestou od té mešity k tomu hřbitovu nesou ty lidé, modlí se mu, aby mu Bůh jako odpustil všechno a aby byl poslán do Ráje.

Já: A kdo ho tak většinou nese?

Respondent č. 5: No, jsou tam příbuzní, a klidně jakékoliv, kdo chce pomoci, tak může.

Já: Máte nějaké smuteční hostiny potom?

Respondent č. 5: Ano.

Já: Je nějaké pravidlo držet smutek?

Respondent č. 5: Není pravidlo, to pak záleží na ty lidi, zase ten smutek by neměl trvat, protože člověk, všichni zemřeme a člověk už zemřel, tak tím, že je smutek nebo že brečíme tak mu moc nepomůžeme spíš bysme mu se mu měli modlit, dávat za něj almužnu a tak.

Já: Co se týče jídla, dbáte na stravu?

Respondent č. 5: Jo, určitě.

Já: Doma také?

Respondent č. 5: Jsou zvyklí na ty arabský jídla, který jsou někdy tučný a tak, tak jim to moc nevadí.

Já: Co třeba fast food? Dáš si?

Respondent č. 5: Snažím se jim vyhýbat, ale to neznamená, že jsme si párkrát nedal, ale jako vim, jak jsou škodlivý a to, tak se snažím, abych to nejedl.

Já: Jíte vepřové?

Respondent č. 5: Ne.

Já: Měl jsi ho někdy?

Respondent č. 5: Ne.

Já: A mamka nebo taťka?

Respondent č. 5: Mamka dřív.

Já: Pijete alkohol?

Respondent č. 5: Ne. Nikdy nezkusil.

Já: Proč?

Respondent č. 5: Protože je vírou zakázán, a všechno co je vírou zakázaný není to jen tak úmyslně, jelikož alkohol pak, ten člověk se neovládá, dělá věci, který by normálně neudělal, stane se, že někoho zabije nebo udělá nějakou kravinu.

Já: Pijí rodiče alkohol?

Respondent č. 5: Ne, nepijou.

Já: Odsuzuješ muslimy, kteří pijí?

Respondent č. 5: Ne, je to každého věc.

Já: Co hazardní hry? Sázíte?

Respondent č. 5: Taky by se to nemělo dělat, je to zakázaný, ale někdy s kamarádama, ne že bych v tom věřil, že bych něco vyhrál, ale ze srandy si vsadíme na fotbal třeba. Já: Vyhrál jsi někdy?

Respondent č. 5: Jo.

Já: Nějakou větší částku?

Respondent č. 5: No, větší částku no.

Já: Co se týče oblékání? Dbáte na vzhled?

Respondent č. 5: Ne.

Já: Sledujete i jak se oblékají ženy v rodině, jestli tvoje matka nosí krátký sukně?

Respondent č. 5: To by sama od sebe nenosila, ale já jí rád kupuju nový hezký věci, ale u nás ženská se vždy musí oblíkat jako že slušně.

Já: A když vidíš české holky, když nosí sukně, vadí ti to?

Respondent č. 5: Ne.

Já: Sportujete?

Respondent č. 5: Ano. Fotbal a chodím do fitka.

Já: Jaké máte koníčky?

Respondent č. 5: Nevím, akorát rád se scházím s kamarády, koukám na filmy, poslouchám hudbu, hraju hry na počítači.

Já: Máte doma nějaké zvíře? Proč?

Respondent č. 5: Ne, nemáme, ale měli jsme králíka a kocoura.

Já: A co třeba pes, co si myslíš o tom mít doma psa?

Respondent č. 5: Já bych chtěl mít psa, ale to by musel bejt v zahradě, protože nemůže bejt v bytě, podle islámu, protože by se tam pak nedalo modlit.

Já: Oblíbené zvíře máš?

Respondent č. 5: Psa určitě.

Já: Jaký máš vztah s rodičema?

Respondent č. 5: Velmi dobrý.

Já: Jsou pro tebe důležití?

Respondent č. 5: Určitě.

Já: Jseš třeba občas drzý?

Respondent č. 5: Nikdy spolu máme diskuze, ale nikdy si nedovolím zvýšit hlas nebo nějakou nadávku to jsem v životě, ale jako diskuzuju s nima, když se na něco neshodnem, ale v takový, jak bych to řekl, že to má nějaký hranice.

Já: A co třeba až budou starší a ty budeš mít svou rodinu, dal bys je třeba do domova?

Respondent č. 5: Nikdy.

Já: Takže platí, že by ses o ně postaral?

Respondent č. 5: Přesně tak, jak se oni o mě starali, když jsem byl malej, tak to musím oplatit i v budoucnu. Kdyby na mě byli v průběhu výchovy zlí nebo tak, tak musím.

Já: Vidiš problém se stravovat v ČR, musíš koukat na etikety atd.?

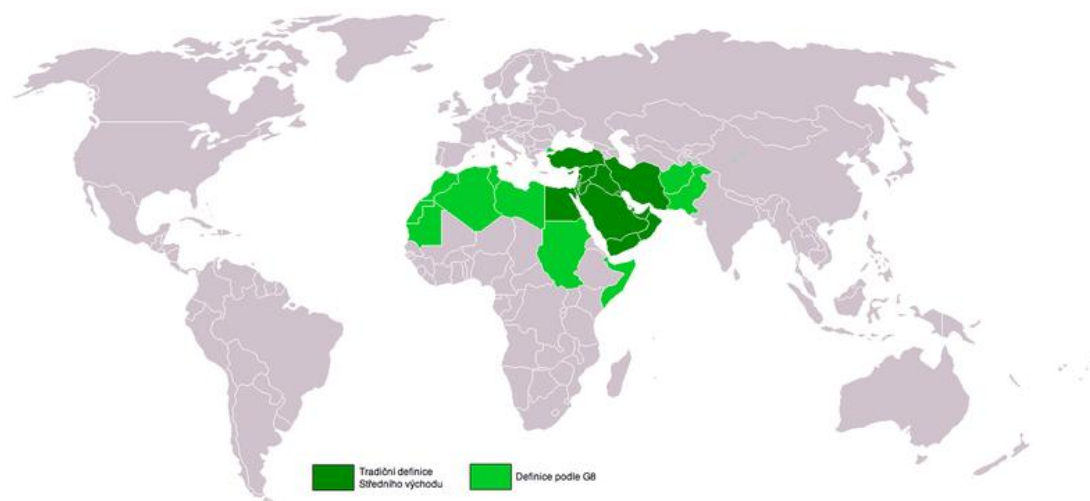
Respondent č. 5: Ano, raději to sleduju, aby náhodou tam nebylo maso nebo vepřové.

Já: Zažil jsi někdy špatnou reakci na to, že jsi muslim/Arab/cizinec?

Respondent č. 5: Na mě osobně ne, ale myslím si, že ČR je vážně rasistickéj stát, samozřejmě, že ne všichni, ale většina.

Příloha č. 6

Mapa Blízkého východu

Zdroj : *Wikipedie : otevřená encyklopedie* [online]. 13.1.2011 [cit. 20.6.2013]. Mapa států Blízkého východu a Širšího blízkého východu. Dostupné z WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:GreaterMiddleEast_CS.png